

2024.

Izvještaj o radu Agencije za sprečavanje korupcije

SADRŽAJ

Uvodna riječ	3
I Uvod i osnovne informacije	6
1. CILJ IZVJEŠTAVANJA	6
2. O AGENCIJI	6
2.1. Nadležnosti Agencije	6
2.2. Pravni i institucionalni okvir	7
2.3. Unutrašnja organizacija	9
II Mehanizmi sprečavanja korupcije	11
1. PROVJERA IZVJEŠTAJA O PRIHODIMA I IMOVINI	11
2. KONTROLA FINANSIRANJA POLITIČKIH SUBJEKATA I IZBORNIH KAMPANJA	17
3. SPREČAVANJE SUKOB INTERESA JAVNIH FUNKCIONERA I OGRANIČENJA U VRŠENJU JAVNIH FUNKCIJA	23
4. KONTROLA PRIMLJENIH POKLONA, DONACIJA I ZAKLJUČENIH SPONZORSTAVA	28
5. POSTUPANJE PO PRIJAVAMA ZVIŽDAČA	32
6. DONOŠENJE I SPROVOĐENJE PLANOVA INTEGRITETA	36
7. KONTROLA DJELATNOSTI LOBIRANJA	44
8. PRAĆENJE PROPISA I DAVANJE MIŠLJENJA NA PROPISE IZ OBLASTI ANTIKORUPCIJE	47
9. VOĐENJE UPRAVNIH POSTUPAKA IZ NADLEŽNOSTI ASK	50
10. POKRETANJE PREKRŠAJNIH POSTUPAKA	53
11. KAMPANJE, ODNOSI S JAVNOŠĆU, ISTRAŽIVANJA I EDUKACIJE	56
III Međunarodna saradnja i institucionalni razvoj	62
1. MEĐUNARODNA SARADNJA	62
2. SARADNJA SA DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA I CIVILNIM DRUŠTVOM	65
3. RAZVOJ INFORMACIONOG SISTEMA ASK	66
IV Finansijski izvještaji	67
1. IZVRŠENJE BUDŽETA ASK	67
2. JAVNE NABAVKE	67
V Nadzorna uloga Savjeta ASK	69
ANEKSI	79

Uvodna riječ

Poštovani,

Pred vama je Izvještaj o radu Agencije za sprečavanje korupcije za 2024. godinu, koja je bila izazovna i prelomna za ovu instituciju. Nakon višemjesečne blokade rada, imenovanjem novog Savjeta u julu i novog rukovodstva ubrzo nakon toga, suočili smo se sa zadatkom da vratimo rad Agencije u zakonske okvire, ojačamo njenu ulogu u borbi protiv korupcije i izgradimo povjerenje javnosti.

Od samog početka bili smo fokusirani na donošenje pravno utemeljenih odluka, rješavanje i rad u svim predmetima iz nadležnosti Agencije, reviziju pogrešnih odluka iz prethodnog perioda i iniciranje i aktivan doprinos unapređenju zakonodavnog okvira. Svjesni da nijedna antikorupcijska institucija ne može djelovati izolovano, intenzivirali smo saradnju sa relevantnim institucijama i državnim organima, civilnim sektorom i međunarodnim partnerima.

**ZA EFIKASNOST U BORBI
PROTIV KORUPCIJE KLJUČNI
SU JASNI ZAKONSKI
MEHANIZMI, STRUČAN I
NEZAVISAN MENADŽMENT,
TE DOBRO OBUČENI
KADROVI.**

Za efikasnost u borbi protiv korupcije ključni su jasni zakonski mehanizmi, stručan i nezavisan menadžment te dobro obučeni kadrovi. Nedostatak ovih preduslova doveo je do urušavanja preventivnih mehanizama i slabljenja povjerenja u Agenciju. Zato smo pokrenuli niz aktivnosti u cilju jačanja kapaciteta ključnih sektora, ubrzanja obrade predmeta i osnaživanja

kontrole imovine i prihoda javnih funkcionera. Fokus je stavljen na dubinske provjere najviših javnih funkcionera, prijave građana i nadzor finansiranja političkih subjekata.

Tokom 2024. godine, u mandatu ovog menadžmenta, riješena su 242 predmeta, što je jasno pokazalo da se neselektivnim, proaktivnim i stručnim radom mogu ostvariti, kvalitativno i kvantitativno, rezultati koji će vratiti povjerenje u rad Agencije i pozicionirati je kao centralnu antikorupcijsku instituciju. Naše odluke su zasnovane na zakonu, dokazima i principu transparentnosti.

Takođe, Agencija je aktivno uključena u reformu zakonodavnog okvira, dajući konkretne preporuke za izmjenu zakona. Cilj ovih izmjena nije samo povećanje efikasnosti, već i osiguranje trajnih mehanizama koji će garantovati nepristrasnost i odgovornost, nezavisno od toga ko rukovodi institucijom.

Pored toga, radimo na unapređenju IT sistema, kako bismo ubrzali procese i učinili ih dostupnijim javnosti. Smatramo da transparentnost nije samo princip rada već i najsnažniji alat u borbi protiv korupcije. Stoga smo otvoreni za kritike i sugestije civilnog sektora, jer vjerujemo da NVO sektor i mediji igraju presudnu ulogu u nadzoru rada

institucija i podizanju svijesti o važnosti prijavljivanja korupcije.

Posebnu pažnju posvetili smo jačanju saradnje sa pravosudnim institucijama. Upostavili smo redovnu komunikaciju sa tužilaštvima, omogućili efikasniju razmjenu podataka i u planu je uvođenje novih mehanizama koji će osnažiti saradnju organa za sprovođenje zakona i time ostvariti uslove za uspješnu borbu protiv korupcije.

Međutim, za postizanje održivih rezultata neophodno je osigurati nezavisne procedure zapošljavanja i povećati broj stručnih kadrova u Agenciji. Trenutni broj zaposlenih nije dovoljan da na neophodan način pokrije sve nadležnosti propisane zakonom. U ovoj godini postavljeni su temelji koji će omogućiti da većina zaposlenih u Agenciji bude direktno angažovana na sprovođenju povjerenih nadležnosti.

Konačno, želimo da Agencija postane središnji stub u antikorupcijskom sistemu Crne Gore –

institucija kojoj građani vjeruju, a državne institucije i međunarodni partneri vide kao kredibilnog i pouzdanog partnera. Uspjeh ovog procesa zavisi od svih aktera – institucija, civilnog društva, medija, međunarodnih organizacija i građana. Samo zajedničkim radom možemo izgraditi transparentno i odgovorno društvo, u kojem zakon važi jednako za sve.

S poštovanjem,

Dušan Drakić

v.d. direktora Agencije za sprečavanje korupcije

2024. U BROJEVIMA

21.678

DOKUMENTACIJA
OBVEZNIKA
ANTIKORUPCIJSKIH
ZAKONA

1.095

SPROVEDENE KONTROLE

- provjera tačnosti i potpunosti 665 izvještaja o prihodima i imovini;
- dodatna provjera 18 izvještaja o prihodima i imovini;
- 412 kontrola poštovanja zabrana i ograničenja obveznika ZFPSiK tokom izborne kampanje

4

IZREČENE MJERE GUBITKA
PRIPADAJUĆIH BUDŽETSKIH
SREDSTAVA POLITIČKIM
SUBJEKTIMA

319

OKONČANI POSTUPCI

- 203 upravna postupka;
- 116 postupaka po prijavama zviždača

173

PREDMETI SA UTVRĐENIM
KRŠENJEM/NEPRAVILNOSTIMA

- 148 odluka sa utvrđenim kršenjima ZSK i ZFPSiK;
- 25 postupaka po prijavama u kojima je utvrđeno ugrožavanje javnog interesa

70

PREDMETI PROSLIJEĐENI
TUŽILAŠTVIMA I DRUGIM
NADLEŽNIM INSTITUCIJAMA

1.261

POKRENUTI PREKRŠAJNI
POSTUPCI

1.474

OKONČANI PREKRŠAJNI POSTUPCI
PRED NADLEŽNIM SUDOVIMA

73%

PREDMETA U KOJIMA SU
IZREČENE SANKCIJE

112.750€

IZNOS NOVČANIH KAZNI

217

MIŠLJENJA ASK

- 191 mišljenje u domenu sprečavanja sukoba interesa i poštovanja ograničenja u vršenju javnih funkcija
- 26 mišljenja na propise u odnosu na rizike od korupcije

10

OSTAVKE JAVNIH FUNKCIONERA
NAKON DONIJETIH MIŠLJENJA ASK

1.066

PREPORUKE
ZAKONSKIM OBVEZNICIMA ZA
UNAPREĐENJE PLANOVA
INTEGRITETA I
TRANSPARENTNOSTI, TE
OTKLANJANJE KORUPCIJSKIH RIZIKA

25

OBUKE

344

POLAZNICI

30

MEDIJSKI NASTUPI
PREDSTAVNIKA ASK

104

ODGOVORA NA
NOVINARSKA PITANJA

127

SAOPŠTENJA ZA
JAVNOST

I Uvod i osnovne informacije

1. CILJ IZVJEŠTAVANJA

Agencija za sprečavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija/ASK) je samostalna i nezavisna državna institucija koja je počela sa radom 1. januara 2016. u skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije.¹ Izveštaj o radu za 2024. godinu je deveti po redu dokument ove vrste koji Agencija podnosi Savjetu ASK.

Sadržaj Izveštaja prikazan je tematski i obuhvata sve sprovedene aktivnosti ove institucije tokom 2024, sa ciljem predstavljanja rezultata rada ASK javnosti.

Prilikom izrade izveštaja, uzete su u obzir preporuke eksperata Savjeta Evrope (SE).

2. O AGENCIJI

2.1. Nadležnosti Agencije

Članom 82 Zakona o sprečavanju korupcije/ZSK („Sl. list CG“, br. 54/24) propisano je da Agencija:

- utvrđuje postojanje sukoba interesa u vršenju javne funkcije i preduzima mjere za njegovo sprečavanje;
- kontroliše ograničenja u vršenju javnih funkcija;
- vrši kontrolu primanja poklona, sponzorstava i donacija;
- vrši provjeru podataka iz Izveštaja;
- daje mišljenje o postojanju ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije i daje preporuke za sprečavanje ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije;
- dostavlja nadležnom organu prijave zviždača koje sadrže informacije o nepravilnostima koje se ne odnose na ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije;
- prati donošenje i sprovođenje planova integriteta, daje preporuke za njihovo unapređenje i vrši provjeru procjene efikasnosti i efektivnosti plana integriteta;
- donosi akte iz nadležnosti Agencije u skladu sa zakonom;
- daje inicijative za izmjenu i dopunu zakona, drugih propisa i opštih akata, radi otklanjanja mogućih rizika za nastanak

korupcije ili njihovog usklađivanja sa međunarodnim standardima iz oblasti antikorupeije;

- daje mišljenje na nacrt zakona i drugih propisa i opštih akata radi usklađivanja sa međunarodnim standardima iz oblasti antikorupeije;
- pokreće i sprovodi postupak za utvrđivanje povrede odredaba ovog i drugih zakona kojima su utvrđene nadležnosti Agencije;
- sarađuje sa nadležnim organima, visokoškolskim ustanovama i naučnim organizacijama i drugim subjektima u cilju realizacije aktivnosti u oblasti sprečavanja korupcije;
- vodi evidencije i registre u skladu sa ZSK;
- izdaje prekršajni nalog i pokreće prekršajni i drugi postupak;
- sprovodi edukativne, istraživačke i druge preventivne antikorupeijske aktivnosti;
- ostvaruje regionalnu i međunarodnu saradnju u preventivnoj borbi protiv korupcije;
- vrši i druge poslove propisane zakonom.

Agencija vrši i poslove nadzora nad sprovođenjem propisa kojim se uređuje lobiranje i sprovodi mjere kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, u skladu sa

¹ „Službeni list Crne Gore“, br. 053/14 od 19.12.2014, 042/17 od 30.06.2017, 073/23 od 21.07.2023.

posebnim zakonima (Zakon o lobiranju i Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja).

2.2. Pravni i institucionalni okvir

Rad Agencije uređuju tri zakona: Zakon o sprečavanju korupcije (ZSK), Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (ZFPSiIK) i Zakon o lobiranju.

Zakon o sprečavanju korupcije propisuje da poslove sprečavanja sukoba javnog i privatnog interesa, ograničenja u vršenju javnih funkcija, provjere izvještaja o prihodima i imovini javnog funkcionera, postupanja po prijavama zviždača, kao i druge poslove u skladu sa tim Zakonom, vrši Agencija kao samostalno i nezavisno tijelo.

Zakon je djelimično usklađen sa obavezama i preporukama međunarodnih dokumenata koje je Crna Gora ratifikovala: Konvencijom UN protiv korupcije, Rezolucijom (97) 24 Komiteta ministara Savjeta Evrope o dvadeset vodećih načela za borbu protiv korupcije, Krivično-pravnom konvencijom SE o korupciji, Građanskopravnom konvencijom SE o korupciji, Standardima antikorupcijskih tijela EPAC-a (Evropski partneri za borbu protiv korupcije - Crna Gora je član), Ministarskom Deklaracijom o 10 zajedničkih mjera za suzbijanje korupcije u Jugoistočnoj Evropi. Poštovane su i preporuke Grupe zemalja SE za borbu protiv korupcije (GRECO), uzete u obzir odredbe iz Kodeksa ponašanja SE za javne funkcionere, Preporuke SE (2003)⁴ Komiteta ministara za zemlje članice koje se odnose na zajednička pravila protiv korupcije prilikom finansiranja političkih subjekata, Analize Savjeta Evrope i to: Analiza djelova ZSK koji uređuju osnivanje i rad ASK, Analiza djelova ZSK koji uređuju plan integriteta, upravni i prekršajni postupak, Analiza djelova ZSK koji uređuju sukob interesa, ograničenja u vršenju javnih funkcija (nespojivosti funkcija), izvještaje o prihodima i imovini, poklone, donacije i sponzorstva, Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskog Parlamenta

U obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija može angažovati domaće i međunarodne stručnjake, odnosno institucije, organizacije i ustanove, iz odgovarajućih oblasti.

i Savjeta od 23. oktobra 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije, Preporuka Savjeta Evrope CM/Rec (2014)7 Komiteta ministara država članica o zaštiti zviždača i dr.

Nakon što je u junu 2024. usvojen novi ZSK, Ministarstvo pravde Crne Gore je formiralo **Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju korupcije**, čiji su članovi bili i predstavnici Agencije. Aktivnosti povodom ovog pitanja su i dalje u toku.

Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja² propisane su obaveze, ograničenja i zabrane za organe vlasti, političke subjekte i Agenciju u toku izborne kampanje, odnosno mjesec nakon održavanja izbora. Ovim Zakonom propisano je da Agencija vrši kontrolu finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, odnosno nadzor nad njegovim sprovođenjem.

Zakonom je uređen način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata, zabrane i ograničenja u raspolaganju državnom imovinom, fondovima i javnim ovlaštenjima u toku kampanje i kontrola, nadzor i revizija finansiranja i finansijskog poslovanja političkih subjekata u cilju ostvarivanja zakonitosti i javnosti njihovog poslovanja. Takođe, jasno su utvrđena ovlaštenja institucija nadležnih za sprovođenje Zakona, kao i mogućnost pristupa relevantnim informacijama.

Agencija je definisala niz preporuka za unapređenje zakonskog okvira u ovoj oblasti i **pruža podršku** skupštinskom Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu, a predstavnica

² Sl. list Crne Gore", broj: 3/20, stupio na snagu 31. januara 2020.

ASK je članica Radne grupe Vlade CG za izradu analize ZFPSiIK.

Zakonom o lobiranju³ se uređuju uslovi i način obavljanja djelatnosti lobiranja, pravila lobiranja i druga pitanja od značaja za tu djelatnost. Prema odredbama Zakona, lobiranje je djelatnost kojom se vrši uticaj na organe zakonodavne i izvršne vlasti na državnom i na lokalnom nivou, na organe državne uprave, nezavisna tijela, regulatorna tijela, javne ustanove, javna preduzeća i druga pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, odnosno djelatnosti od javnog interesa, ili su u većinskom državnom vlasništvu, u postupku donošenja propisa i drugih akata iz nadležnosti tih organa vlasti, radi ostvarivanja interesa naručilaca lobiranja, u skladu sa Zakonom.

Zakonom o lobiranju iz 2011. prvi put je normativno uređena djelatnost lobiranja u Crnoj Gori, ali je praktična primjena izostala. Zakon koji je usvojen 2014. izmijenjen je zbog strukturnog usklađivanja pojedinih normi samog Zakona, ali i usaglašavanja sa ostalim pozitivnim propisima, u prvom redu ZSK, kao i usaglašavanja sa najboljim međunarodnim iskustvima i praksama. Ipak, praksa je ukazala na potrebu donošenja novog zakonskog okvira, a usvajanju novog Zakona o lobiranju u junu 2024. prethodilo je finalno usaglašavanje zakonskog teksta sa datim preporukama Evropske komisije.

Organi Agencije

Direktor/ica Agencije

Članom 92 ZSK propisano je da direktor/ica zastupa i predstavlja Agenciju, organizuje i odgovara za rad Agencije, donosi odluke, daje mišljenja i preporuke, preduzima druge mjere iz nadležnosti Agencije i obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Direktora/icu Agencije bira Savjet, na osnovu javnog konkursa, na period od pet godina i može biti izabran/a najviše dva puta.

Savjet Agencije

Savjet Agencije ima pet članova, koje bira Skupština Crne Gore na predlog radnog tijela nadležnog za poslove antikorupcije, čiji mandat traje četiri godine i mogu biti izabrani najviše dva puta. Savjet radi i odlučuje na sjednicama, koje se održavaju najmanje dva puta mjesečno, i koje ne mogu biti održane bez prisustva više od polovine članova, dok se odluke mogu donijeti samo većinom glasova od ukupnog broja članova Savjeta. Odluku o izboru i razrješenju direktora/ice Agencije Savjet donosi većinom od najmanje četiri glasa.

Članom 93 ZSK je propisano da Savjet donosi poslovnik o radu Savjeta, raspisuje konkurs za izbor direktora/ice Agencije, bira i razrješava direktora/icu Agencije. Takođe, Savjet na predlog direktora/ice Agencije donosi: Statut i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije; usvaja godišnji plan rada Agencije; usvaja predlog budžeta i završnog računa Agencije; usvaja pravila o radu Agencije i pravila za izradu i sprovođenje planova integriteta; usvaja godišnji izvještaj o radu Agencije. Shodno istom članu, Savjet daje direktoru/ici Agencije inicijative za unaprjeđenje rada Agencije, vrši provjeru podataka iz izvještaja o prihodima i imovini direktora/ice Agencije, kao i druge poslove utvrđene Statutom Agencije.

Članom 103 ZSK predviđeno je da Savjet Agencije podnosi Skupštini Crne Gore godišnji Izvještaj o radu Agencije najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu. U skladu sa članom 81 ZSK, sastavni dio godišnjeg Izvještaja o radu ASK je Izvještaj o sprovođenju i donošenju planova integriteta u organima vlasti.

³ „Sl. list Crne Gore“, 54/24 od 11.06.2024.

2.3. Unutrašnja organizacija

Pravni osnov za donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije sadržan je u odredbama člana 93 stav 1 tačka 2 ZSK kojim je propisano da Savjet kao organ Agencije donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije, na predlog direktora.

Savjet ASK je 19. oktobra 2024, na predlog v.d. direktora Agencije, donio **Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta**. Pravilnikom je predviđeno **98 izvršilaca**. Na dan 31. decembar 2024. bila su **popunjena 54 radna mjesta (aktivno angažovanih 50)**.

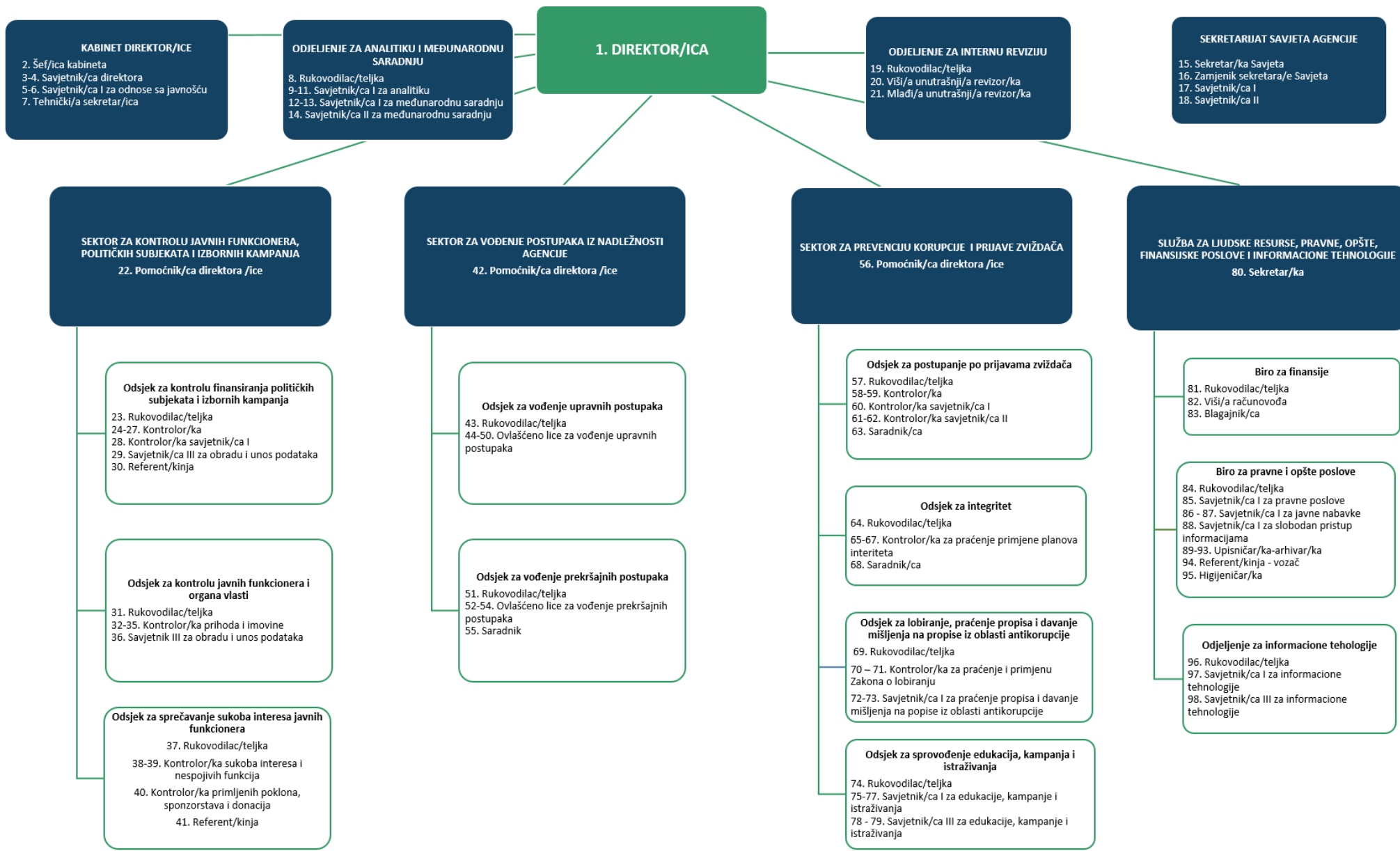
U cilju jačanja kapaciteta, zaposleni u Agenciji bili su **polaznici 12 obuka**.⁴

Implementacija ISO 9001:2015

U decembru 2024. godine izvršena je druga eksterna provjera implementacije ISO 9001:2015 standarda upravljanja kvalitetom u Agenciji i Agenciji je obnovljen ISO sertifikat koji je uvela 2023. godine uz podršku Ambasade SAD u Podgorici.

⁴ Više o edukaciji službenika Agencije u aneksu br. 10

II Mehanizmi sprečavanja korupcije

1. PROVJERA IZVJEŠTAJA O PRIHODIMA I IMOVINI

1.1. SVRHA I OPIS

Kontrolom izvještaja o prihodima i imovini javnih funkcionera i državnih službenika koji imaju obavezu podnošenja izvještaja propisanu posebnim zakonima, vrši se provjera podataka iz izvještaja obveznika Zakona, ali i njihovih bračnih, vanbračnih supružnika i djece ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu.

Sprovođenjem ovih nadležnosti se obezbjeđuje transparentnost imovine i prihoda javnih funkcionera, odnosno dostupnost izvještaja na internet stranici ASK i daje mogućnost podnošenja Agenciji prijave u slučaju sumnje u nepravilnosti.

1.2. REZULTATI RAD

Tokom 2024. Agencija je izvršila administrativno-tehničku provjeru svih pristiglih izvještaja o prihodima i imovini (11.905). U smislu tačnosti i potpunosti provjereno je ukupno 665 izvještaja (u skladu sa Godišnjim planom, po službenoj dužnosti, i na zahtjev drugih), a okončana je i dubinska kontrola 18 izvještaja. Vršeci navedene kontrole, Agencija je u 81 izvještaju utvrdila nepravilnosti, dok je jedan predmet proslijeđen Specijalnom državnom tužilaštvu.

Agencija je tokom 2024. u oblasti prijave prihoda i imovine pokrenula 1.117 prekršajnih i 73 upravna postupka.

Administrativno-tehnička provjera

Od 1. januara do 31. decembra 2024. godine Agenciji je **dostavljeno ukupno 11.905 izvještaja o prihodima i imovini** po različitim osnovima podnošenja.

Svi pristigli izvještaji su **administrativno-tehnički obrađeni**.

Redovni godišnji izvještaji

Tokom 2024. evidentirano je ukupno **7.364 predatih redovnih godišnjih izvještaja o prihodima i imovini**. U zakonski propisanom roku do 31. marta 2024. godine dostavljeno je

7.137 izvještaja. Od ukupnog broja pristiglih redovnih godišnjih izvještaja, **saglasnost za pristup računima bankarskih institucija data je u 2.876 izvještaja (39,1%)**.

Provjera tačnosti i potpunosti podataka u izvještajima⁵

Tokom 2024. godine, u smislu tačnosti i potpunosti, provjereno je **ukupno 665 izvještaja o prihodima i imovini**.

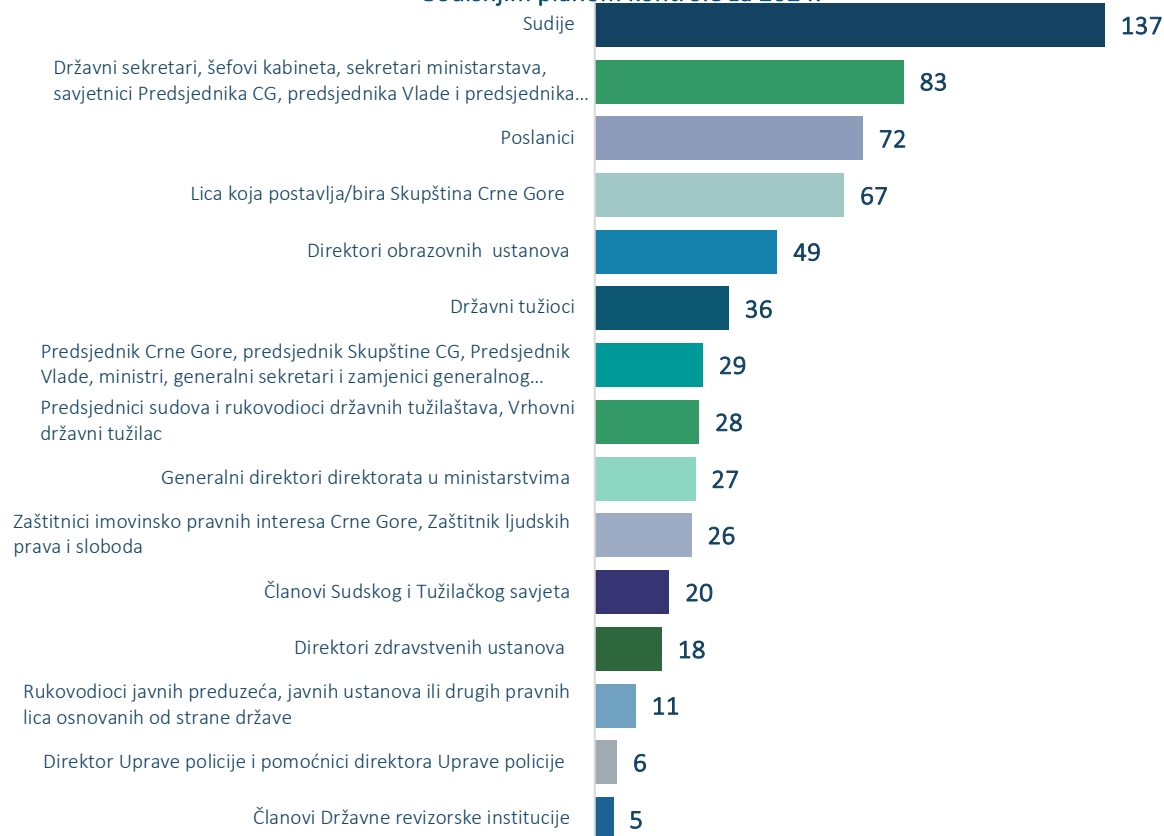
U skladu sa **Godišnjim planom provjere za 2024. godinu**, u II kvartalu 2024. godine otpočela je

kontrola izvještaja o prihodima i imovini u **smislu tačnosti i potpunosti podataka**. Do kraja godine okončana je provjera **614 izvještaja⁶** i u 28 su utvrđene nepravilnosti.

⁵ Provjera tačnosti i potpunosti podataka u izvještajima realizuje se u saradnji sa institucijama koje raspolažu podacima o imovini i prihodima javnih funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva: *Poreskom upravom* (podaci o ostvarenim oporezovanim prihodima, kao i podaci iz Centralnog registra privrednih subjekata), *Upravom za nekretnine* (podaci o imaocima prava vlasništva nad nepokretnostima), *Ministarstvom unutrašnjih poslova* (podaci o vlasništvu nad pokretnim stvarima koje se registruju: motorna vozila, oružje), *Centralnim klirinškim depozitarnim društvom* (podaci o licima koja posjeduju hartije od vrijednosti, odnosno akcije u privrednim društvima i drugim pravnim licima), *Centralnom bankom CG*, kao i poslovnim bankama (u slučaju date saglasnosti za pristup računima od strane obveznika).

⁶ Godišnjim planom za 2024. bilo je predviđeno da se u smislu tačnosti i potpunosti podataka izvrši provjera 1.513 izvještaja o prihodima i imovini, podnijetih po različitim osnovima.

Struktura i broj javnih funkcionera čiji su izvještaji kontrolisani u skladu sa Godišnjim planom kontrole za 2024.

Po službenoj dužnosti, kao i na zahtjev (drugog državnog organa, fizičkog ili pravnog lica)

okončana je provjera tačnosti i potpunosti **51 izvještaja**, u **37 su utvrđene nepravilnosti**.

Dodatna provjera izvještaja

Agencija je vršila i **dodatnu provjeru** izvještaja o prihodima i imovini, najsloženiji vid kontrole prihoda i imovine javnih funkcionera koji se odnosi na 20 javnih funkcionera, izabranih u skladu sa stepenom ranjivosti oblasti/funkcije na korupciju.

Započeta je dodatna provjera **20 javnih funkcionera**:

- ✓ 3 ministra;
- ✓ 1 poslanik;
- ✓ 2 predsjednika opština;
- ✓ 1 sudija;

- ✓ 4 izvršna direktora državnih i lokalnih preduzeća;
- ✓ 1 direktor doma zdravlja,
- ✓ 1 direktor obrazovne institucije,
- ✓ 2 direktora uprava,
- ✓ 2 glavna gradska arhitekta,
- ✓ 3 člana upravnih odbora privrednog društva.

Do kraja 2024. okončano je **18 postupaka dodatne provjere** i u **16 su utvrđene nepravilnosti**.

Godišnji plan provjere izvještaja o prihodima i imovini za 2025.

U decembru 2024. usvojen je **Godišnji plan provjere izvještaja o prihodima i imovini u 2025. godini**,⁷ kojim su predviđene tri viste kontrole i to: administrativna provjera svih pristiglih izvještaja koja se odvija kontinuirano u toku cijele godine, provjera tačnosti i potpunosti izvještaja i najsloženija, dubinska provjera.

U smislu tačnosti i potpunosti, a u skladu sa preporukama međunarodnih eksperata, provjera će se sprovoditi na određenom uzorku, metodom slučajnog izbora – cc 488 javnih funkcionera. Taj broj je smanjen u odnosu na prethodnu godinu, u cilju fokusiranja postojećih resursa na sprovođenje kvalitetnije kontrole izvještaja.

Godišnjim planom za 2025. godinu predviđeno je i sprovođenje dubinske provjere, koja će obuhvatiti detaljnu provjeru svih podnesenih izvještaja dostavljenih Agenciji tokom obavljanja javne funkcije od strane najviše **30 odabranih**

javnih funkcionera (u prethodnim godinama je bilo 20). Odabir će se vršiti na osnovu pristiglih prijava, po osnovu važnosti funkcije koju obavljaju i kada provjera tačnosti i potpunosti izvještaja ukaže na bitnu promjenu u imovinskom stanju funkcionera.

Kroz međunarodnu saradnju, u okviru nastavka ekspertske podrške u pogledu unapređenja provjere tačnosti i potpunosti podataka iz izvještaja javnih funkcionera, planirano je održavanje obuka za primjenu metodologija u tom dijelu, kao i kreiranje sveobuhvatne **checkliste i hodograma** za provjeru tačnosti i potpunosti podataka. Prioritet će biti i **unapređenje dubinske provjere izvještaja javnih funkcionera i rad na ispitivanju eventualnog neobjašnjivog bogaćenja**.

Upravni postupci

Agencija je 2024. **pokrenula 73 upravna postupka** u oblasti prijave prihoda i imovine. **Okončano je 119 postupaka** (uključujući

predmete iz prethodnog perioda), od kojih je **u gotovo 90% (107) utvrđeno kršenje zakona**.

Administrativne sankcije⁸

Organi vlasti su, nakon okončanih upravnih postupaka, u dijelu provjere prihoda i imovine, tokom 2024. **Agenciji dostavili 20 odgovora**:

- ✓ u 3 predmeta je izrečena disciplinska mjera - opomena;
- ✓ 5 predmeta proslijeđeno drugom organu;

- ✓ u 12 predmeta je odbijen predlog za izricanje disciplinske mjere.

⁷https://www.antikorupcija.me/media/documents/Godisnji_plan_provijere_za_2025.pdf

⁸ Povrede odredaba ZSK utvrđene konačnom, odnosno pravosnažnom Odlukom, smatraju se nesavjesnim vršenjem javne funkcije, o čemu ASK obavještava organ vlasti u kojem javni funkcioner vrši javnu funkciju, kao i organ nadležan za izbor, imenovanje, odnosno postavljenje javnog funkcionera, radi izricanja administrativnih sankcija, o čemu je organ dužan da informiše ASK.

Prekršajni postupci

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na obavezu podnošenja izvještaja o prihodima i imovini, Agencija je u 2024. pokrenula ukupno **1.117 prekršajnih postupaka**.

Tokom izvještajnog perioda, pred nadležnim sudovima za prekršaje **okončano je ukupno 1.308 prekršajnih postupaka** (uključujući i one iz prethodnih godina), od čega su u **72,4% izrečene sankcije**. Ukupan iznos novčanih kazni je **70.850€**.

Osnov podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	Broj pokrenutih prekršajnih postupaka	Broj okončanih postupaka (uključujući postupke iz prethodnih godina)	Broj postupaka u kojima su izrečene sankcije	Procenat postupaka u kojima su izrečene sankcije	Iznos novčanih kazni
Nedostavljanje redovnog godišnjeg izvještaja o prihodima i imovini	530 zahtjeva	453	354 (129 nk; 225 op)	78,15%	26.155€
Nedostavljanje izvještaja o prihodima i imovini u roku od 30 dana po stupanju na javnu funkciju	141 zahtjev	142	110 (25 nk; 85 op)	77,5%	4.750€
Nedostavljanje izvještaja o prihodima i imovini u roku od 30 dana po prestanku funkcije	121 zahtjev	180	110 (32 nk; 78 op)	61,1%	9.895€
Nedostavljanje izvještaja o prihodima i imovini godinu/dvije po prestanku javne funkcije	265 zahtjeva	455	319 (110 nk; 209 op)	70,1%	26.425 €
Neobavješćavanje ASK od strane javnog funkcionera o prelasku na drugu javnu funkciju u roku od 30 dana	9 zahtjeva	13	12 (7 nk; 5 op)	92,3%	2.150€
Podnošenje izvještaja o prihodima i imovini sa netačnim i nepotpunim podacima	46 zahtjeva; 1 nalog	65	42 (9 nk; 33 op)	64,6%	1.475€
Nedostavljanje izvještaja o prihodima i imovini u slučaju uvećanja imovine preko 5.000/10.000€	2 zahtjev; 2 naloga	-	-	-	-
UKUPNO	1.114 zahtjeva; 3 prekršajna naloga	1.308	947 (312 novčanih kazni, 635 opomena)	72,4%	70.850€

Vođenje evidencije javnih funkcionera i državnih službenika koji imaju obavezu podnošenja izvještaja o prihodima i imovini

Agencija kontinuirano vrši ažuriranje podataka o javnim funkcionerima i državnim službenicima prema podacima iz Službenog lista Crne Gore, obavještenjima obveznika zakona, kao i dopisima državnih organa.

Na dan 31.12.2024, evidentirano je **5.566 javnih funkcionera (oko 15% manje u odnosu na 2023)** i **1.252 državna službenika** koji imaju obavezu podnošenja izvještaja o prihodima i imovini shodno posebnim propisima.

Registar politički eksponiranih lica

Agencija je u julu 2024, u skladu sa čl. 55 stav 4 Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, **počela sa vođenjem Registra politički eksponiranih lica**. Naime, član 54 pomenutog zakona propisuje da su obveznici tog zakona

dužni da prije zasnivanja poslovnog odnosa sa klijentom provjere u Registru da li je klijent, njegov zakonski zastupnik, ovlašćeno lice ili stvarni vlasnik klijenta politički eksponirano lice.

1.3. OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2024. godine:

- ✓ Organizovani su **dani otvorenih vrata za javne funkcionere**, tokom kojih su javni funkcioneri bili u prilici da dobiju sve relevantne informacije i instrukcije za popunjavanje izvještaja o prihodima i imovini;
- ✓ održane su **četiri obuke** koje su obuhvatile i oblast prijava prihoda i imovine, za različite ciljne grupe (predstavnioci lokalne uprave,

sektora obrazovanja, zdravstva, bezbjednosnog sektora);

- ✓ Izrađen je i objavljen priručnik za javne funkcionere **„Javni funkcioneri i prevencija korupcije“**, koji je sačinio Centar za građansko obrazovanje (CGO) u saradnji sa Agencijom, a koji obuhvata i oblast prijave prihoda i imovine. Priručnik, kroz pitanja i odgovore, nudi jasna i praktična objašnjenja i uputstva za javne funkcionere.

IZAZOVI I PREPORUKE

Vođenje pouzdanog i tačnog **Registra javnih funkcionera** predstavlja preduslov za realizaciju godišnjeg plana kontrole izvještaja o prihodima i imovini, dok bi jasno definisana **lista javnih funkcija** otklonila sve nedoumice u vezi kategorizacije javnih funkcionera i omogućila efikasnije vođenje registra.

Dalje **jačanje kapaciteta zaposlenih u dijelu provjere** izvještaja i **unapređenje metodologije dubinske provjere** prihoda i imovine javnih funkcionera povećalo bi efikasnost kontrolnih mehanizama i time bi se osigurala dosljedna primjena zakona.

Istovremeno, neophodno je **jačati saradnju sa drugim državnim institucijama** kroz potpisivanje novih ili izmjenu postojećih sporazuma o saradnji, radi efikasnijeg prikupljanja podataka neophodnih za uspješnu kontrolu prihoda i imovine.

Agencija će i dalje, kroz redovno dostavljanje dopisa nadležnim organima i sprovođenje edukativnih aktivnosti, **nastaviti da informiše novoimenovane javne funkcionere o obavezama u skladu sa ZSK**, čime će dodatno ojačati svoju preventivnu ulogu.

2. KONTROLA FINANSIRANJA POLITIČKIH SUBJEKATA I IZBORNIH KAMPANJA

2.1. SVRHA I OPIS

Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (ZFPSIK) predstavlja pravni okvir kojim se reguliše način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata, zabrane i ograničenja raspolaganja državnom imovinom, fondovima i javnim ovlašćenjima u toku kampanje i kontrola, nadzor i revizija finansiranja i finansijskog poslovanja političkih subjekata u svrhu ostvarivanja zakonitosti i javnosti njihovog poslovanja.

Svrha rada Agencije u ovoj oblasti je da doprinese jačanju integriteta političkih subjekata i izbornih kampanja kroz transparentno finansiranje i odgovornu upotrebu javnih resursa.

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja

2.2. REZULTATI RADA

Po svim osnovima rada Agencije u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, ASK je izvršila kontrolu 7.348 dostavljenih izvještaja od strane obveznika ZFPSIK o redovnom radu i u toku izbornih kampanja za lokalne izbore održavane tokom 2024. Agencija je, radi dostavljanja izvještaja u roku, kao i kod uočenih tehničkih nepravilnosti, uputila ukupno 530 upozorenja organima vlasti i političkim subjektima, na koja su svi pozitivno reagovali.

U skladu sa metodologijom, Agencija je iskontrolisala aktivnosti političkih subjekata u kampanji u iznosu od 1.305.056,60€, a na osnovu prikupljenih podataka u toku kampanje i podataka iz konačnih izvještaja političkih subjekata. Izvršeno je 412 kontrola poštovanja zabrana i ograničenja u toku izborne kampanje od strane obveznika u pomenutim izbornim kampanjama. Registrovane su ukupno 242 nepravilnosti/kršenja Zakona tokom izborne kampanje. Izrečene su četiri mjere gubitka pripadajućih budžetskih sredstava političkim subjektima u iznosu od 7.805,65€. Agencija je pokrenula 132 prekršajna i 34 upravna postupka.

Izveštaji i obavještenja političkih subjekata o redovnom radu

Prema članu 48 ZFPSiIK, politički subjekti su dužni da **završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izveštaj** podnesu Agenciji, Državnoj revizorskoj instituciji (DRI) i Poreskoj upravi, **do 31. marta** tekuće za prethodnu godinu, dok su prema članu 15 stav 3 Zakona u obavezi da **do 31. januara** dostave **Odluke o visini članarine**.

Kada je u pitanju broj izveštaja političkih subjekata o redovnom radu, Agenciji je u 2024. dostavljeno ukupno **112 izveštaja/obavještenja**. Svi izveštaji su objavljeni na internet stranici ASK.

Kategorije dostavljenih izveštaja/obavještenja	Broj dostavljenih izveštaja	Broj evidentiranih obveznika
Godišnji konsolidovani finansijski izveštaj za 2023.	55	57
Odluke o visini članarine za 2024.	49	56
Odluka o visini članarine za 2025.	8	-

Odluke organa vlasti o visini budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata

Agencija je izvršila nadzor nad sprovođenjem člana 15 stav 6 ZFPSiIK, kojim se propisuje obaveza da Ministarstvo finansija (MF), kao i 25 organa lokalne uprave, najkasnije do 31. januara donesu **Odluku o visini budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata** i objave je na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od donošenja. Takođe, Agencija je vršila nadzor nad sprovođenjem člana 14 ZFPSiIK koji definiše raspodjelu **budžetskih sredstava za redovno finansiranje ženskih organizacija u političkim subjektima**.

U toku 2024. donešeno je ukupno **70 odluka**.⁹

Ukupna opredijeljena budžetska sredstva za finansiranje političkih subjekata u 2024, u skladu sa donijetim posebnim odlukama, iznose **11.484.050,92€** od čega:

- ✓ za finansiranje redovnog rada političkih subjekata **10.440.346,70 €**;
- ✓ za finansiranje rada ženskih organizacija u političkim subjektima **1.043.704,22€**.

Izbori 2024.

Agencija je kontrolisala izborne kampanje u šest jedinica lokalne samouprave: Budva (raspisani: 26. marta, održani: 26. maja; raspisani: 5. oktobra, održani: 8. decembra), Andrijevica (raspisani: 30. marta, održani: 2. juna), Gusinje (raspisani: 10. jula, održani: 15. septembra); Kotor (raspisani: 10. jula, održani: 29. septembra); Podgorica (raspisani: 27. jula, održani: 29. septembra) i Berane (raspisani: 5. oktobra, održani: 8. decembra).

U skladu sa razvijenim metodologijama, a na osnovu usvojenih planova kontrole i nadzora za pomenute izborne kampanje, Agencija je vršila suštinsku kontrolu političkih subjekata, njihovih aktivnosti, prikupljenih i utrošenih sredstava u toku kampanje, te kontrolu poštovanja propisanih zabrana i ograničenja upotrebe javnih resursa u kampanji od strane obveznika Zakona.

⁹⁹ Svi obveznici donijeli su i objavili odluke o visini sredstava za finansiranje redovnog rada i rada ženskih organizacija u političkim subjektima za 2024. Jedna opština nije opredijelila zakonom definisan procenat za finansiranje redovnog rada i finansiranje ženskih organizacija, zbog čega je upućen zahtjev za izmjenu odluke. Nakon izmjene i dopune Odluke o budžetu za 2024. u opštinama Bar, Bijelo Polje, Mojkovac, Kolašin, Nikšić, Plužine, Tuzi, Ulcinj i Žabljak donešene su nove odluke o visini sredstava za finansiranje redovnog rada i ženskih organizacija u političkim subjektima. Takođe, nakon održanih lokalnih izbora u Andrijevici i Podgorici, donešene su nove odluke kojima su sredstva raspoređena u skladu sa rezultatima, odnosno osvojenim mandatima koje su politički subjekti osvojili na izborima. Zbog promjene u broju odbornika i poslanica, odluke su mijenjale opštine Danilovgrad, Plužine i Ministarstvo finansija, dok su opštine Tivat i Tuzi mijenjale odluke zbog greške u obračunu.

Nakon izvršene analize i kontrole, u cilju obezbjeđivanja transparentnosti izborne kampanje, ASK je **proaktivno na svojoj internet stranici objavljivala sva dokumenata o finansiranju kampanja i upotrebi javnih resursa** - u okviru posebnih linkova/banera objavljivani su detaljni podaci i tabelarni prikazi iz izvještaja političkih subjekata i organa vlasti. Dostupnost tih dokumenata **omogućila su javnosti potpun uvid u upotrebu javnih resursa** kako bi u slučaju bilo

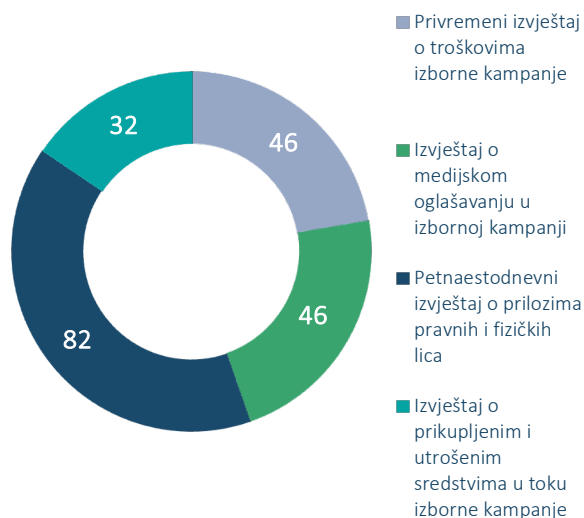
kakve sumnje u zloupotrebe mogli da podnesu prigovor.

Od septembra 2024. posebno su intenzivirane aktivnosti na planu informisanja javnosti i obveznika ZFPSiK o preduzetim aktivnostima, rezultatima izvršenih kontrola, kao i obavezama političkih subjekata i organa vlasti tokom izborne kampanje (putem saopštenja, objava na društvenim mrežama, izjava za medije...).

Transparentnost finansiranja političkih subjekata u toku izborne kampanje

Agencija je kontrolisala ukupno **64 politička subjekta** - učesnika na pomenutim lokalnim izborima. Politički subjekti dostavili su ukupno **206 izvještaja** u toku izbornih kampanja.

Kategorije izvještaja političkih subjekata tokom izbornih kampanja

Agencija je, radi dostavljanja izvještaja u roku, kao i kod uočenih tehničkih nepravilnosti, **uputila 188 upozorenja političkim subjektima**, na koja su svi pozitivno reagovali.

U skladu sa metodologijom, Agencija je **iskontrolisala sve aktivnosti političkih subjekata u kampanji**, na osnovu prikupljenih podataka i podataka iz konačnih izvještaja o troškovima, u iznosu od **1.305.056,60€** i utvrdila **37 nepravilnosti**, kao i **86 nepravilnosti** u skladu sa članovima 16, 24, 27, 50 i 54 ZFPSiK.

Agencija je sprovela **20 kontrola političkih subjekata na terenu** i utvrđeno je kršenje kod **tri politička subjekta**.

Izrečene su ukupno četiri mjere gubitka pripadajućih budžetskih sredstava u iznosu od **7.805,65€**.

Izrečene su tri mjere djelimičnog gubitka pripadajućih budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje za izbore u Glavnom gradu Podgorica za **tri politička subjekta** - 6.792,05€ zbog prekoračenja propisanog limita troškova u skladu sa članom 18 Zakona: 4.043,59€ Za bolju Podgoricu; 1.854,24€ Evropa sad-Demokrate; 894,22€ Demokratska partija socijalista.

Izrečena je jedna mjera obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje za izbore u SO Gusinje za jednog političkog subjekta od 1.013,60€ zbog nedostavljanja konačnog izvještaja o troškovima (koalicija Zajedno za Gusinje).

Za finansiranje izbornih kampanja za lokalne izbore održane tokom 2024. **opredijeljeno je ukupno 408,913.86€.**

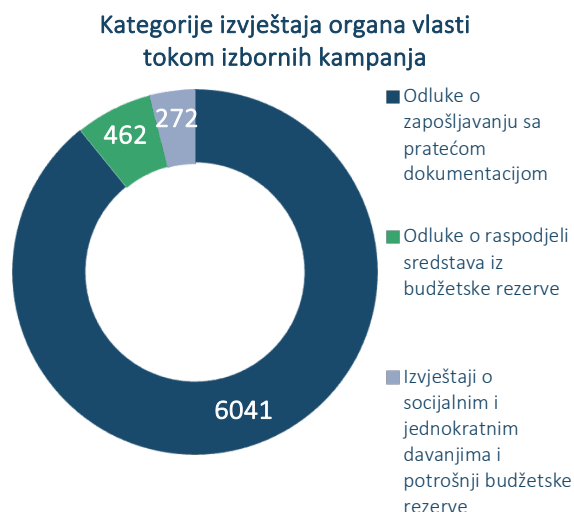
Takođe, Agencija je **kontrolisala i 98 dostavljenih cjenovnika** u toku izborne kampanje od strane pružalaca usluga medijskog oglašavanja političkim subjektima, kao i **87 dostavljenih ugovora pružalaca usluga**

medijskog oglašavanja sklopljenih sa političkim subjektima u kampanji.

Jedinica lokalne samouprave	Iznos
Andrijevica	6.782,78€
Budva (26. maj)	86.335€
Gusinje	5.430,17€
Kotor	52.930,66€
Podgorica	149.431,50€
Budva (17. novembar)	86.335€
Berane	21.668,75€
UKUPNO	408,913.86€

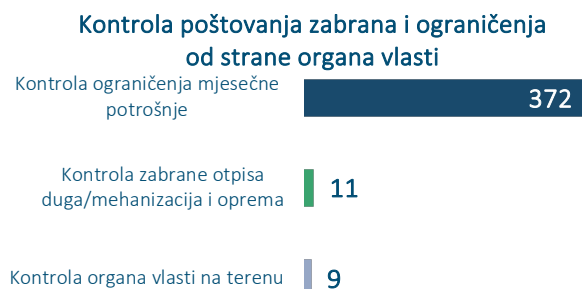
Upotreba javnih resursa u toku izborne kampanje

Kontrolisano je ukupno 1.045 organa vlasti, koji su Agenciji dostavili 6.775 izvještaja u toku izborne kampanje.

Proaktivno, Agencija je **uputila 342 upozorenja organima vlasti**, radi dostavljanja izvještaja u roku, kao i kod uočenih tehničkih nepravilnosti.

Agencija je izvršila **392 kontrole poštovanja zabrana i ograničenja** od strane organa vlasti tokom izborne kampanje za pomenute lokalne izbore.

S tim u vezi, Agencija je utvrdila:

- ✓ **kršenje kod četiri organa vlasti**, prilikom **kontrole na terenu** (prekoračenje mjesečne potrošnje i nedostavljanje u zakonskom roku ugovora o zapošljavanju);
- ✓ **115 kršenja za prekoračenje mjesečne potrošnje.**

Upravni postupci

Agencija je u 2024. godini pokrenula ukupno **34 upravna postupka** zbog utvrđivanja mogućih kršenja ZFPSiIK – **sedam na osnovu dopisa DRI i 27 po prigovoru** zbog sumnji u kršenje ZFPSiIK.

Okončano je ukupno **35 upravnih postupaka**, uključujući i one iz prethodnog perioda:

- ✓ **5 odluka** u kojima je **utvrđeno kršenje**;
- ✓ **3 odluke o nepokretanju postupka**;
- ✓ **u 27 nije utvrđeno kršenje Zakona.**

Prekršajni postupci

Zbog kršenja odredaba ZFPSiK, nadležnim sudovima za prekršaje podnijeta su **132 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**, dok je **okončano 125 postupaka** (uključujući i one iz

prethodnih godina) od čega su u **79,2% izrečene sankcije**. Ukupan iznos novčanih kazni je **39.350€**.

Osnov pokretanja prekršajnog postupka	Broj pokrenutih postupaka	Broj okončanih postupaka (uključujući postupke iz prethodnih godina)	Broj postupaka u kojima su izrečene sankcije	Procenat kažnjivosti	Iznos novčanih kazni
Nedonošenje Odluke o visini članarine za tekuću godinu u zakonskom roku od strane političkog subjekta	15	3	2 (1 nk; 1 op)	66,7%	10.000 €
Nedostavljanje završnog računa i godišnjeg konsolidovanog izvještaja od strane političkog subjekta organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i ASK-u	24	7	5 (4 nk; 1 op)	71,4%	22.900€
Nedostavljanje tačnih i potpunih podataka u godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima	4	-	-	-	-
Nedostavljanje odluka o zapošljavanju od strane organa vlasti tokom izborne kampanje u zakonskom roku	5	81	69 (19 nk; 50 op)	85,2%	2.850€
Zaključivanje ugovora o privremenim i povremenim poslovima na radnim mjestima koja nijesu predviđena aktom o sistematizaciji radnih mjesta	-	3	2 op	-	-
Prekoračenje mjesečne potrošnje od strane budžetskih potrošačkih jedinica u toku izborne kampanje	33	24	18 (9 nk; 9 op)	75%	1.100€
Nedostavljanje privremenog izvještaja o troškovima izborne kampanje od strane političkog subjekta za izbornu kampanju	15	-	-	-	-
Nedostavljanje Agenciji izvještaja o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju sa pratećom dokumentacijom (od strane političkog subjekta)	6	3	3 (1 nk; 2 op)	100%	2.500€
Neobavještanje Agencije u roku od 3 dana od dana otvaranja posebnog žiro računa od strane političkog subjekta	3	-	-	-	-
Neplaćanje troškova izborne kampanje sa posebnog žiro-računa	1	-	-	-	-
Neodređivanje odgovornog lica za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja narednog dana od dana potvrđivanja izborne liste	8	1	-	-	-
Neobavještanje Agencije u roku od tri dana od dana određivanja odgovornog lica od strane političkog subjekta	3	-	-	-	-
Nezatvaranje posebnog žiro računa u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora za Predsjednika Crne Gore	1	-	-	-	-
Nedostavljanje izvještaja o medijskom oglašavanju u izornoj kampanji u roku od sedam dana prije održavanja izbora	10	-	-	-	-
Nevođenje računovodstvene evidencije o prihodima, imovini i rashodima od strane političkog subjekta	1	-	-	-	-
Neuređivanje svojim aktima načina vršenja unutrašnje kontrole i finansijskog poslovanja od strane političkog subjekta	1	-	-	-	-
Nedonošenje finansijskog plana i programa rada do kraja tekuće za narednu godinu od strane političkog subjekta	2	-	-	-	-
Finansiranje političkog subjekta od strane lica koje je pravosnažno osuđivano za krivično djelo sa elementima korupcije	-	1	-	-	-
UKUPNO	132	125	99 (34 novčane kazne; 65 op)	79,2%	39.350€

2.3. OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2024. godine:

- ✓ održano je **niz sastanaka sa domaćim i međunarodnim partnerima** u vezi sa izazovima i mogućnostima u okviru **tekućeg procesa izborne reforme**, i to sa: skupštinskim Odborom za sveobuhvatnu izbornu reformu, ekspertima Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), predstavnicima Međunarodne fondacije za izborne sisteme (IFES). Takođe, predstavnica ASK je članica Radne grupe Vlade CG za izradu analize ZFPSiK;
- ✓ **započet je projekat „Zaštita integriteta izbornog procesa u Crnoj Gori“**, koji finansira IFES, koji je usmjeren na **pružanje tehničke podrške Agenciji u jačanju kapaciteta u oblasti nadzora i kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja**. U okviru projekta, za predstavnike ASK je održana obuka **„Uvod u političko finansiranje“**;
- ✓ predstavnici ASK su učestvovali na više drugih **radionica i konferencija na temu**

kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja - radionica Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) o integritetu informacija tokom izbora; okrugli sto na temu „Oblikovanje izborne reforme: Kakva izborna reforma je potrebna Crnoj Gori“, u organizaciji NDI; radionica na temu „Međunarodna iskustva i razmjena dobrih praksi: „Zloupotreba državnih resursa“, u organizaciji SE; konferencija „Regionalna razmjena iskustava i praksi o jačanju sistema finansiranja kampanja“, u organizaciji ODIHR;

- ✓ predstavnici Agencije su održali **obuku u Opštini Berane**, na temu **„Kontrola finansiranja političkih subjekata i integritet organa vlasti u izbornoj kampanji“**, koja je organizovana u saradnji sa Opštinom, a polaznici su bili **starješine organa lokalne uprave, organa lokalne samouprave, javnih preduzeća i javnih ustanova**.

IZAZOVI I PREPORUKE

Aktuelni ZFPSiK propisuje obaveze, zabrane i ograničenja za organe vlasti, političke subjekte, medije i javne funkcionere i po mišljenju ASK mora biti dodatno unaprijeđen - u skladu sa preporukama i mišljenjima međunarodnih partnera i eksperata - kako bi uključio primjere dobre prakse i potrebne standarde. Neophodno je uvažiti stavove Agencije i drugih organa nadležnih za njegovu primjenu, kako bi se otklonile pravne praznine i omogućila efikasna primjena u praksi.

Posebno je važno da norme koje propisuju ograničenja i zabrane upotrebe javnih resursa u izbornoj kampanji **u velikoj mjeri budu sadržane u drugim zakonima**, posebno kada su u pitanju podaci koji se odnose na mjesečnu potrošnju, putne naloge i zapošljavanje od strane organa

vlasti, te **da se primjenjuju u toku cijele godine**, a ne samo u toku izborne kampanje.

Takođe, neophodno je definisati **jasne i nedvosmislene norme** koje će ograničiti javne funkcionere ili organe vlasti u sprovođenju aktivnosti koje mogu da ih dovedu u sumnju da svoju poziciju koriste u cilju ostvarivanja prednosti u izbornoj kampanji za jednog političkog subjekta u odnosu na druge.

Kad su u pitanju politički subjekti, definisanje pitanja trajanja izborne kampanje, registracije političkih subjekata, troškova redovnog rada i izborne kampanje i prekršajne (i druge) odgovornosti, kao i srazmjernih i odvrćajućih sankcija u zakonu - neophodno je kako bi se

ostvario jači uticaj i unaprijedio integritet izbornog procesa.

Jedan od **glavnih izazova** s kojima se Agencija suočava u ovoj oblasti jeste **još uvijek nepotpuna funkcionalnost IT modula za elektronsku obradu podataka i analizu.**

Pored toga, **nepopunjenost svih sistematizovanih radnih mjesta** iziskuje dodatne napore kako bi se osigurala očekivana efikasnost u radu Agencije.

3. SPREČAVANJE SUKOB A INTERESA JAVNIH FUNKCIONERA I OGRANIČENJA U VRŠENJU JAVNIH FUNKCIJA

3.1. SVRHA I OPIS

Sukob interesa u vršenju javne funkcije postoji kada privatni interes javnog funkcionera utiče ili može uticati na njegovu nepristrasnost u vršenju javne funkcije, kao i u drugim situacijama koje mogu dovesti do sukoba interesa. Javni funkcioner je dužan da funkciju vrši na način da javni interes ne podredi privatnom, kao i da ne izazove sukob interesa u vršenju javne funkcije.

Zakonske odredbe o sukobu interesa u vršenju javne funkcije imaju za cilj da spriječe da dođe do situacija sukoba interesa, kao i da rješavaju i upravljaju sukobom interesa kada do takvih situacija dođe. Takođe, ZSK propisuje i ograničenja u vršenju javnih funkcija, koja se odnose na vršenje nespojivih funkcija, obavljanje dužnosti u privrednim društvima, članstvo u radnim tijelima i primanje naknada, zaključivanje ugovora o uslugama, kao i ograničenja po prestanku javne funkcije.

Aktivnosti Agencije u oblasti sprečavanja sukoba interesa i poštovanja ograničenja u vršenju javnih funkcija

3.2. REZULTATI RADA

U domenu sprečavanja sukoba interesa i poštovanja ograničenja u vršenju javnih funkcija, ASK je tokom 2024, postupajući po svim primljenim zahtjevima, dala 191 mišljenje, od kojih je u 50 konstatovano da postoji ograničavajući faktor u odnosu na navode iz zahtjeva. Na osnovu datih mišljenja podneseno je 10 ostavki javnih funkcionera na funkcije ili dužnosti nespojive sa javnom funkcijom (među kojima i jedan poslanik), a konstatovana su i četiri prenosa upravljačkih prava u pravnom licu, kao i dva raskida ugovora o uslugama javnih funkcionera.

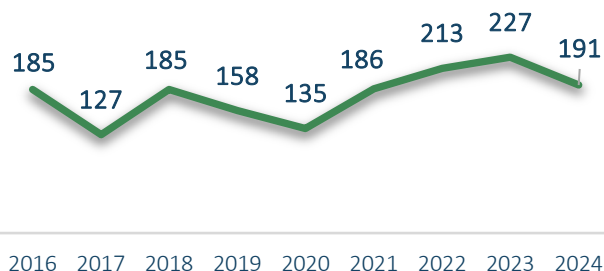
ASK je stavila van snage 21 mišljenje i odluku u kojima su u prethodnom periodu pogrešno tumačene odredbe ZSK.

Agencija je u 2024. po službenoj dužnosti ili na zahtjev pokrenula 27 upravnih postupaka u ovoj oblasti. Okončano je 46 postupaka (uključujući predmete iz prethodnog perioda), od kojih je u 36 utvrđeno kršenje Zakona. Takođe, Agencija je pokrenula jedan prekršajni postupak u kojem je traženo oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja.

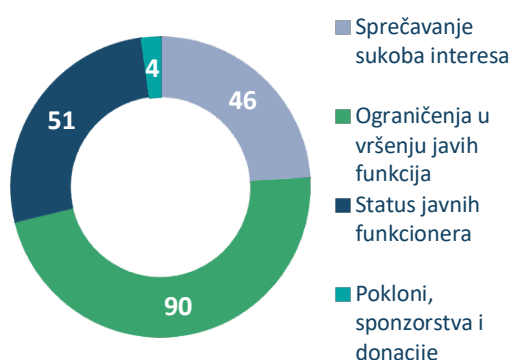
Davanje mišljenja na zahtjeve

Agencija je u 2024. godini, postupajući po svim primljenim zahtjevima, **dala 191 mišljenje** u oblasti sprečavanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija.

Broj datih mišljenja po godinama

Broj datih mišljenja po oblastima

Od ukupnog broja datih mišljenja u 50 je konstatovano **da postoji ograničavajući faktor** u odnosu na navode iz zahtjeva za davanje mišljenja.

Agencija je stavila **van snage 21 mišljenje i odluku** u kojima su u prethodnom periodu pogrešno tumačene odredbe ZSK:

- ✓ funkcije predsjednika i potpredsjednika opštine i skupštine opštine **nijesu više spojive s funkcijom poslanika;**
- ✓ **prekinuta praksa omogućavanja obavljanja dvije javne funkcije** na osnovu ranijeg tumačenja pojma prve i druge funkcije;
- ✓ **status javnih funkcionera više nemaju:**
 - šefovi organizacionih jedinica Kliničkog centra Crne Gore i Zavoda za transfuziju krvi;
 - članovi radnih tijela obrazovanih od strane organa vlasti i Vlade Crne Gore;
 - članovi školskih odbora (oko

Ostavke na osnovu mišljenja ASK

Na osnovu datih mišljenja Agencije podnijeto je **10 ostavki javnih funkcionera na funkcije ili dužnosti nespojive sa javnom funkcijom**, a konstatovana su i **četiri prenosa upravljačkih prava u pravnom licu**, kao i **dva raskida ugovora o uslugama javnih funkcionera**.

Struktura podnesenih ostavki

Upravni postupci

Agencija je u 2024. **pokrenula 27 upravnih postupaka** u oblasti sprečavanja sukoba interesa/ograničenja u vršenju javnih funkcija.

Okončano je 46 postupaka (uključujući predmete iz prethodnog perioda), od kojih je u **36 utvrđeno kršenje Zakona**.

Administrativne sankcije

Organi vlasti su tokom 2024, u odnosu na odluke Agencije u kojima je utvrđeno da su javni funkcioneri prekršili ZSK u dijelu sprečavanja sukoba interesa/ograničenja u vršenju javnih

funkcija, Agenciji **dostavili pet odgovora** da je u **pet predmeta odbijen predlog za izricanje disciplinske mjere**.

Prekršajni postupci

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na oblast **ograničenja u vršenju javnih funkcija** Agencija je nadležnom sudu za prekršaje podnijela **jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka**, u kojem je **traženo oduzimanje imovinske koristi** stečene izvršenjem prekršaja.

Takođe, pred nadležnim sudovima je **okončano sedam postupaka** po zahtjevima ASK iz prethodnog perioda, od kojih su u **šest izrečene sankcije** – tri novčane kazne u iznosu od **1.250€** i tri opomene. Pored izricanja novčane kazne, u jednom predmetu je **oduzeta imovinska korist** stečena izvršenjem prekršaja u iznosu od **2.264,22€**.

Izvodi iz evidencija Agencije

U skladu sa članom 45 ZSK, **41 organ vlasti** je u 2024, prije postupka izbora/imenovanja, **zahtijevao izvode iz evidencije Agencije za 602 lica**, o tome da li su u posljednje četiri godine prije kandidovanja, u svojstvu javnog funkcionera, bili razriješeni javne funkcije zbog povrede odredaba ZSK, kako bi provjerili da li ima zakonskih smetnji za njihovo imenovanje i kako bi bilo spriječeno izvršenje odluka donijetih u sukobu interesa.

Agencija je u navedenim slučajevima konstatovala da **predloženi kandidati nijesu razrješavani** s javne funkcije zbog povrede odredaba ZSK.

U skladu s članom 16a Uredbe o Vladi Crne Gore, iz Generalnog sekretarijata Vlade ili kabineta potpredsjednika Vlade je dostavljeno **11 zahtjeva** za provjeru da li u odnosu na lice ima pokrenutih i okončanih postupaka zbog povrede odredaba zakona kojim se uređuje prevencija i sprečavanje korupcije, ukoliko je riječ o imenovanju savjetnika predsjednika Vlade, šefa Kabineta predsjednika Vlade, zamjenika šefa Kabineta predsjednika Vlade i savjetnika potpredsjednika Vlade.

ASK je u **tri slučaja konstatovala da je za predložene kandidate pokrenula sedam postupaka** zbog povrede odredaba ZSK, od kojih je **okončano njih šest**.

3.3. OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2024. godine:

Predstavnici ASK održali su **devet obuka** koje su obuhvatile i oblast sprečavanja sukoba interesa, za različite ciljne grupe (poslanici i zaposleni u Skupštini Crne Gore, predstavnici lokalne uprave, sektora obrazovanja, zdravstva, bezbjednosnog sektora, Uprave carina i nadležnih inspekcija,

menadžeri integriteta na državnom i lokalnom nivou);

U okviru pomenutog priručnika za javne funkcionere „**Javni funkcioneri i prevencija korupcije**“, koji je sačinio CGO u saradnji sa Agencijom, obuhvaćena je i tema sprečavanja sukoba interesa.

IZAZOVI I PREPORUKE

Agencija utvrđuje postojanje sukoba interesa i ograničenja u vršenju javne funkcije i preduzima mjere za njihovo otklanjanje, kroz preventivno djelovanje u postupcima po zahtjevima za davanje Mišljenja. Veliki broj podnijetih zahtjeva i datih mišljenja ASK u ovoj oblasti tokom 2024. posljedica je kako povećanja broja novoimenovanih javnih funkcionera, tako i jačanja svijesti javnih funkcionera u pogledu poštovanja obaveza propisanih ZSK-om, te rasta povjerenja u Agenciju.

Osim toga, i **visok procenat poštovanja datih mišljenja ukazuje na jačanje svijesti javnih funkcionera**, koji su u većem broju, nakon negativnog mišljenja Agencije, samoinicijativno podnosili ostavke i odricali se novčanih primanja. U tom smislu, neophodno je intenzivirati edukativne aktivnosti prilagođene specifičnim potrebama i izazovima sa kojima se suočavaju javni funkcioneri, u cilju efikasnijeg prepoznavanja i upravljanja potencijalnim

konfliktima interesa, ali i podizanja nivoa njihove odgovornosti i transparentnosti u radu.

Kao **izazov** u radu može se konstatovati vrlo **široka definicija „javnih funkcionera“** u članu 3 ZSK-a, te je neophodno da se kroz izmjene i dopune ZSK preispita definicija, njena jasnoća i predvidljivost.

ASK je kroz praksu prepoznala i da **u podzakonskim aktima javnih preduzeća**, odnosno pravnih lica u državnom i opštinskom vlasništvu, **sukob interesa nije adekvatno regulisan ili je nedovoljno normiran**. U cilju jačanja transparentnosti i prevencije korupcije, preporučuje se relevantnim organima vlasti da jasno definišu sukob interesa u Statutima i podzakonskim aktima unutar svojih nadležnosti.

Takođe, prepoznata je **potreba za daljom edukacijom i jačanjem kadrovskih kapaciteta Agencije** u oblasti sprečavanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija.

4. KONTROLA PRIMLJENIH POKLONA, DONACIJA I ZAKLJUČENIH SPONZORSTAVA

4.1. SVRHA I OPIS

Primanje poklona, sponzorstava i donacija nosi sa sobom rizik od korupcije, te ZSK predviđa regulacije i u tom dijelu. Konkretno, primanje poklona, sponzorstava i donacija može ugroziti nezavisnost i nepristrasnost rada javnih funkcionera, državnih službenika i organa vlasti kojima su ti benefiti omogućeni. ZSK tako predviđa obavezu Agencije, kao centralnog antikorupcijskog tijela, da vodi, redovno ažurira i objavljuje na sajtu ASK katalog o svim primljenim poklonima, sponzorstvima i donacijama u državnim organima, u cilju obezbjeđivanja što većeg stepena transparentnosti, integriteta i povjerenja u rad organa vlasti.

Organi vlasti dužni su da izvode iz evidencije poklona koju vode, kao i pisane izvještaje o primljenim sponzorstvima i donacijama sa kopijom dokumentacije u vezi sa tim sponzorstvima ili donacijama, dostave Agenciji do kraja marta tekuće godine, za prethodnu godinu.

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole primljenih poklona, sponzorstava i donacija

4.2. REZULTATI RADA

Agencija je tokom 2024. preduzela niz preventivnih mjera kako bi osigurala pravovremeno podnošenje izvještaja od strane organa vlasti o primljenim poklonima, sponzorstvima i donacijama, uključujući slanje dopisa i obavještenja, kao i izradu video i tekstualnih uputstava. Ove mjere su mogle doprinijeti tome da tokom 2024. bude prijavljen najveći broj donacija i sponzorstava od osnivanja Agencije. Takođe, ASK je iskontrolisala **2.901** prijavljeni poklon, sponzorstvo i donaciju, pri čemu je registrovana jedna nepravilnost, što je rezultiralo pokretanjem prekršajnog postupka.

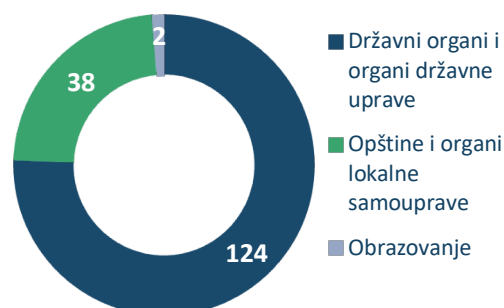
Pokloni

Agenciji su u zakonskom roku do kraja marta od strane **20 organa vlasti** prijavljena ukupno **164 poklona** primljena tokom 2023.

Najviše poklona je, kao i prethodnih godina, protokolarnе prirode (107), a riječ je o poklonima koje su javni funkcioneri primili prilikom međunarodnih susreta i koji uvijek, bez obzira na njihovu vrijednost, ostaju državna imovina. Takođe, prijavljena su **33 prigodna poklona** i **24 poklona** koji se ne mogu odbiti ili vratiti.

Najviše poklona prijavljeno je od strane Ministarstva vanjskih poslova (26).

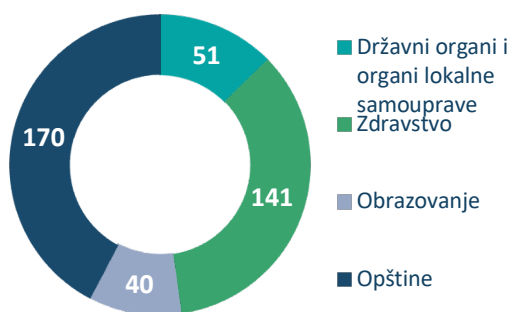
Broj prijavljenih poklona po oblastima

Sponzorstva i donacije

U zakonskom roku do kraja marta 2024. od strane **61 organa vlasti** prijavljena su ukupno **402 sponzorstva** iz 2023. godine.

Broj prijavljenih sponzorstava po oblastima

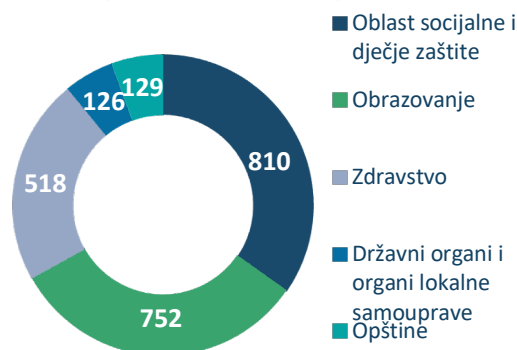
Najveći broj sponzorstava prijavljen je od strane Kliničkog centra Crne Gore (120).

Takođe, u zakonskom roku Agenciji je do kraja marta od strane **242 organa vlasti** prijavljeno ukupno **2.335 donacija**.

Najveći broj donacija je u oblasti socijalne i dječje zaštite (inventar i oprema za socijalnu i dječju zaštitu, igračke, novčana sredstva, novogodišnji paketići, uređenje igrališta i drugo), oblasti obrazovanja (školska oprema, knjige,

školski pribor, novčana sredstva, adaptacija i renoviranje školskih prostorija, tehnička oprema za škole i slično) i u **oblasti zdravstva** (ljekovi i medicinska sredstva, medicinska oprema, dezinfekciona sredstva, medicinske uniforme, tehnička oprema, kancelarijska i druga oprema i

Broj prijavljenih donacija po oblastima

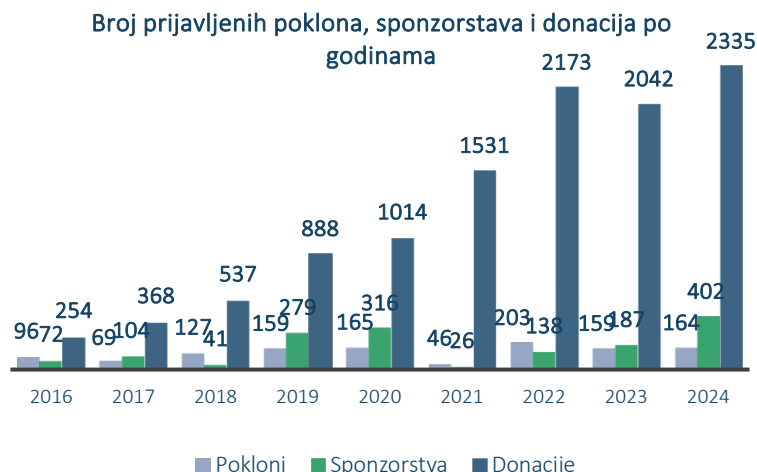
slično).

Najveći broj donacija prijavljen je od strane JU Dječji dom Mladost - Bijela (281).

Ukupno **111 organa vlasti** na državnom i lokalnom nivou dostavilo je obavještenja da **nijesu primali poklone, sponzorstva i donacije** u toku 2023.

Djelujući preventivno, Agencija je blagovremeno upućivala dopise i obavještenja organima vlasti o njihovoj zakonskoj obavezi da podnesu izvode iz evidencije poklona i izvještaje o primljenim sponzorstvima i donacijama sa pratećom dokumentacijom, do kraja marta tekuće za prethodnu godinu. Agencija je izradila i na svojim nalogima na društvenim mrežama objavila video uputstva za popunjavanje i slanje izvještaja o donacijama i sponzorstvima i izvještaja o poklonima. Pored video uputstava, korisnicima su dostupna i tekstualna uputstva. Tokom 2024. prijavljeno je najviše donacija i sponzorstava od osnivanja Agencije.

Svi dostavljeni izvodi iz evidencije poklona i izvještaji o primljenim sponzorstvima i donacijama su administrativno provjereni i objavljeni na internet stranici ASK,¹⁰ dok je na osnovu provjere primljenih izvještaja utvrđena jedna nepravilnost, na osnovu koje je pokrenut prekršajni postupak.

Prekršajni postupci

Zbog kršenja odredbe ZSK koja propisuje obavezu organa vlasti da do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu Agenciji dostavi izvještaj o primljenim donacijama i sponzorstvima sa kopijom dokumentacije, ASK je u 2024. podnijela jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na poklone, sponzorstva i donacije, pred nadležnim sudovima **okončano je 15 predmeta** po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka iz prethodnog perioda i izrečena **jedna novčana kazna u iznosu od 200€** i devet opomena.

IZAZOVI I PREPORUKE

Usljed proaktivnog i preventivnog djelovanja Agencije, koja je tokom 2024. upućivala dopise i obavještenja organima vlasti o njihovoj zakonskoj obavezi u segmentu prijavljivanja primljenih poklona, sponzorstava i donacija, organi vlasti su efikasno i u značajnom broju ispunjavali ovu obavezu, posebno u dijelu prijavljenih sponzorstava i donacija.

Ipak, činjenica da mali broj organa (od oko 740) u prosjeku prijavljuje Agenciji poklone, dok oko 100 organa obavještava ASK da ih nijesu primali, ukazuje na **potrebu za dodatnim naporima na planu jačanja transparentnosti u radu institucija**. U tom smislu, neophodno je intenzivirati edukaciju javnih funkcionera i predstavnika organa vlasti u dijelu obaveza i standarda u oblasti prijavljivanja poklona, te

¹⁰<https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/poklonSearch.htm>
<https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/donacijaSearch.htm>

uspostaviti i druge mehanizme koji će podstaći sve organe da redovno obavještavaju Agenciju o ovom pitanju.

Agencija će nastaviti da promoviše poštovanje obaveza koja se odnose na poklone, sponzorstva i donacije, kako kroz blagovremeno informisanje organa i institucija, tako i podižući svijest javnih funkcionera u ovom domenu, ali i informišući

opštu javnost o značaju ovog antikorupcijskog mehanizma.

Istovremeno, neophodno je **precizno definisati zakonske norme u dijelu poklona koje primaju javni funkcioneri**. Taj problem je prepoznat i od strane GRECO, koji je definisao i preporuku „da pravila o poklonima i drugim pogodnostima budu konkretnija, posebno pojašnjavanjem definicije protokolarnih i prigodnih poklona.“

5. POSTUPANJE PO PRIJAVAMA ZVIŽDAČA

5.1. SVRHA I OPIS

Efikasnim postupanjem po prijavama ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, zaštitom identiteta lica koja podnose prijave, kao i pravovremenim reagovanjem zakonskih obveznika, sprečava se nastanak posljedica koje mogu uzrokovati povredu ljudskih prava, materijalnu i nematerijalnu štetu po pojedinca, odnosno po državu.

U tom smislu, blagovremeno otkrivanje nezakonitih radnji i koordinisan rad svih nadležnih institucija predstavlja jedan od ključnih zadataka u sprečavanju korupcije.

Aktivnosti Agencije u oblasti utvrđivanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije

5.2. REZULTATI RADA

Svjesna potrebe dodatnog jačanja preventivnih mehanizama za zaštitu javnog interesa, Agencija je od septembra 2024. intenzivirala rad u oblasti postupanja po prijavama zviždača, u cilju odlučnijeg suočavanja sa sistemskim izazovima. ASK je od ukupno 438 prijava zviždača (163 prijava iz 2024. i 275 iz prethodnih godina) postupila po 42% (185) - pred Agencijom je okončano 116 postupaka (najviše od osnivanja institucije, od čega 83% tokom poslednja četiri mjeseca 2024), dok je 69 proslijeđeno drugim institucijama na dalje postupanje.

Agencija je u 25 predmeta utvrdila postojanje ugrožavanja javnog interesa i dala niz preporuka zakonskim obveznicima za unapređenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika, u cilju jačanja odgovornosti institucija, i u krajnjem povećanja povjerenja građana u njihov rad.

Prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije

Tokom 2024. Agencija je zaprimila **163 prijave zviždača**, od čega je **68 podneseno anonimno**.

Broj prijavama zviždača po godinama

Pored novih prijava zviždača, u radu pred Agencijom je tokom 2024. bilo i **275 prijava iz prethodnih godina**. Od ukupnog broja prijava, pred Agencijom je okončano **116 postupaka** po prijavama, dok je drugim institucijama na dalje postupanje proslijeđeno ukupno **69 prijava zviždača**.

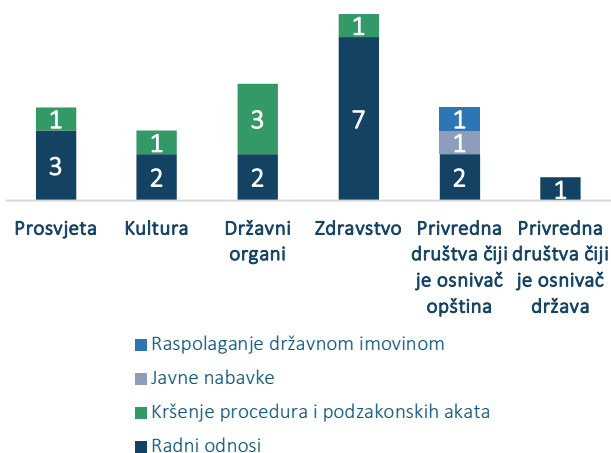
Agencija je u čak **25 slučajeva** utvrdila postojanje ugrožavanja javnog interesa, a ovaj broj je visok u kontekstu dosadašnje statistike.

Broj postupaka po prijavama zviždača u kojima je utvrđeno ugrožavanje javnog interesa

Najviše prijava na osnovu kojih je Agencija utvrdila ugrožavanje javnog interesa dolazi iz **sistema zdravstva**, a najveći broj prijava se odnosio na **oblast radnih odnosa** i **kršenje procedura i podzakonskih akata u institucijama**.

Oblasti na koje se odnose utvrđena ugrožavanja javnog interesa po sistemima

Nakon utvrđenih nepravilnosti, **Agencija je dala ukupno 46 preporuka** zakonskim obveznicima za unapređenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika:

- ✓ **27 realizovano;**
- ✓ **8 nije realizovano - Agencija obavijestila organe** koji vrše nadzor nad radom institucija koje nijesu realizovale preporuke, podnijela poseban izvještaj nadležnom skupštinskom odboru i obavijestila javnost;¹¹
- ✓ za 11 preporuka rok za realizaciju u narednom periodu.

Date preporuke se odnose na dosljedno poštovanje zakonskih obaveza ili procedura i na preciziranje procedura koje se odnose na izbor/zapošljavanje lica, te adekvatno vrednovanje kriterijuma. Preporučuje se definisanje jasnih kriterijuma tamo gdje nedostaju, kako bi se osigurao princip transparentnosti, integriteta institucija i poštovanja etičkih standarda, a sve u cilju eliminisanja selektivnosti u postupanju i smanjenja diskrecionih ovlašćenja.

¹¹ <https://www.antikorupcija.me/me/zvzdaci/2106151152-saopštenja-za-medije/>

Postupci pokrenuti po službenoj dužnosti (ex officio)

Agencija je u izvještajnom periodu pokrenula **dva postupka po službenoj dužnosti**, od kojih je **okončala jedan** i u istom **utvrdila postojanje ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije**. ASK je povodom ovog postupka dala **jednu preporuku** zakonskom

obvezniku za unapređenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika, koja **nije realizovana**. S tim u vezi, Agencija je obavijestila organ koji vrši nadzor nad radom te institucije, podnijela poseban izvještaj Skupštini i obavijestila javnost.

Postupci ustupljeni nadležnim tužilaštvima/nadležnim organima

U izvještajnom periodu, Agencija je **23 prijave zviždača** prosljedila nadležnim tužilaštvima. Za **tri prosljeđena predmeta iz ranijeg perioda** (dvije prijave zviždača, jedan ex officio postupak) **nadležno tužilaštvo je dostavilo povratnu informaciju da su odbačeni**.

Agencija je u izvještajnom periodu prosljedila **46 prijava drugim nadležnim institucijama**, za koje je dostavljena povratna informacija da su **u četiri postupka utvrđene nepravilnosti**, dok u 20 nijesu. Takođe, dostavljena je povratna informacija u odnosu na jednu prijavu iz prethodnog perioda, za koju nijesu utvrđene nepravilnosti.

Zaštita zviždača

Tokom 2024. Agenciji su podnijeta **dva zahtjeva za zaštitu zviždača**, a **nastavljen je rad na šest postupaka po zahtjevima iz prethodnog perioda**.

Okonča su tri postupka po zahtjevima za zaštitu, od kojih je **u jednom donijeto Mišljenje u kojem je utvrđeno da je osnovan** i date su **dvije preporuke** poslodavcu o tome šta treba preduzeti da bi se nastala šteta otklonila. **Preporuke su realizovane**. U druga dva postupka **nije utvrđena osnovanost zahtjeva**.

Agenciji je stupanjem na snagu ZSK u junu 2024. **oduzeta administrativna zaštita zviždača**, a u prelaznim i završnim odredbama nije predviđeno

rješenje za postupke po zahtjevima za zaštitu zviždača koji su pokrenuti po prethodnom zakonu, zbog čega se Agencija za tumačenje obratila Ministarstvu pravde, kao predlagaču zakona. Nakon dobijenog mišljenja, svi podnosioci zahtjeva za zaštitu su obaviješteni da je Agenciji prestala nadležnost za postupanje u konkretnim predmetima, i **poučeni su da zaštitu dalje mogu ostvariti pred nadležnim sudovima**.

Novim zakonskim rješenjem Agenciji je ostavljena **moгуćnost obezbjeđivanja pravne, finansijske, psihološke i druge stručne pomoći zviždačima tokom sudskog postupka**. U 2024, **nije bilo takvih zahtjeva**.

Prekršajni postupci

Zbog kršenja odredaba ZSK iz oblasti prijava zviždača, Agencija je tokom 2024. nadležnim sudovima za prekršaje podnijela **četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka** (tri zbog nedostavljanja Agenciji traženih podataka i dokumentacije; jedan protiv odgovornog lica u pravnom licu zbog nedostavljanja Izveštaja o preduzetim radnjama radi izvršenja preporuka iz Mišljenja ASK u određenom roku).

Zbog kršenja odredaba ZSK iz oblasti prijava/zaštite zviždača, u izvještajnom periodu **okončana su dva postupka po zahtjevu iz prethodnog perioda**, u kojima su **izrečene sankcije (opomene)**.

5.3. OSTALE AKTIVNOSTI

U 2024. predstavnici Agencije su:

- ✓ učestvovali na **trećem sastanku** Koordinacionog tijela za praćenje i upravljanje politikom prevencije i suzbijanja nepravilnosti u cilju zaštite finansijskih interesa EU (AFCOS);
- ✓ učestvovali na **IX Generalnoj skupštini Mreže evropskih tijela za integritet i zviždače (NEIWA)** koja je održana 18. i 19. aprila 2024. u Valensiji, Španija;
- ✓ prisustvovali **10. sastanku ekspertske grupe Evropske komisije o transponovanju**

Direktive EU o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije 2019/1937 (Direktiva EU o zaštiti zviždača);

- ✓ prisustvovali **radnom sastanku u organizaciji NVO Institut alternativa** pod nazivom „Inspekcije bez protekcije“;
- ✓ održali **osam obuka** na temu postupanja po prijavama zviždača i zaštite zviždača za različite ciljne grupe (predstavnici lokalne uprave, sektora obrazovanja, zdravstva, bezbjednosnog sektora, službenici Uprave carina, menadžeri integriteta).

IZAZOVI I PREPORUKE

Uprkos naporima koje Agencija proteklih mjeseci ulaže i značajnim rezultatima u dijelu okončanih zaostalih predmeta po prijavama zviždača, **glavni izazov ostaje nedostatak kadrova**, što direktno utiče na dalju efikasnost rada u ovoj oblasti. Od predviđenih sedam radnih mjesta u nadležnom Odsjeku, trenutno je popunjeno samo jedno.

Iako je **zaštita zviždača izmještena u isključivu nadležnost sudova**, Zakonom su **predviđene nove mjere koje preduzima Agencija** na planu podrške zviždačima - da zviždačima u sudskom postupku obezbijedi pravnu, finansijsku, psihološku i drugu stručnu pomoć, kao i da objavljivanjem na svojoj internet stranici ili na drugi odgovarajući način, učini dostupnim javnosti i besplatnim sve informacije koje se odnose na dostupne postupke i pravna sredstva za zaštitu od nanošenja štete zviždaču, kao i prava prijavljenog lica.

Imajući u vidu da je novi zakonodavni okvir stupio na snagu u junu 2024, jedna od ključnih preporuka u ovoj oblasti je **promovisanje internog prijavljivanja i edukacija lica određenih za postupanje po prijavama**.

S obzirom na to da se najveći broj postupaka po prijavama zviždača u kojima je tokom 2024. utvrđeno ugrožavanje javnog interesa odnosi na **zdravstveni sistem**, Agencija će analizirati navedene postupke, kako bi identifikovala i smanjila korupcijske rizike u tom sektoru.

Iako je najavljeno donošenje posebnog Zakona o zaštiti zviždača za 2025, izazov predstavlja izrada kvalitetnog zakonskog okvira u cilju usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU, posebno EU Direktivom 2019/1937 o zaštiti lica koja prijavljuju povrede prava EU, a čija je transpozicija u nacionalno zakonodavstvo bila cilj i preporuka eksperata Savjeta Evrope.

6. DONOŠENJE I SPROVOĐENJE PLANOVA INTEGRITETA

6.1. SVRHA I OPIS

Planovi integriteta predstavljaju jedan od ključnih mehanizama u sprečavanju korupcije, čijim se donošenjem objedinjuju preventivne antikorupcijske mjere sadržane u zakonima, podzakonskim aktima i etičkim kodeksima, a sve u cilju otklanjanja mogućnosti za nastanak i razvoj korupcije i obezbjeđivanja povjerenja građana u rad organa vlasti.

Aktivnosti Agencije u oblasti planova integriteta

6.2. REZULTATI RADA

Tokom 2024. otpočeo je V ciklus planova integriteta i Agencija je prekontrolisala i administrativno tehnički obradila 680 upitnika za procjenu efikasnosti i efektivnosti prethodnog plana integriteta iz IV ciklusa, 729 izvještaja o sprovođenju plana integriteta za prethodnu godinu i 680 novih planova integriteta organa vlasti. Analizirajući planove, upitnike i izvještaje o sprovođenju planova integriteta, utvrđeno je da su organi vlasti bili efikasniji u sprovođenju mjera iz četvrte generacije planova integriteta u odnosu na sve prethodne generacije. Agencija je i tokom 2024. vršila procjenu primjene antikorupcijskih mjera kroz Metodologiju izrađenu u saradnji sa UNDP, ocjenjujući učinak za sektore lokalne samouprave i pravosuđa. Procjenjujući primjenu antikorupcijskih mjera u pomenutim sistemima ASK je dala ukupno **1.017** preporuka organima vlasti u odnosu na poštovanje zakonskih obaveza, transparentnost, interne procedure, sadržaj plana integriteta i posvećenost edukaciji na teme etike, integriteta i antikorupcije.

Dometa djelovanja Agencije u oblasti planova integriteta potvrdio je OECD izvještaj „Konkurentnost Jugoistočne Evrope 2024“, u kome je, zahvaljujući naporima Agencije, već drugi put zaredom, konstatovano da Crna Gora ima najrazvijeniji sistem podrške i praćenja tih planova u regionu.

Određivanje menadžera integriteta

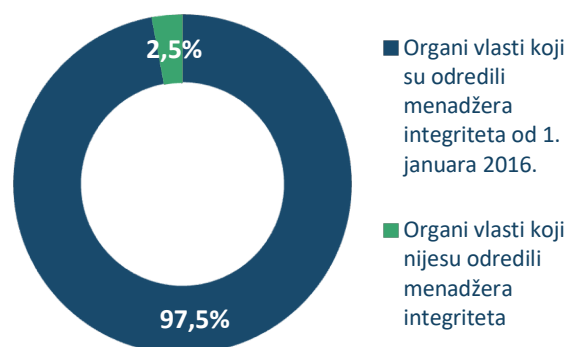
Agencija redovno ažurira listu odgovornih lica za izradu i sprovođenje plana integriteta (menadžeri integriteta). Od početka godine **15 organa odredilo je svog prvog menadžera integriteta**, dok je **151 organ informisao Agenciju o promjeni menadžera integriteta**, odnosno o određivanju novog lica za menadžera integriteta.

Ukupan broj organa vlasti koji su odredili menadžera integriteta od 1. januara 2016. je 741.

Agencija je na internet stranici postavila **Listu menadžera integriteta**.¹²

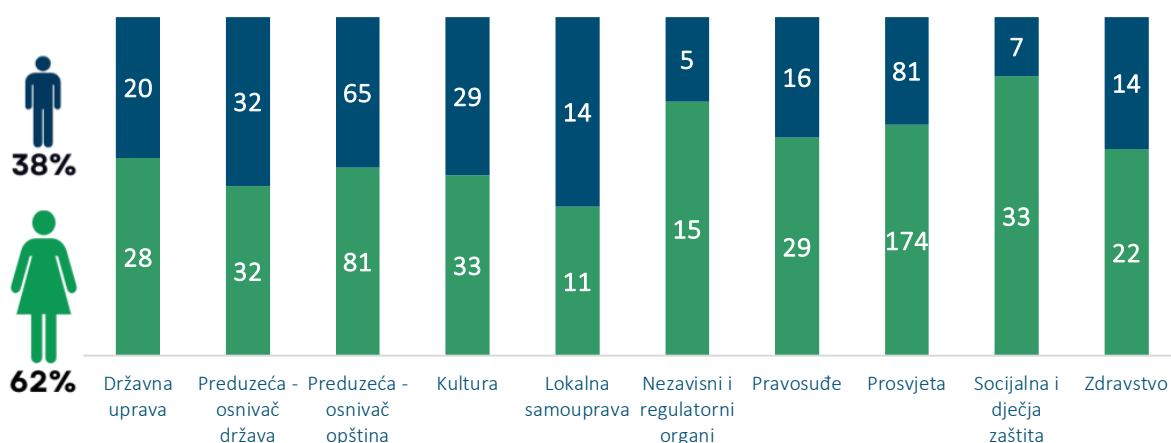
Od ukupnog broja menadžera integriteta, **gotovo dvije trećine su ženskog pola**. Zastupljenost menadžerki integriteta se smanjila za 0,5% u odnosu na 2023, na istom je nivou kao 2022, a za 2% je veća nego što je bila 2021. Najviše menadžerki integriteta je u organima socijalne i dječje zaštite (82,5%), nezavisnim i regulatornim organima (75%) i prosvjetnim institucijama (68,2%), a najmanje u preduzećima

Nivo ispunjenosti obaveze određivanja menadžera integriteta

čiji je osnivač i većinski vlasnik država (50%) i jedinicama lokalne samouprave (44%), jedinom sistemu u kojem su muškarci zastupljeniji od žena kada je u pitanju kategorija menadžera integriteta.

POLNA STRUKTURA MENADŽERA INTEGRITETA

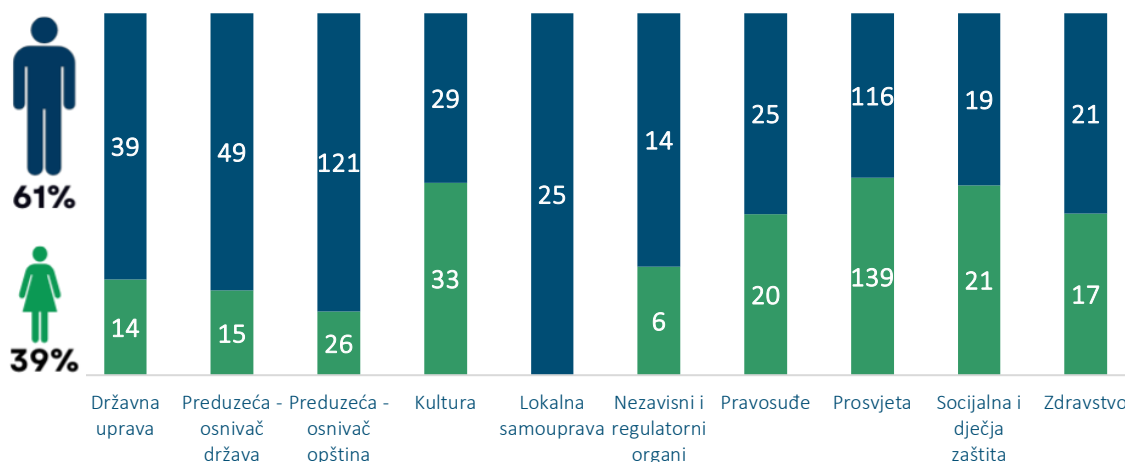

¹² <https://www.antikorupcija.me/me/integritet>

Situacija je suprotna kada su u pitanju starješine organa vlasti, koji su u gotovo dvije trećine slučajeva muškog pola. Najviše rukovoditeljki institucija je u sektorima prosvjete (54,5%), kulture (53,2%) i socijalne i dječje zaštite

(52,5%), a najmanje u državnoj upravi (26,4%), preduzećima čiji je osnivač i većinski vlasnik država (23,4%), odnosno opština (17,7%), dok nijedna jedinica lokalne samouprave nema predsjednicu, odnosno gradonačelnicu.

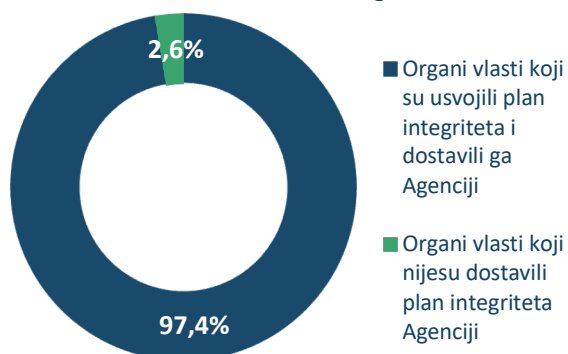
POLNA STRUKTURA STARJEŠINA ORGANA VLASTI

Planovi integriteta

Tokom 2024. ukupno 13 organa vlasti usvojilo je svoj prvi plan integriteta. U pitanju je sedam organa državne uprave koji su formirani prethodne godine, shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave, i šest novoformiranih institucija iz drugih sektora. Ukupno je 740 organa vlasti dostavilo plan integriteta Agenciji od 1. januara 2016. godine.

Nivo ispunjenosti obaveze određivanja menadžera integriteta

Agencija je ažurirala upitnik za procjenu efikasnosti i efektivnosti plana integriteta i

uputila obavještenje organima vlasti kojima su 2024. dospijevale obaveze popunjavanja upitnika i/ili izrade novog plana integriteta za naredni dvogodišnji period. Postupajući po dopisima, 680 organa je popunilo upitnik i dostavilo ga Agenciji.

Na osnovu izvršene procjene efikasnosti i efektivnosti prethodnog plana integriteta, tokom 2024. je dostavljeno 680 revidiranih planova integriteta, čime je započeo V ciklus.

Agencija je prekontrolisala i administrativno-tehnički obradila sve dostavljene upitnike i planove integriteta i analizirala ih u odnosu na sisteme/sektore u koje su svrstani organi vlasti.

Agencija je od svih organa vlasti tražila da izvijeste o načinu na koji su novi plan integriteta učinili dostupnim javnosti i da dostave link internet stranice na kojoj je dostupan. Lista internet adresa na kojima su objavljeni planovi integriteta objavljena je po prvi put na sajtu Agencije.¹³

¹³ <https://www.antikorupcija.me/me/integritet>

Izveštaji o sprovođenju planova integriteta

Organi vlasti su bili u obavezi da Agenciji do 15. aprila 2024. dostave izveštaj o sprovođenju plana integriteta u 2023. godini, u elektronskoj i štampanoj formi. **Od početka godine Agenciji je dostavljeno ukupno 729 izveštaja o sprovođenju plana integriteta za prethodnu godinu, od kojih 723 u zakonom definisanom**

roku. Ukupno je 717 izveštaja unijeto u aplikaciju za planove integriteta.

Svim organima vlasti je dostavljena informacija o obavezi dostavljanja izveštaja i korisničko uputstvo za unos izveštaja u elektronsku aplikaciju za planove integriteta.

Davanje preporuka organima vlasti za unapređenje planova integriteta

Agencija je organima vlasti dala preporuke za unapređenje planova integriteta na sistemskom nivou u okviru *Procjene efikasnosti i efektivnosti treće generacije planova integriteta*, koja je objavljena na internet stranici ASK u februaru 2024, kao i u okviru konsultacija izvršenih tokom 2024. Procjena treće generacije daje detaljan pregled stepena ispunjenosti obaveza iz zakona značajnih u kontekstu borbe protiv korupcije, nepravilnosti prijavljenih organima vlasti, utvrđuje postojanje relevantnih procedura, obuka na teme etike i integriteta, i mjeri stepen transparentnosti u radu i kvaliteta plana integriteta.

Kroz ovu procjenu uočeni su brojni nedostaci i prostor za unapređenje primjene **antikorupcijskih mjera**, a uvidi do kojih Agencija na ovaj način dolazi pomažu joj da jača rad javnog sektora, identifikujući oblasti kojima je potrebno prioritetno pružiti podršku.

Osim toga, Agencija je dala **547 preporuka** u okviru 45 izveštaja o sprovođenju Metodologije za procjenu primjene antikorpucijjskih mjera u pravosuđu, kao i **470 preporuka** u izveštajima za 21 jedinicu lokalne samouprave.

Pružanje podrške organima vlasti u izradi i sprovođenju planova integriteta

Predstavnici Agencije su tokom 2024. ostvarivali **intenzivnu komunikaciju sa organima vlasti, pružali im podršku i davali komentare, sugestije i preporuke u vezi sa donošenjem i sprovođenjem planova integriteta.**

Tokom 2024. obavljeno je **1.839 konsultacija** sa organima vlasti povodom izrade i ažuriranja planova integriteta, popunjavanja upitnika za procjenu efikasnosti i efektivnosti plana integriteta, sprovođenja Metodologije za

procjenu primjene antikorpucijjskih mjera, kao i povodom korišćenja aplikacije za planove integriteta.

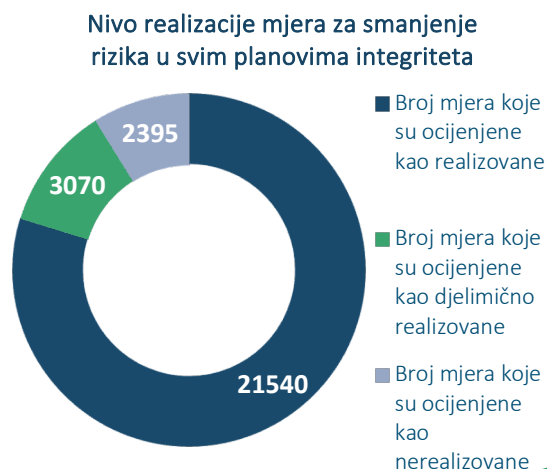
Takođe, održana su **četiri radna sastanka** i organizovano **13 obuka** na temu izrade i sprovođenja planova integriteta, za menadžere integriteta i druge zaposlene koji učestvuju u ovom procesu, što je **najveći broj održanih obuka na godišnjem nivou od 2016.**

Izveštaj o donošenju i sprovođenju planova integriteta u 2024.

Agencija je u I kvartalu 2025. izradila **Izveštaj o donošenju i sprovođenju planova integriteta u 2024. godini**, koji sadrži **detaljnu analizu** planova integriteta i izveštaja o njihovom sprovođenju, kao i **preporuke za unapređenje planova integriteta**, date u okviru deset sistema u koje su svrstani organi vlasti. Izveštaj o donošenju i sprovođenju planova integriteta je sastavni dio

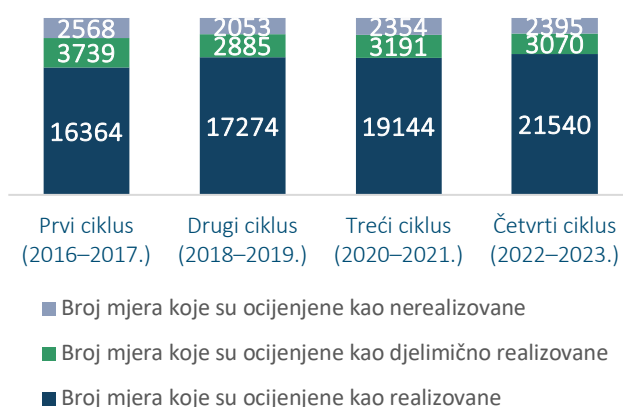
Godišnjeg izveštaja o radu ASK za 2024. godinu. Izveštaj obuhvata sve planove integriteta koji su dostavljeni Agenciji od 2016. do kraja 2024, kao i **analizu informacija iz 729 izveštaja o sprovođenju plana integriteta** koji su dostavljeni Agenciji tokom 2024.

Organi vlasti su putem aplikacije izvijestili o realizaciji ukupno 27.005 mjera za savladavanje rizika. Od tog broja, 2024. je ocijenjeno da je **realizovano 79,8% mjera**, što je za **1,2% više** nego prethodne godine.

Uspješnost realizacije mjera na kraju sprovođenja IV generacije planova integriteta (2022–2023) na većem je nivou u odnosu na III generaciju planova (2020–2021), imajući u vidu da je **stepen realizacije veći za 2,2%.** Organi vlasti su bili efikasniji u sprovođenju mjera iz IV generacije planova integriteta u odnosu na prethodne.

Nivo realizacije mjera za smanjenje rizika u četiri ciklusa planova integriteta svih organa vlasti

Posmatrano po sistemima i sektorima u koje su svrstani organi vlasti, **najveći stepen realizacije mjera postignut je u pravosuđu (87,7%**

realizovanih mjera), **prosvjetnim institucijama (85,2%), nezavisnim i regulatornim organima (82,4%), zdravstvenim institucijama (80,4%) i preduzećima i drugim pravnim licima čiji je osnivač i većinski vlasnik država (80,3%).**

U određenim sektorima ili oblastima rizika su ipak postignuti manje uspješni rezultati. **Sektori u kojima je tokom prethodnih godina zabilježen najniži stepen realizacije mjera su kultura, lokalna samouprava i privredna društva čiji je osnivač opština.** Zbog negativnih trendova zabilježenih u analizama ASK, jedinice lokalne samouprave su odabrane da budu predmet III faze Metodologije za procjenu primjene antikorupcijskih mjera.

Od opštih oblasti rizika, **najveći stepen realizacije mjera ostvaren je u oblastima „Planiranje i upravljanje finansijama“ (84,4% mjera je realizovano) i „Rukovođenje i upravljanje“ (83,3% mjera).** U oblasti rizika „Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata“ realizovano je 78,4% mjera, odnosno „Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje“ 74,5% mjera.

Kao najzahtjevnija i najrizičnija oblast u planovima integriteta se, kao i prethodnih godina, pokazala **Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih**, sa najvećim brojem visokih rizika i nerealizovanih mjera.

Uočeno je **kontinuirano smanjenje intenziteta identifikovanih rizika u planovima integriteta od 2016. do kraja 2024, što može ukazati na efektivnost sprovedenih mjera.** Prosječni intenzitet rizika u planovima integriteta usvojenim do kraja 2024. smanjio se u odnosu na prethodnu generaciju planova integriteta, a smanjenje rizika zabilježeno je i tokom sprovođenja IV generacije (2022–2023).

Prema dostavljenim informacijama od organa vlasti i nakon uvida Agencije u njihove internet stranice, utvrđeno je da je **važeći plan integriteta na internet stranicu postavio 531 organ vlasti (69,9% svih organa vlasti)**, što znači da je za 9%

povećan udio (60,9% organa vlasti u decembru 2022).

Prekršajni postupci

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na obavezu podnošenja izvještaja o sprovođenju plana integriteta do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu, tokom 2024. podnijeto je **šest** zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

U 2024. **okončano je 17 predmeta** po zahtjevima iz prethodnog perioda i **u 11 su izrečene sankcije – devet opomena i dvije novčane kazne** u iznosu od **1.100€**.

Metodologija za procjenu primjene antikorupcijskih mjera¹⁴

Agencija je 2024, u saradnji sa UNDP, izradila **Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera u jedinicama lokalne samouprave**, dok su tokom radionice održane u julu, **menadžeri integriteta** iz jedinica lokalne samouprave dali komentare i sugestije za unapređenje nacrti Metodologije, nakon čega je finalizovana. Jedinice lokalne samouprave su Agenciji dostavljale dokumentaciju kojom dokazuju ispunjenost indikatora definisanih Metodologijom, na osnovu čega su **izrađeni pojedinačni izvještaji za 21 jedinicu lokalne samouprave**, koji sadrže ukupno **470 preporuka**.

Agencija je **nastavila da vrši procjenu u sistemu pravosuđa i finalizovala pojedinačne izvještaje** o sprovođenju Metodologije u tom sistemu i dostavila ih na adrese svih **45 pravosudnih organa**. Agencija je u okviru tih izvještaja dala **547 preporuka** u odnosu na poštovanje zakonskih obaveza, transparentnost, interne

procedure, sadržaj plana integriteta i posvećenost edukaciji na teme etike, integriteta i antikorupcije. Krajem 2024. **izrađeni su nacrti sektorskih izvještaja za sudstvo i tužilaštvo**.

Svrha Metodologije je da procijeni da li organi vlasti sprovode antikorupcijske mjere i da li njihova primjena ima pozitivne efekte, kao i da podstakne organe vlasti da budu proaktivni prilikom planiranja i primjene antikorupcijskih mjera. Ova aktivnost ujedno predstavlja doprinos ispunjenju obaveza iz Poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u podoblasti Borba protiv korupcije. Planirano je da u narednom periodu Metodologija bude primijenjena i na organe vlasti iz ostalih šest sektora: prosvjeta, zdravstvo, preduzeća u državnom vlasništvu, preduzeća u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, nezavisni i regulatorni organi i kultura, uz prilagođavanje Metodologije specifičnostima odabranih sektora.

U posljednjem izvještaju OECD-a o konkurentnosti zemalja Zapadnog Balkana, Crna Gora se istakla kao regionalni lider u oblasti procjene rizika od korupcije i edukativnih aktivnosti na polju antikorupcije i već drugi put zaredom ostvarila najveću ocjenu (4,5) u regionu kada je u pitanju procjena rizika od korupcije. OECD naglašava visoku stopu poštovanja obaveza donošenja planova integriteta, pri čemu su prikazani neki od ključnih nalaza iz analiza planova koje je izradila Agencija, a prepoznata je i Metodologija za procjenu primjene antikorupcijskih mjera.

¹⁴Agencija je, u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera prvobitno izradila 2021, i tu verziju Metodologije primijenila na dva sistema: državna uprava i socijalna i dječja zaštita. Metodologija je u novembru 2022. modifikovana i primijenjena na sistem pravosuđa.

6.3. OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2024. godine:

- Usvojena su Pravila za izradu i sprovođenje plana integriteta; Izveštaj o sprovođenju Plana integriteta ASK za 2023. godinu; Konsolidovani izveštaj o upravljanju rizicima u ASK za 2023 i Plan integriteta ASK za period 2024–2026. godine;
- **Ažuriran je Registar rizika ASK**, u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i podzakonskim aktima;
- Predstavnicima Agencije su učestvovali:
 - ✓ na sesiji „**Otvorena uprava: antikorupcijske mjere na lokalnom nivou**“, u organizaciji američke neprofitne organizacije Međunarodni republikanski institut (IRI), a na kojoj su učestvovali predstavnici Prijestonice Cetinje i opština Bar, Plav i Žabljak;
 - ✓ u javnoj debati na temu ključnih nalaza finansijske analize i analize korporativnog

upravljanja u preduzećima u Crnoj Gori, koje su bile predmet projekta „**Partnerstvom za održivost i veću odgovornost javnih preduzeća**“, koji realizuje Centar za ekonomske i evropske studije (CEES). Učesnici debate su, pored predstavnika organizacija civilnog društva, bili i predstavnici državnih institucija, jedinica lokalne samouprave i javnih preduzeća;

- ✓ na tri sastanka koje su organizovali Ministarstvo javne uprave i SIGMA/OECD, na temu **procjene napretka u odnosu na Principe javne uprave**. Sastancima su prisustvovali predstavnici relevantnih ministarstava i organa vlasti, u cilju upoznavanja sa širim strateškim kontekstom i glavnim izmjenama u vršenju procjene 2024. u odnosu na ranije procjene, kao i radi informisanja učesnika o svim fazama procjene, planiranim aktivnostima i očekivanim rezultatima.

IZAZOVI I PREPORUKE

Posebne izazove u radu 2024. predstavljali su **veliki broj obveznika, održavanje kontinuirane komunikacije** između Agencije i organa vlasti, **česte izmjene** menadžera integriteta i sastava radnih grupa za izradu plana integriteta, izvještavanje o sprovođenju planova integriteta, popunjavanje upitnika i sprovođenje Metodologije za procjenu primjene antikorupcijskih mjera.

Podaci iz Izveštaja o donošenju i sprovođenju planova integriteta u 2024. pokazuju da je na kraju četvrtog ciklusa planova integriteta postignut **visok nivo realizacije mjera za savladavanje identifikovanih rizika**, što je dovelo do smanjenja intenziteta identifikovanih rizika.

Imajući u vidu da je najveći dio organa vlasti 2024. imao obavezu popunjavanja upitnika i donošenja novog plana integriteta, kao i da je prvi put sprovedena Metodologija za procjenu primjene

antikorupcijskih mjera u sektoru lokalne samouprave, zahtjevi organa prema Agenciji u 2024. bili su sveobuhvatni i kontinuirani, kako bi na kvalitetan i efikasan način ispunili obaveze u ovoj oblasti.

Većina organa vlasti su 2025. u obavezi da podnesu izveštaj o sprovođenju plana integriteta za 2024, a za manji broj dopijeva obaveza popunjavanja upitnika i izrade novog plana integriteta za naredni dvogodišnji period, između ostalog kroz novi informacioni sistem. S tim u vezi očekuje se veliki broj zahtjeva za konsultacijama sa službenicima Agencije, što može predstavljati izazov za nadležni odsjek, posebno imajući u vidu da je planirano i sprovođenje Metodologije za procjenu primjene antikorupcijskih mjera u sektoru zdravstva. Iste godine potrebno je obavijestiti novoformirane organe vlasti o obavezama donošenja plana integriteta i pružiti im adekvatnu podršku u postupku njegove izrade.

Imajući u vidu da je plan integriteta podložen subjektivnoj ocjeni organa, važno je nastaviti da se eksterno, kroz primjenu Metodologije, procjenjuje objektivnost, kvalitet i primjena planova. Na ovaj način Agencija će, u skladu sa rezultatima izvršene procjene, pružiti podršku organima vlasti u planiranju, uspostavljanju i primjeni antikorupcijskih mjera. Krajnji cilj je da se poveća svijest svih zaposlenih u javnom sektoru o značaju planova integriteta i preventivne borbe protiv korupcije.

7. KONTROLA DJELATNOSTI LOBIRANJA

7.1.SVRHA I OPIS

Lobiranje je djelatnost kojom se vrši uticaj na organe zakonodavne i izvršne vlasti na državnom, odnosno lokalnom nivou u postupku donošenja propisa i drugih akata iz nadležnosti tih organa vlasti, radi ostvarivanja interesa naručioca lobiranja.

Oblast lobiranja regulisana je Zakonom o lobiranju kojim se uređuju uslovi i način obavljanja djelatnosti lobiranja, pravila lobiranja i druga pitanja od značaja za lobiranje, a sve u cilju zakonskog onemogućavanja netransparentnog uticaja na proces donošenja odluka od javnog interesa.

Aktivnosti Agencije u oblasti kontrole djelatnosti lobiranja

7.2.REZULTATI RADA

Tokom 2024. godine organizovan je jedan ispit za obavljanje poslova lobiranja, koji je položilo pet kandidata. U 2024. godini u registar lobista upisano je pet fizičkih i jedno pravno lice, te se u registru trenutno nalazi ukupno 16 fizičkih i dva pravna lica.

Imajući u vidu da je u junu 2024. stupio na snagu novi Zakon o lobiranju, Agencija je organima vlasti i lobistima dostavila sveobuhvatnu informaciju o ključnim novinama koje donosi Zakon.

Takođe, Ministarstvo pravde je u saradnji sa ASK izradilo nacрте devet podzakonskih akata, u skladu sa novim Zakonom o lobiranju, kojom prilikom su uzete u obzir analize sa preporukama Evropske komisije i Savjeta Evrope.

U decembru 2024. Agenciji je dostavljena **prijava za nedozvoljeno lobiranje** iz člana 46 stav 1 tačka 2 Zakona o lobiranju. S tim u vezi, Agencija je pokrenula **postupak utvrđivanja eventualnog nedozvoljenog lobiranja** i utvrdila da nije došlo do kršenja Zakona.

U 2024. objavljen je **jedan poziv** za prijavljivanje kandidata za polaganje ispita za obavljanje poslova lobiranja i ukupno je izdato **pet sertifikata** o položenom ispitu.

Od početka godine izdato je **pet odobrenja** za obavljanje djelatnosti lobiranja za **pet fizičkih lica** i **odobren zahtjev jednog pravnog lica** za upis u **registar lobista**.

Tokom 2024. Agencija je dobila **četiri zahtjeva za produženje odobrenja za obavljanje djelatnosti lobiranja** i ti zahtjevi su **odobreni**.

U registar lobista na kraju 2024. godine upisano je šesnaest fizičkih lica i dva pravna lica.

Agenciji u toku 2024. nije dostavljena nijedna službena zabilješka o lobističkom kontaktu.

U I kvartalu, u zakonskom roku, **13 fizičkih lica i jedno pravno lice dostavili su Agenciji pisani izvještaj o radu za 2023**, dok je jedno fizičko lice koje je brisano iz registra lobista podnijelo izvještaj o radu za period od podnošenja posljednjeg izvještaja do brisanja iz registra.

Novi Zakon o lobiranju

Usvajanju novog Zakona o lobiranju u junu 2024. prethodilo je finalno usaglašavanje zakonskog teksta sa datim preporukama Evropske komisije u I kvartalu 2024. godine.

Zakonom je, između ostalog, **značajno proširena definicija lobiranja**, kao i odredbe koje se odnose na sprečavanje korupcije i sukob interesa. Zakonom je takođe uvedena **kategorija internog lobiste**. Predviđeno je da **Agencija pokreće postupak u kojem se odlučuje da li je došlo do nedozvoljenog lobiranja** po službenoj dužnosti, na osnovu sopstvenih saznanja, po prijavi fizičkog ili pravnog lica, kao i na osnovu obavještenja dostavljenih od strane lobiranih lica.

Krajem 2024. **izrađena su i objavljena podzakonska akta¹⁵** koja prate novi Zakon o lobiranju, a **Agencija je pružila podršku u njihovoj izradi Ministarstvu pravde**.

Agencija je organima vlasti i lobistima dostavila **sveobuhvatnu informaciju o ključnim novinama koje donosi Zakon**. Informacija, sa relevantnim obrascima, upućena je Skupštini Crne Gore, Vladi Crne Gore, ministarstvima, predsjednicima opština i predsjednicima skupština opština, kao i lobistima i pravnim licima koja obavljaju djelatnost lobiranja, a objavljena je i na internet stranici ASK.¹⁶

¹⁵ Pravilnik o bližem sadržaju i obrascu izvještaja o radu lobiste odnosno pravnog lica koje obavlja djelatnost lobiranja; Pravilnik o bližem sadržaju i obrascu legitimacije lobiste; Pravilnik o bližem sadržaju i obrascu službene zabilješke o lobističkom kontaktu; Pravilnik o bližem sadržaju i obrascu zahtjeva za izdavanje odnosno produženje odobrenja za obavljanje djelatnosti lobiranja; Pravilnik o evidenciji i obrascu za objavljivanje podataka o lobističkim kontaktima; Pravilnik o izgledu i sadržaju obrasca obavještenja o sumnji na postojanje nedozvoljenog lobiranja; Pravilnik o obrascu i bližem načinu vođenja registra lobista; Pravilnik o obrascu i sadržaju prijave za upis pravnog lica koje obavlja djelatnost lobiranja u registar lobista; Pravilnik o programu i načinu polaganja ispita za obavljanje poslova lobiranja.

¹⁶<https://www.antikorupcija.me/me/lobiranje/novosti/2412310820-informacije-za-lobiste-organe-vlasti-klucnim-novinama-zakonu-lobiranju/>

7.3.OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2024. godine:

- ✓ Predstavnici ASK održali su **tri obuke** koje su obuhvatile oblast lobiranja, za različite ciljne grupe (poslanici, zaposleni u Skupštini Crne Gore, menadžeri integriteta na državnom i lokalnom nivou, studenti);
- ✓ U okviru pomenutog priručnika za javne funkcionere „**Javni funkcioneri i prevencija korupcije**“, koji je sačinio CGO u saradnji sa Agencijom, obuhvaćena je i tema lobiranja.

IZAZOVI I PREPORUKE

Razlog donošenja novog Zakona o lobiranju je otklanjanje identifikovanih nedostataka prethodnog zakona, kao i **usaglašavanje sa najboljim međunarodnim iskustvima i praksama, u cilju propisivanja najboljih normativnih rješenja** za sprečavanje nedozvoljenih uticaja u postupcima donošenja propisa i drugih opštih akata, ali i sprečavanja potencijalne korupcije, podizanja transparentnosti rada institucija i efikasnog sprovođenja Zakona u praksi. Prilikom izmjena Zakona, uzeta su u obzir uporedna zakonodavna i praktična rješenja evropskih zemalja, preporuke iz Peer Review misije koja je na temu funkcionisanja ASK održana u aprilu 2021, preporuke iz tehničkih dokumenata koje je ekspert Savjeta Evrope pripremio u cilju pružanja podrške Radnoj grupi, kao i preporuke Evropske komisije.

Nakon što je usvojen novi Zakon o lobiranju i sva podzakonska akta, **potrebno je intenzivirati informativnu kampanju prema opštoj i stručnoj javnosti**, naročito kada su u pitanju najvažnije izmjene Zakona.

Takođe, neophodno je **nastaviti sa podizanjem javne svijesti o institutu lobiranja**, ulozi i obavezama lobista, ali i lobiranih lica u organima vlasti, kako na centralnom tako i na lokalnom nivou, **kroz sprovođenje informativnih kampanja i organizovanje obuka za potencijalno lobirana lica u organima vlasti**, kako bi razlikovali dozvoljeno od nedozvoljenog lobiranja i adekvatno reagovali u slučajevima lobističkog kontakta. Potrebno je redovno objavljivati javne pozive za prijavljivanje kandidata i organizovati ispite za obavljanje djelatnosti lobiranja.

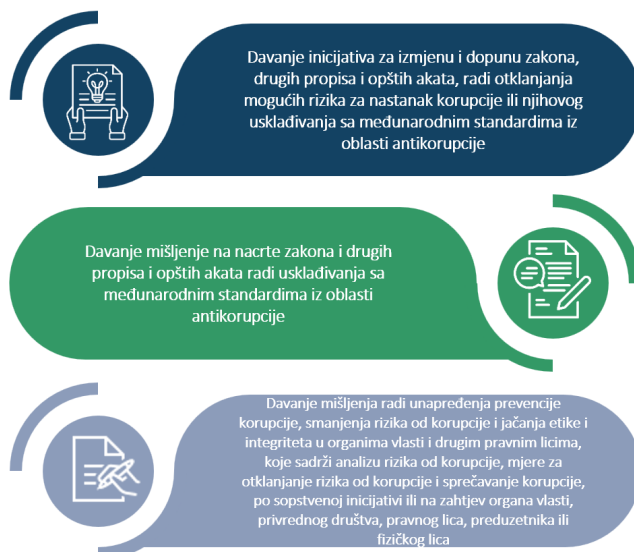
8. PRAĆENJE PROPISA I DAVANJE MIŠLJENJA NA PROPISE IZ OBLASTI ANTIKORUPCIJE

8.1.SVRHA I OPIS

Uzroci rizika od korupcije u zakonskim normama mogu biti različiti. Najčešći su nejasne i neprecizne norme koje otvaraju mogućnost za različita diskreciona tumačenja, upotreba različitih termina u zakonu, široka diskreciona ovlaštenja donosilaca odluka, ostavljanje mogućnosti da se podzakonskim aktima uređuju pitanja koja moraju biti predmet zakonskog regulisanja, dvosmislenost riječi i fraza korišćenih u propisu, protivrječne odredbe, neujednačena terminologija u propisu, neidentifikovana ili podijeljena nadležnost organa, sukob interesa, nedefinirani vremenski okviri za postupke, netransparentnost, nedefinisan nadzor nad organom koji sprovodi zakon. Takve norme mogu proizvesti veliku društvenu štetu jer otvaraju normativni prostor za pojedinačne zloupotrebe, ali i sistemsku korupciju.

Zadatak Agencije je da doprinese izradi jasne, precizne i nedvosmislene norme čija primjena neće voditi koruptivnoj posljedici, već većoj pravnoj sigurnosti za sve građane. Agencija svoja mišljenja bazira prevashodno na **Metodologiji za procjenu rizika od korupcije u propisima**, koja sadrži **Kontrolnu listu procjene rizika od korupcije u propisima** i pregled svih potencijalnih rizika koji se u donošenju određenog normativnog akta mogu pojaviti, sa

praktičnim primjerima koji treba da ilustruju moguće situacije u kojima donosioci ovih akata mogu da se nađu. Mišljenja koja Agencija donosi u sprovođenju ove nadležnosti nijesu obavezujuća, ali njihovo dostavljanje Skupštini, Vladi, Savjetu ASK i predlagaču, te njihovo objavljivanje na internet stranici ASK, kao i dostupnost zainteresovanoj javnosti, načini su da ona nađu put do predlagača i donosioca normativnih akata, u cilju njihovog unapređenja, shodno preporukama koje sadrže.

Aktivnosti Agencije u oblasti davanja mišljenja na propise iz oblasti antikorupcije

8.2.REZULTATI RADA

Agencija je u 2024. donijela **26** mišljenja na propise u odnosu na rizike od korupcije. Sedam mišljenja je ASK donijela po službenoj dužnosti, dok je 19 donijela na zahtjev Ministarstva pravde Crne Gore, čime je otpočela implementacija preliminarne kontrole na rizike od korupcije – CPL, kao obavezne u proceduri izrade predloga zakona i drugih propisa koje utvrđuje Vlada. Takođe, Agencija je uputila **dvije** inicijative nosiocima izvršne i zakonodavne vlasti za unapređenje zakonskog okvira.

Davanje mišljenja na propise

Postupajući **po službenoj dužnosti**, Agencija je donijela **sedam mišljenja**:

- *Mišljenje na Nacrt zakona o privrednim društvima u dijelu odredbi koje se odnose na sukob interesa;*
- *Mišljenje na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima;*
- *Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama;*
- *Mišljenje na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika;*
- *Mišljenje na Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja;*
- *Mišljenje na Zakon o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju;*
- *Mišljenje na Uredbu o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.*

U cilju implementacije preliminarne kontrole na rizike od korupcije – CPL, a shodno Poslovniku

Vlade Crne Gore, **Ministarstvo pravde od septembra Agenciji dostavlja na mišljenje predloge zakona**. Agencija je do sada donijela mišljenja na 19 predloga zakona i drugih propisa.¹⁷

Početkom 2024. **ASK je radila sa Ministarstvom pravde na uspostavljanju CPL**, koja je uvedena Odlukom o dopunama Poslovnika Vlade Crne Gore krajem 2023. U tom smislu, **Agencija je pružila stručnu pomoć** nadležnom direktoratu Ministarstva pravde u cilju upoznavanja sa rizicima od korupcije u propisima i **izradila CPL Obrazac**, za potrebe njegovog popunjavanja od strane nadležnih organa prilikom pripreme predloga zakona i drugih propisa koje utvrđuje Vlada.

*Detaljno o mišljenjima koja je Agencija donijela u 2024. u **Aneksu br. 8.1***

Upućivanje inicijativa nosiocima izvršne i zakonodavne vlasti

Agencija je u 2024. uputila **dvije inicijative nosiocima izvršne i zakonodavne vlasti za unapređenje zakonskog okvira**:

- Inicijativa o potrebi unapređenja Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu;

- Inicijativa o potrebi izmjene Predloga zakona o sprečavanju korupcije broj 23-2/24-5.

*Detaljnije o svim inicijativama Agencije u **Aneksu br. 8.2**, koji je sastavni dio ovog izveštaja.*

¹⁷ Mišljenje na Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine; Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima; Mišljenje na Predlog zakona o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti; Mišljenje na Predlog zakona o zanatstvu; Mišljenje na Predlog zakona o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodnika u podmorju; Mišljenje na Predlog zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima; Mišljenje na Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima; Mišljenje na Predlog zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju; Mišljenje na Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom; Mišljenje na Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (ECAA Sporazum); Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja; Mišljenje na Predlog zakona o finansijskim konglomeratima; Mišljenje na Predlog zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta; Mišljenje na Predlog zakona o izgradnji objekata, Mišljenje na Predlog zakona o legalizaciji bespravnih objekata; Mišljenje na Predlog zakona o uređenju prostora; Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama; Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu; Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji.

8.3. OSTALE AKTIVNOSTI

U 2024. je održana **jedna obuka** na temu antikorupcijske procjene propisa tokom seminara „Antikoruptivni propisi”, koji su organizovali Sindikat državnih službenika i namještenika Crne

Gore (SDSNCG) i Solidarity centar, najveća međunarodna organizacija posvećena pravima radnika sa sjedištem u SAD.

IZAZOVI I PREPORUKE

Od početka rada Agencije analizirana su 102 propisa, od čega 25% u 2024, a uticaj njenih mišljenja primjetniji je u odnosu na raniji period.

Rad na **podizanju svijesti nadležnih institucija o značaju antikorupcijske procjene zakona** kao obavezne u proceduri predlaganja zakona već je dao rezultate, imajući u vidu da je Vlada, uz konsultaciju sa Agencijom, donijela Odluku o dopunama Poslovnika Vlade Crne Gore, te da je od septembra 2024. otpočela primjena te odluke, u cilju izrade propisa koji su rasterećeni korupcijskih rizika već u fazi izrade predloga. Agencija će i u narednom periodu nastaviti da

sprovodi aktivnosti koje su usmjerene na podizanje svijesti o značaju antikorupcijske procjene propisa.

Dodatno, ASK će nastaviti da njeguje i jača međuinstitucionalnu saradnju sa predlagačima zakona, nevladinim organizacijama i ostalim domaćim i međunarodnim partnerima koji mogu biti značajna podrška Agenciji u uspješnom realizovanju aktivnosti na ovom planu, kako bi, u krajnjem, mišljenja ASK postala snažan alat kako zakonodavne, tako i izvršne vlasti u izradi i donošenju propisa koji su rasterećeni korupcijskih rizika.

9. VOĐENJE UPRAVNIH POSTUPAKA IZ NADLEŽNOSTI ASK

9.1. SVRHA I OPIS

U cilju poštovanja antikorupcijskih zakona, Agencija po službenoj dužnosti, na osnovu medijskih navoda ili na inicijativu fizičkih, pravnih i N.N. lica, pokreće upravne postupke u kojima se, nakon sprovođenja ispitnog postupka, odlučuje da li je javni funkcioner, politički subjekt, ili odgovorno lice u organu vlasti, povrijedio odredbe ZSK u vezi sprečavanja sukoba interesa u vršenju javne funkcije, ograničenja u vršenju javnih funkcija, izvještaja o prihodima i imovini, kao i ograničenja propisana odredbama ZFPSiIK.

Povrede odredaba ZSK utvrđene konačnom Odlukom smatraju se nesavjesnim vršenjem javne funkcije, o čemu ASK obavještava organ vlasti u kojem javni funkcioner vrši javnu funkciju, kao i organ nadležan za izbor, imenovanje, odnosno postavljenje javnog funkcionera, radi preduzimanja administrativnih sankcija, o čemu je organ dužan da povratno informiše Agenciju. Agencija prati postupanje nadležnih organa kojima je uputila zahtjeve za preduzimanje određenih pravnih posljedica protiv javnog funkcionera koji je prekršio odredbe ZSK i vodi evidenciju o izrečenim administrativnim sankcijama, njihovom broju i vrsti.

Aktivnosti Agencije u oblasti pokretanja upravnih postupaka

9.2. REZULTATI RADA

Agencija je u 2024. pokrenula 134 upravna postupka radi utvrđivanja mogućih kršenja zakona iz svoje nadležnosti. Na dan 1. septembar 2024. u radu pred Agencijom bio je 251 predmet iz prethodnog perioda.

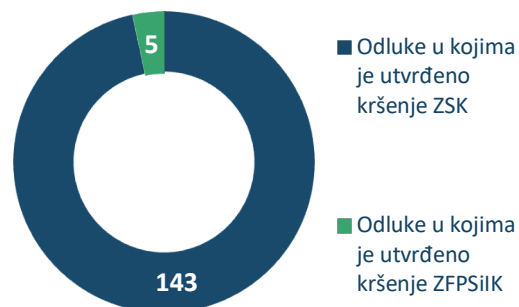
Okončana su 203 postupka i u 148 je utvrđeno kršenje zakona.

Agencija je intenzivirala aktivnosti u ovoj oblasti, neselektivno postupajući u predmetima iz ranijih godina i blagovremeno i ažurno postupajući u predmetima koji su Agenciji na ponovno postupanje vraćeni po odlukama Upravnog suda.

Upravni postupci

Agencija je u 2024. pokrenula 134 upravna postupka zbog eventualnog kršenja ZSK i ZFPSiIK. Okončana su ukupno 203 upravna postupaka (uključujući predmete iz prethodnog perioda), od kojih su u 73% donijete odluke da je prekršen zakon.

Odluke sa utvrđenim kršenjima zakona

Osnov pokretanja upravnog postupka	Broj pokrenutih upravnih postupaka	Broj okončanih upravnih postupaka (uključujući postupke iz prethodnog perioda)	Broj i procenat utvrđenih kršenja po zahtjevima
Prijava prihoda i imovine	73	119	107 89,9%
Sukob interesa/ograničenja u vršenju javnih funkcija	27	46	36 78,3%
Kontrola finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja	34	35	5 14,3%
UKUPNO	134	203	148 73%

Administrativne sankcije

Organi vlasti su tokom 2024, u odnosu na odluke Agencije u kojima je utvrđeno da su javni funkcioneri prekršili ZSK, Agenciji **dostavili 25 odgovora** da je:

- ✓ u 3 predmeta izrečena disciplinska mjera - opomena;
- ✓ 5 predmeta proslijeđeno drugom organu;
- ✓ u 17 predmeta odbijen predlog za izricanje disciplinske mjere.

Tužbe na odluke Agencije

Upravni sud je u izvještajnom periodu donio 24 presude u postupcima po tužbama na akte Agencije, kojima je:

- u 10 predmeta potvrdio odluku ASK i odbio tužbe kao neosnovane;
- u 14 predmeta donio odluke kojima je poništio odluke ASK i predmete vratio na ponovni postupak.

Vrhovni sud je donio jednu presudu kojom je kao neosnovan odbio zahtjev javnog funkcionera za preispitivanje presude Upravnog suda, i potvrdio da je Agencija pravilno utvrdila da je javni funkcioner prekršio odredbe zakona zbog dostavljanja netačnih podataka u izvještaju o prihodima i imovini.

IZAZOVI I PREPORUKE

Kako bi se na što efikasniji način prevazišao izazov sa velikim brojem zaostalih upravnih postupaka iz prethodnog perioda, Agencija je sačinila **evidencije o svim predmetima** u kojima se sprovodi upravni postupak od 2020, koje se na dnevnom nivou ažuriraju, u cilju praćenja dinamike rješavanja dospjelih predmeta, ali i dinamike postupanja u predmetima iz ranijih godina. **Cilj je da svi predmeti budu okončani**, uključujući i one koji su opterećivali javnost i stvarali utisak selektivnosti u postupanju Agencije.

Iako je Agencija uložila značajne napore u poboljšanje organizacije i optimizaciju procesa u dijelu vođenja upravnih postupaka, dodatno **jačanje kadrovskih kapaciteta** ključno je za

ostvarenje postavljenih ciljeva i postizanje veće efikasnosti u radu u ovoj oblasti.

Agencija će u narednom periodu intenzivirati i aktivnosti s ciljem detaljnijeg **informisanja medija i nevladinih organizacija o svojim nadležnostima u ovoj oblasti**, u cilju boljeg razumijevanja uloge i djelovanja Agencije. S obzirom na to da Agencija objavljuje sve odluke koje donese, dodatno informisanje i edukacija mogu doprinijeti boljem razumijevanju dostupnih podataka i njihovog značaja. Ovaj pristup omogućava otvoreniju komunikaciju i jača saradnju sa svim relevantnim akterima, čime se dodatno unapređuje efikasnost i transparentnost rada ASK.

10. POKRETANJE PREKRŠAJNIH POSTUPAKA

10.1. SVRHA I OPIS

Nakon utvrđenih kršenja odredaba Zakona o sprečavanju korupcije (ZSK), Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (ZFPSiK) i Zakona o lobiranju, Agencija:

- pokreće prekršajni postupak, podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom Sudu za prekršaje, ili
- izdaje prekršajne naloge (u skladu sa preporukom Evropske komisije, Agencija od druge polovine 2018. godine direktno izdaje prekršajne naloge).

Svrha izricanja i primjene prekršajnih sankcija je da se poštuju antikorupcijski zakoni i da se utiče na obveznike zakona da ubuduće ne čine prekršaje.

Aktivnosti Agencije u oblasti pokretanja prekršajnih postupaka

10.2. REZULTATI RADA

Zbog kršenja antikorupcijskih zakona iz svoje nadležnosti, Agencija je pokrenula ukupno **1.261** prekršajni postupak, za **37,5%** manje u odnosu na 2023.

Tokom 2024, pred nadležnim sudovima za prekršaje okončana su ukupno 1.474 postupka (uključujući postupke po zahtjevima iz prethodnih godina), od čega su u **73%** izrečene sankcije. Ukupan iznos novčanih kazni iznosi **112.750€**. Na osnovu prijedloga ASK za oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja, osim izricanja novčane kazne, sud je u jednom predmetu oduzeo imovinsku korist u iznosu od **2.264,22€**.

Prekršajni postupci

Zbog kršenja antikorupcijskih zakona pokrenut je ukupno **1.261 prekršajni postupak**:

- ✓ 1.258 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka;
- ✓ 3 prekršajna naloga.

Pred nadležnim sudovima za prekršaje **okončano je ukupno 1.474 postupaka** (uključujući i postupke po zahtjevima iz prethodnih godina), od čega su **u 73% izrečene sankcije**. Ukupan iznos novčanih kazni iznosi **112.750€**.

Broj pokrenutih prekršajnih postupaka

Osnov podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	Broj pokrenutih prekršajnih postupaka	Broj okončanih postupaka (uključujući postupke iz prethodnih godina)	Broj postupaka u kojima su izrečene sankcije	Procenat postupaka u kojima su izrečene sankcije	Iznos novčanih kazni
Kršenje odredaba ZSK	1.129	1.349	976 (318 novčanih kazni; 658 opomena)	72,3%	73.400€
Kršenje odredaba ZFPSiIK	132	125	99 (34 novčane kazne; 65 opomena)	79,2%	39.350€
UKUPNO	1.261	1.474	1.075 (352 novčane kazne; 723 opomene)	73%	112.750 €

Oduzimanje imovinske koristi

Agencija u kontinuitetu realizuje **preporuku eksperata Evropske komisije koja se odnosi na oduzimanje imovinske koristi** stečene izvršenjem prekršaja.

S tim u vezi, u zahtjevima za pokretanje prekršajnih postupaka koje dostavlja nadležnim sudovima za prekršaje, osim što zahtijeva osudu i kažnjavanje okrivljenog za izvršeni prekršaj, Agencija predlaže i oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja, što je najčešće

praksa u postupcima zbog kršenja zakonskih ograničenja u vršenju javne funkcije.

U izvještajnom periodu Agencija je **u jednom zahtjevu** za pokretanje prekršajnog postupka od suda **tražila oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja**.

Na osnovu prijedloga ASK za oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja, osim izricanja novčane kazne, sud je u jednom predmetu iz prethodnog perioda **oduzeo imovinsku korist u iznosu od 2.264,22€**.

Žalbe i ročišta

Agencija je uložila **23 žalbe Višem sudu za prekršaje** protiv prvostepenih rješenja sudova za prekršaje.

Ovlašćeni službenici su, zastupajući predmete iz oblasti rada ASK, tokom izvještajnog perioda pristupili na **1.283 ročišta** pred nadležnim sudovima za prekršaje u Crnoj Gori.

IZAZOVI I PREPORUKE

Stupanjem na snagu **novog ZSK** u junu 2024, koji je **blaži za učinioca prekršaja** u ovoj oblasti, **nadležni sudovi za prekršaje su u velikom broju postupaka donijeli oslobađajuće presude** u korist lica protiv kojih se vodio postupak, a što je kasnije, nakon izjavljenih žalbi Agencije, potvrdio i Viši sud za prekršaje. Nakon toga, Agencija je samoinicijativno odustajala od pokrenutih prekršajnih postupaka, kako se ne bi stvarali neosnovani troškovi sudskih postupaka. Takođe, došlo je do obustave pokrenutih prekršajnih postupaka i za ona lica koja se više ne smatraju javnim funkcionerima, shodno stavu Agencije i odredbama nove zakonske regulative (članovi školskih odbora).

Analizirajući pokrenute postupke, može se konstatovati **smanjenje broja učinioca koji su povratnici u odnosu na raniji period i statistiku u vezi kršenja zakona**, dok su **prekršioci najčešće novoimenovani javni funkcioneri**. Može se zaključiti da je **dosadašnja kaznena politika Agencije dala rezultate** i doprinijela tome da se javni funkcioneri odgovornije odnose prema zakonskim obavezama, kao i da se

odgovorna lica u političkim subjektima i organima vlasti usmjere na ispunjavanje obaveza koje proističu iz odredaba ZFPSiIK. Istovremeno, potrebno je **nastaviti napore Agencije u oblasti sprovođenja edukativnih aktivnosti za novoimenovane javne funkcionere**, kako bi se dodatno unaprijedilo njihovo razumijevanje zakonskih obaveza i osiguralo dosljedno poštovanje pravnih propisa, a posljedično i smanjio broj pokrenutih prekršajnih postupaka.

U ovoj oblasti rada, Agencija nastavlja da se suočava sa brojnim izazovima - problemom čestih odlaganja ročišta zbog nemogućnosti uručivanja poziva strankama, tj. obveznicima zakona, zbog nedostavljanja preciznih adresa u njihovim izvještajima o prihodima i imovini, neprijavlivanja promjena svojih adresa u MUP-u, kao i nepostupanja sudova po obavještenjima o prijemu poziva, a posebno u Podgorici, u kojem sudu je najveći broj predmeta u obradi. Sve navedeno onemogućava efikasno okončanje postupaka, iziskuje dodatne troškove i za sud i za Agenciju, a u značajnom broju dolazi i do obustave postupka iz razloga zastarelosti.

11. KAMPANJE, ODNOSI S JAVNOŠĆU, ISTRAŽIVANJA I EDUKACIJE

11.1. SVRHA I OPIS

Agencija sprovodi informativne i antikorupcijske kampanje, usmjerene na podizanje nivoa javne svijesti o korupciji, dalje jačanje znanja o nadležnostima ove institucije i obavezama obveznika primjene antikorupcijskih zakona iz nadležnosti ASK, kao i na ohrabrivanje građana da prijave korupciju.

U cilju osiguravanja transparentnosti i jačanja odnosa s javnošću, ASK kontinuirano informiše javnost o svojim aktivnostima i postignutim rezultatima, prati i analizira izvještavanje medija o svom radu, te odgovara na novinarska pitanja.

Svijest i stavovi javnosti o korupciji, informisanost o Agenciji i stavovi o njenom radu, ispituju se na godišnjem nivou kroz istraživanje javnog mnjenja.

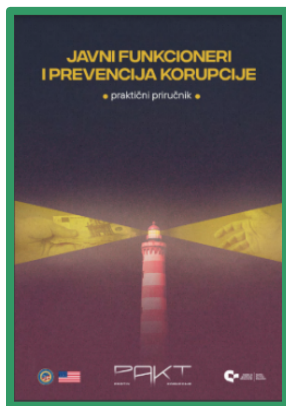
Agencija kontinuirano i planski sprovodi edukativne aktivnosti usmjerene na obveznike antikorupcijskih zakona i druge ciljne grupe, u cilju unapređenja individualnog i institucionalnog integriteta i prevencije mogućih kršenja zakona iz nadležnosti Agencije.

11.2. REZULTATI RADA

Informativne kampanje

U okviru projekta „*Partnerstvo protiv koruptivnih tendencija – PAKT*” koji CGO sprovodi u saradnji sa ASK, a finansijski podržava Ambasada SAD-a u Crnoj Gori, Biro Stejt dipartmenta za borbu protiv međunarodne trgovine drogom, tokom 2024:

- ✓ Izrađen je praktični priručnik „Javni funkcioneri i prevencija korupcije”¹⁸ u kojem se pojašnjavaju zakonom propisane obaveze javnih funkcionera u cilju suzbijanja korupcije.

Priručnik se sastoji iz tri tematske cjeline – prihodi i imovina, sukob interesa i lobiranje – u kojima se kroz pitanja i

odgovore nude jasna i praktična objašnjenja i uputstva;

- ✓ sprovedena je kampanja predstavljanja ključnih rezultata rada ASK u 2023. Na nalogima ASK na društvenim mrežama objavljeni su infografici, koji su se odnosili na različite oblasti djelovanja institucije.

Takođe, ASK je izradila dva video i tekstualna uputstva o podnošenju izvještaja o donacijama i sponzorstvima i izvještaja o poklonima, koja su postavljena na internet stranici i nalogima ASK na društvenim mrežama.

Agencija je u IV kvartalu na svojoj internet stranici postavila baner „*Lokalni izbori Berane 2024*”, gdje su na jednom mjestu objavljena sva dokumenta, kao i novosti koje su se odnosile na izbore u tom gradu.

¹⁸https://www.antikorupcija.me/media/documents/Javni_funkcioneri_i_prevencija_korupcije_-_publikacija_final.pdf

Odnosi s javnošću

Agencija je napravila **ključan iskorak u saradnji sa medijima**, jačajući transparentnost i komunikaciju u oblasti odnosa s javnošću. Mediji su prepoznati kao strateški partner u borbi protiv korupcije, što je doprinijelo intenzivnijem i otvorenijem dijalogu.

Izgrađen je odnos povjerenja sa većim dijelom medijske zajednice, a Agencija je **od septembra 2024. dosljedno odgovarala na sva medijska pitanja i interesovanja**, osiguravajući pravovremene i relevantne informacije, a **iniciran je i sastanak sa predstavnicima medija**.

Društvene mreže

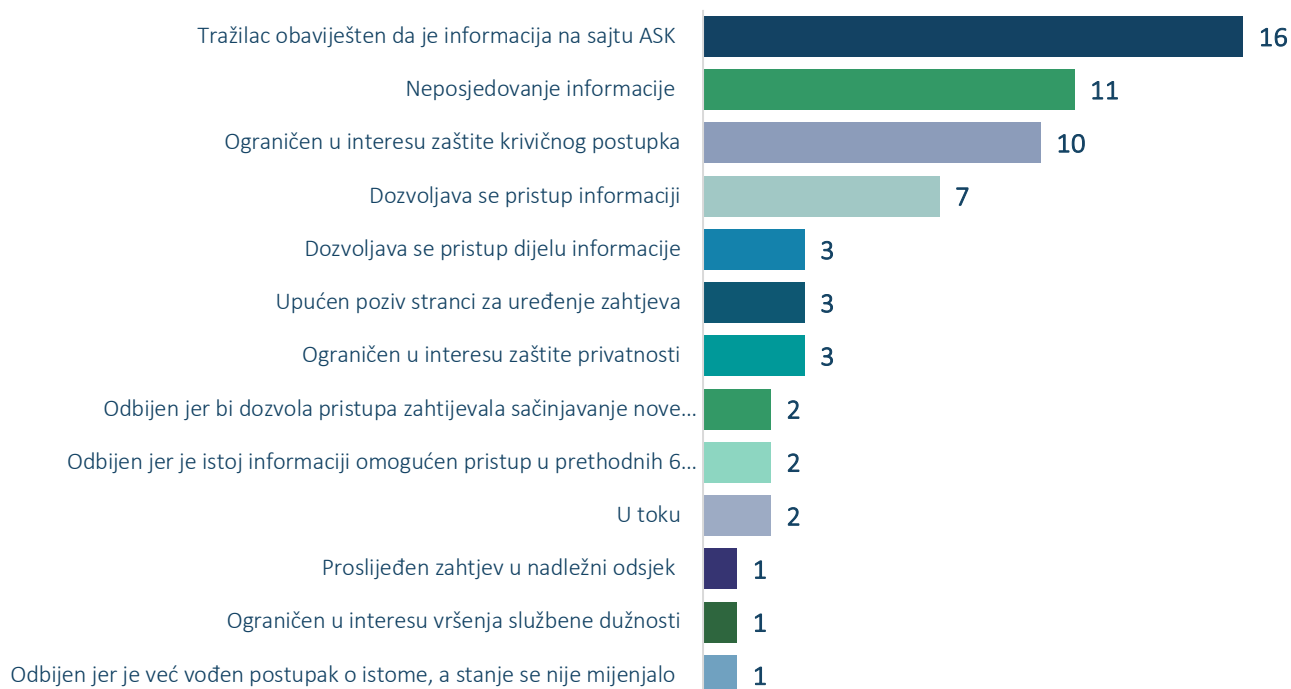
	BROJ PRATILACA	BROJ OBJAVA	BROJ PREGLEDA
	843	115	117.773
	1.321	100	14.315
	164	92	8.993

Prepoznajući značaj digitalnih platformi u savremenoj komunikaciji, **Agencija je od septembra 2024. napravila značajan iskorak u njihovom korišćenju.** Prisustvo Agencije na društvenim mrežama je ojačano, uz aktivno upravljanje profilima na Facebook-u, X-u, Instagram-u i Youtube-u. Ovaj korak omogućava bolju povezanost s javnošću, veću transparentnost i efikasniju promociju aktivnosti u borbi protiv korupcije.

Slobodan pristup informacijama

Agenciji su tokom 2024. **podnesena ukupno 62 zahtjeva za slobodan pristup informacijama.**

Odgovor ASK na zahtjeve za SPI

Podnijete su **22 žalbe** za tzv. „ćutanje administracije“:

- ✓ u 11 slučajeva je obustavljen postupak;
- ✓ u jednom slučaju je povučena žalba;
- ✓ u četiri slučaja je odbijena žalba;
- ✓ U šest slučajeva je usvojena žalba.

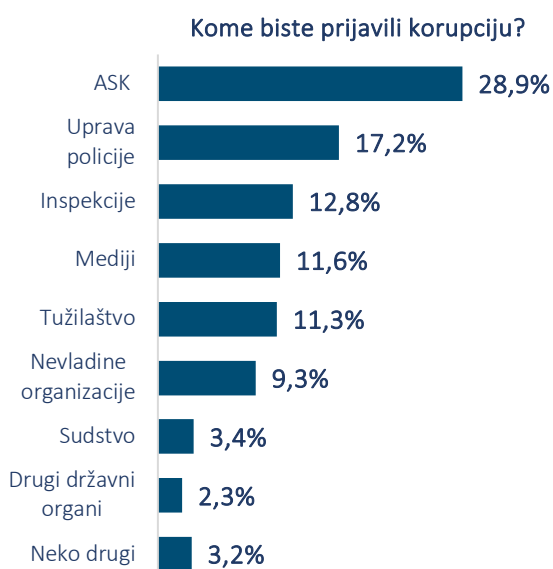
Podnijete su i **33 žalbe na rješenja ASK** iz 2024. godine i ranijeg perioda. Donešeno je **20 rešenja drugostepenog organa** kojim se usvajaju žalbe i jedno kojim se odbija žalba. Takođe, podnesene su i dvije tužbe Upravnom sudu, a jedna tužba je odbijena

Od septembra 2024. Agencija je u **70 predmeta** iz oblasti SPI, u kojima su izjavljene žalbe na ranije postupanje ASK, objavila **kompletnu dokumentaciju** i o tome obavijestila **podnosiocima zahtjeva**, dok je u devet predmeta žalioocu dostavila dodatne dokaze koji potvrđuju da ASK ne posjeduje tražene informacije.

Istraživanje javnog mnjenja

Kako bi se utvrdila percepcija punoljetnih građana o stanju korupcije u Crnoj Gori, povjerenje u nadležne institucije koje se bore protiv korupcije, a posebno percepcija rada Agencije, sprovedeno je redovno godišnje istraživanje javnog mnjenja na temu „**Stavovi javnosti o korupciji i upoznatost sa radom Agencije za sprečavanje korupcije**“. Istraživanje je za potrebe ASK sprovedla agencija Defacto Consultancy.

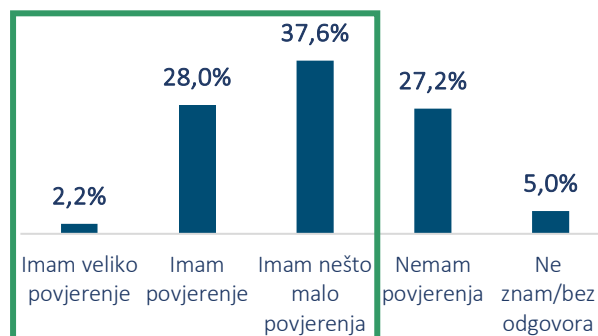

Istraživanje je pokazalo da **najveći broj ispitanika ocjenjuje da je nivo korupcije u Crnoj Gori visok**, dok više od polovine ispitanika smatra da je prisutnost korupcije ostala na istom nivou u poređenju sa prethodnom godinom.

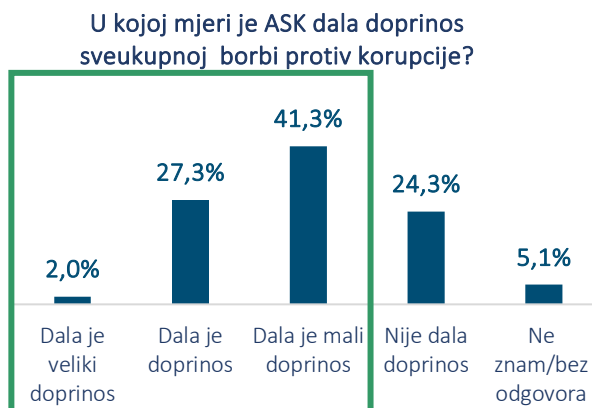
Na pitanje o povjerenju u rad ASK istraživanje je pokazalo da **kumulativno 67,8% ispitanika ima povjerenje u rad Agencije**, dok se kumulativno **70,6% ispitanika izjašnjava da je Agencija dala doprinos u borbi protiv korupcije**.

Kada bi se odlučili da prijave korupciju ili nepravilnosti koje upućuju na koruptivno djelovanje, prema istraživanju, **građani bi najviše povjerenja imali u Agenciju**.

U kojoj mjeri imate povjerenje u rad ASK u borbi protiv korupcije?

Najveći broj ispitanih smatra da **promjena rukovodstva ASK treba da doprinese većem stepenu prevencije i transparentnosti u radu**. Takođe, najveći procenat ispitanih smatra da bi **stroža kaznena politika i jačanje nezavisnosti, nepristrasnosti i odgovornosti ASK bile ključne mjere koje bi dovele do unapređenja borbe protiv korupcije**.

Edukacija obveznika antikorupcijskih zakona i drugih ciljnih grupa¹⁹

Svjesna značaja edukativnih aktivnosti kao preventivnog mehanizma, Agencija je intenzivirala rad u ovoj oblasti i samostalno ili u saradnji sa domaćim i međunarodnim partnerima, organizovala niz obuka namijenjenih različitim ciljnim grupama.

Obuke su tretirale **teme primjene antikorupcijskih mehanizama**: prepoznavanje i sprečavanje sukoba interesa, postupanje po prijavama i zaštita zviždača, provjera izvještaja o prihodima i imovini, kontrola finansiranja političkih subjekata i integritet organa vlasti u izornoj kampanji, izrada i sprovođenje planova integriteta, procjena primjene antikorupcijskih mjera, uloga i značaj nadzora lobiranja, antikorupcijska procjena propisa.

Polaznici obuka bili su: poslanici, predstavnici lokalne uprave i lokalne samouprave, sektora obrazovanja, sektora bezbjednosti (Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije i Ministarstva odbrane), zdravstva, Uprave carina i nadležnih inspekcija, menadžeri integriteta i

drugi zaposleni u organima vlasti koji učestvuju u procesu izrade i sprovođenja plana integriteta na državnom i lokalnom nivou, studenti.

¹⁹ Više o edukaciji obveznika antikorupcijskih zakona i drugih ciljnih grupa u aneksu br. 9

Likovni konkurs za učenike na temu „Stop korupciji“

Povodom **Međunarodnog dana borbe protiv korupcije**, Agencija je u saradnji sa **Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija** organizovala likovni konkurs za učenike završnih razreda osnovnih škola širom Crne Gore pod nazivom „**Stop korupciji**“. Na konkurs je pristiglo 185 likovnih radova iz 24 osnovne škole. Agencija je 9. decembra organizovala izložbu likovnih radova, na kojoj su uručene nagrade učenicima koji su pripremili tri najbolja rada.

IZAZOVI I PREPORUKE

Imajući u vidu da su rezultati istraživanja javnog mnjenja pokazali da gotovo 43% ispitanika/ca smatra da krivično gonjenje slučajeva korupcije spada u nadležnost Agencije, potrebno je **nastaviti informativne kampanje i edukacije usmjerene na bolju upoznatost javnosti sa nadležnostima Agencije.**

S obzirom na to da je u planu da se tokom 2025. godine intenziviraju edukativne aktivnosti ASK usmjerene na različite ciljne grupe, neophodno je **unaprijediti predavačke vještine zaposlenih u cilju što efikasnijeg prenošenja svojih znanja polaznicima obuka.**

Od septembra 2024, Agencija je usvojila **novu viziju komunikacija sa javnošću**, koja se temelji na potpunoj otvorenosti prema medijima, kao ključnim partnerima u borbi protiv korupcije. Medijska slika o ASK izraženo je poboljšana, izgrađen je čvrst odnos povjerenja sa značajnim brojem novinara i organizovani produktivni sastanci sa predstavnicima medija, dok Agencija odgovora na sva novinarska pitanja i interesovanja.

Iako se naslijeđena negativna percepcija o radu Agencije brzo mijenja, **rad na izgradnji pozitivnog imidža zahtijeva dodatni napor.** Preporuke za dalji razvoj odnosa sa javnošću uključuju **širenje komunikacionih kanala i unapređenje korišćenja digitalnih platformi i tehnologija.** Potrebno je aktivnije korišćenje platformi kao što su Facebook, X, Instagram i LinkedIn, sa svim pogodnostima koje ove mreže pružaju u smislu većeg dosega i dopiranja do šire publike, kao i korišćenja alata za precizno targetiranje ciljnih grupa. Takođe, neophodno je **unaprijediti korišćenje alata za web dizajn, video produkciju i druge digitalne formate**, kako bi komunikacija bila još efektivnija i atraktivnija za publiku.

Pored toga, **kontinuirani razvoj kadrovskih kapaciteta Agencije** u segmentu edukacija, kampanja i odnosa s javnošću, od suštinske je važnosti. Osnaženi tim bi omogućio još efikasniju komunikaciju i brže prilagođavanje novim izazovima, što bi doprinosilo daljoj izgradnji kredibiliteta i pozicioniranju Agencije kao pozitivnog primjera antikorupcijske institucije u regionu.

III Međunarodna saradnja i institucionalni razvoj

1. MEĐUNARODNA SARADNJA

Agencija sprovodi međunarodnu i regionalnu saradnju u oblasti borbe protiv korupcije, kao jednu od svojih zakonskih nadležnosti. Sa jedne strane, ta saradnja podrazumijeva **ispunjavanje obaveza koje proističu iz članstva Crne Gore** u ključnim međunarodnim i regionalnim organizacijama koje definišu i prate sprovođenje

standarda u oblasti antikorupcije, a sa druge strane **jačanje kadrovskih, informacionih i tehničkih kapaciteta ASK** kroz projekte **podrške**, kao i organa vlasti i javnih funkcionera, kako bi se dosljedno sprovodili zakoni. Takođe, Agencija je **aktivni učesnik procesa pristupanja Crne Gore EU** kroz Poglavlje 23, u dijelu mjera iz okvira svojih nadležnosti.

MEĐUNARODNI PARTNERI	PROJEKTI
	

Agencija je napravila značajan iskorak u međunarodnoj saradnji, učvršćujući svoju ulogu u borbi protiv korupcije i doprinosu evropskim integracijama Crne Gore. Aktivnosti realizovane u poslednjim mjesecima 2024. odražavaju stratešku posvećenost jačanju antikorupcijskih politika zasnovanih na najboljim međunarodnim praksama i standardima, kao i kontinuiranom razvoju kapaciteta institucije.

Agencija je intenzivirala svoje aktivnosti na planu ostvarivanja međunarodne saradnje i ispunjavanja svojih međunarodnih obaveza. Tako je, kao **nacionalni koordinator za Grupu zemalja SE protiv korupcije (GRECO)** i **Konvenciju UN protiv korupcije (UNCAC)**, u cilju implementacije preporuka datih u poslednjim evaluacionim izveštajima, izradila **detaljan akcioni plan za implementaciju nerealizovanih preporuka**. Ovaj

plan predviđa odgovorne institucije, potrebne aktivnosti, indikatore, kao i roкове realizacije. U narednom periodu planirano je uključivanje svih relevantnih institucija obuhvaćenih evaluacijom u cilju sveobuhvatne implementacije datih preporuka.

Takođe, u cilju ispunjavanja obaveza koje proističu iz članstva u Pregovaračkoj radnoj grupi za pregovaračko poglavlje 23, **Agencija je učestvovala u izradi akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u pregovaračkom poglavlju 23** - pravosuđe i temeljna prava, čiji je nacrt definisan tokom decembra 2024. godine i poslat Delegaciji EU na komentare i sugestije. Takođe, **dala je doprinos i prilikom definisanja priloga za Akcioni plan za ispunjenje preporuka iz Izvještaja EK o Crnoj Gori za 2024. za oblast reforme javne uprave**, kao i priloga za izradu Implementacionih planova za korake koji su predviđeni programom reformske agende.

Agencija je posebnu pažnju usmjerila na realizaciju započetih aktivnosti kroz projektnu podršku međunarodnih partnera, ali i inicirala implementaciju novih projekata sa ciljem jačanja kapaciteta ASK.

U okviru III faze **Projekta borbe protiv korupcije, ekonomskog i organizovanog kriminala „Horizontalni program podrške za Zapadni Balkan i Tursku“**, tokom 2024. finalizovani su nacrti kontrolne liste za provjeru integriteta novozaposlenih u Agenciji, kao i **Strategije razvoja ljudskih resursa ASK**. Takođe, Savjet Evrope je obezbijedio ekspertsku podršku za izradu crnogorske **Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028** i Akcionog plana za dvogodišnji period, u čijoj izradi su učestvovali i predstavnici ASK.

Pokrenut je i UNDP projekat **„Jačanje kapaciteta Agencije za sprečavanje korupcije za integritet na djelu“**. Opšti cilj projekta je pružanje podrške inovativnim inicijativama Agencije da efikasnije obavlja svoje nadležnosti kroz jačanje vještina, stručnosti i internih modaliteta za procjenu i sprečavanje korupcije u cijelom javnom sistemu Crne Gore. Planirano je da u okviru projekta, između ostalog, bude razvijena antikorupcijska

kampanja, izrađen video klip na temu podizanja svijesti o integritetu i borbi protiv korupcije u obrazovanju i izvršena nabavka opreme potrebne za osnaživanje i digitalizovanje internih procesa.

Intenzivna saradnja sa Ambasadom Francuske u Crnoj Gori rezultirala je posjetom predstavnika ASK ključnim francuskim antikorupcijskim institucijama, kao što su Agencija za borbu protiv korupcije, Vrhovna institucija za transparentnost u javnom sektoru i Ombudsman. Takođe, **delegacija Francuske ekspertize u Crnoj Gori** (javne agencije odgovorne za projektovanje i implementaciju međunarodnih tehničkih projekata saradnje iz Francuske), dala je konkretne **predloge za buduće zajedničke projekte podrške Agenciji**.

Tokom 2024. započet je projekat **„Zaštita integriteta izbornog procesa u Crnoj Gori“** koji sprovodi IFES uz podršku Britanske ambasade u Podgorici i Kancelarije za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije koji je, između ostalog, usmjeren na pružanje tehničke podrške Agenciji u jačanju kapaciteta u oblasti nadzora i kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja.

Pored učešća na **brojnim multilateralnim događajima**, novi menadžment Agencije imao je

brojne bilateralne sastanke sa predstavnicima ambasada u Crnoj Gori: ambasadorom Republike Francuske u Crnoj Gori Anom Mari Maskaj, predstavnicima Ambasade SAD u Crnoj Gori - direktorkom INL sekcije Džesikom Karl sa saradnicama, ambasadorom Velike Britanije u Crnoj Gori Don Meken.

U decembru 2024. ambasador EU u Crnoj Gori **Johann Sattler**, sa saradnicima, **posjetio je Agenciju** gdje se sastao sa v.d. direktora Agencije i članovima Savjeta ASK. Tokom sastanka razmatrani su prioritetni reformski koraci na evropskom putu Crne Gore, s posebnim fokusom na borbu protiv korupcije kao ključni segment pregovora s EU. Predstavници Agencije informisali su ambasadora o dosadašnjim rezultatima ostvarenim sa novim menadžmentom, a fokus je bio na unapređenju institucionalne transparentnosti, nepristrasnom donošenju odluka, prioritetnom rješavanju naslijeđenih predmeta, kao i inicijativi za poboljšanje zakonodavnog okvira. Tom prilikom, ambasador Sattler istakao je da su uvjerljivi rezultati u borbi protiv korupcije od presudnog značaja za kredibilitet Crne Gore u procesu evropskih integracija, te da će **Delegacija EU nastaviti da pruža podršku naporima Agencije**, naglašavajući njen značaj u jačanju povjerenja građana u institucije i uspostavljanju vladavine prava.

2. SARADNJA SA DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA I CIVILNIM DRUŠTVOM

Unapređenje antikorupcijskog zakonskog okvira

U cilju unapređenja ZFPSiK, predstavnici Agencije pružaju snažnu podršku skupštinskom Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu, međunarodnim partnerima i angažovanim ekspertima – održano je preko 20 sastanaka.

Takođe, Agencija je dio Radne grupi Vlade CG za izradu analize ZFPSiK.

Agencija organizovala tri okrugla stola u saradnji sa Ministarstvom pravde, u cilju razmatranja budućih izmjena Zakona o sprečavanju korupcije. Ovi događaji okupili su širok spektar stručnjaka iz Ministarstva pravde, ASK-a, relevantnih državnih institucija, nevladinog sektora i medija, a posebnu vrijednost dali su međunarodni partneri, kao i eksperti čije su učešće obezbijedile ambasade Sjedinjenih Američkih Država, Francuske, Velike Britanije i Delegacije EU u Crnoj Gori, koji su podijelili svoja iskustva i preporuke. Rezultati rada ovih okruglih stolova oblikovani su u konkretne preporuke koje su dostavljene Radnoj grupi Ministarstva pravde za izmjenu ZSK, čiji su članovi bili i predstavnici ASK.

Intenzivna saradnja

Agencija je od septembra intenzivirala saradnju na nacionalnom nivou - sa državnim institucijama i NVO sektorom.

Održani su brojni sastanci, između ostalog sa glavnim specijalnim tužiocem i drugim predstavnicima SDT-a, potpredsjednikom Vlade za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju, predstavnicima Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, Ministarstva pravde, Ministarstva finansija, Ministarstva javne uprave, Sektora za obavještajno-finansijske poslove Uprave policije, Zajednice opština Crne Gore, Privrednom komorom Crne Gore...

Agencija je posvećena realizaciji svih mjera u okviru nacionalne Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028, u čijoj izradi je učestvovala. VD direktora je član Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije, dok je predstavnik ASK članica Operativnog tima za praćenje sprovođenja Strategije (formiran krajem oktobra 2024). Agencija je inicirala brojne aktivnosti u pravcu realizacije obaveza koje proističu iz tog dokumenta i aktivno učestvuje u radu Operativnog tima.

Takođe, predstavnici Agencije su tokom 2024. godine aktivno učestvovali u radu: pregovaračkih radnih grupa za pregovaračka poglavlja 23 i 5; Radne grupe za pripremu Nacrta zakona o

upravljanju privrednim društvima u državnom vlasništvu i Politike vlasništva države; Radne grupe za izradu Strategije za borbu protiv transnacionalnog organizovanog kriminala za period 2024-2027.

Agencija i Pravni fakultet Univerziteta Crne Gore uspostavili su formalnu saradnju potpisivanjem memoranduma koji ima za cilj unapređenje pravnog obrazovanja, stručnog usavršavanja i naučnog istraživanja. Agencija i Pravni fakultet dijele zajedničku misiju: promociju pravde, etike i integriteta.

Agencija iskazuje institucionalnu posvećenost saradnji sa **NVO sektorom**, u cilju stvaranja ambijenta uzajamnog povjerenja, otvorene razmjene mišljenja, znanja i prakse. U oktobru 2024. na inicijativu ASK održan je sastanak sa predstavnicima civilnog sektora (CGO, CeMI, MANS, CEGAS, CRNVO, CDT, GA, KOD).

Takođe, tokom 2024, nastavljena je saradnja sa NVO CGO, kroz projekat **PAKT protiv korupcije (Partnerstvo protiv koruptivnih tendencija)** koji je CGO pokrenuo uz podršku Ambasade SAD u Podgorici, a koji se sprovodi u saradnji sa ASK. S tim u vezi, tokom 2024. realizovane su brojne zajedničke aktivnosti, uključujući:

- ✓ četiri treninga o mehanizmima za suzbijanje korupcije za različite ciljne grupe;

- ✓ praktični priručnik „Javni funkcioneri i prevencija korupcije“;
- ✓ jačanje kadrovskih kapaciteta ASK kroz treninge o komunikacionim vještinama;
- ✓ kampanju predstavljanja ključnih rezultata rada ASK u 2023.

Takođe, predstavnici Agencije učestvovali su na brojnim konferencijama/događajima u organizaciji NVO sektora.

3. RAZVOJ INFORMACIONOG SISTEMA ASK

U septembru 2024. godine izrađen je dokument **Revizija IT sistema ASK**, pripremljen od strane nezavisnih eksperata koje je angažovala Agencija. Ovaj dokument pruža sveobuhvatnu analizu trenutnog stanja informacionog sistema Agencije, procjenu postojećih bezbjednosnih mehanizama, kao i konkretne preporuke za unapređenje informatičke bezbjednosti u kratkoročnom periodu.

Do kraja decembra 2024. godine djelimično je izrađena III faza nadogradnje informacionog sistema Agencije za oblasti: postupanje po prijavama zviždača, planovi integriteta, lobiranje i analitika.

IV Finansijski izvještaji

1. IZVRŠENJE BUDŽETA ASK

Agencija za sprečavanje korupcije je u obavezi da sačinjava kvartalne finansijske izvještaje i dostavlja ih Ministarstvu finansija, najkasnije do 15. u prvom mjesecu narednog kvartala tekuće godine za prethodni kvartal, na obrascima 3 i 5, shodno članu 3 Pravilnika o načinu sačinjavanja i

podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave. Budžet Agencije za 2024. godinu je iznosio **2.529.234,41 eura**, od čega je utrošeno **1.746.653,99 eura** (procenat izvršenja je 69,06).

<i>tekući izdaci</i>	•1.634.323,35 •(93,57% ukupnih izdataka)
<i>kapitalni izdaci</i>	•41.666,23 •(2,39% ukupnih izdataka)
<i>transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru</i>	•11.430,00 •(0,65% ukupnih izdataka)
<i>otplata obaveza</i>	•59.234,41 •(3,39% ukupnih izdataka)

2. JAVNE NABAVKE

Agencija je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama („Službeni list Crne Gore“ broj: 074/19, 03/23 i 11/23) donijela **Plan javnih nabavki za 2024. godinu**, broj: 01-86, 19.01.2024. godine, koji je odobren od strane Ministarstva finansija, saglasnošću broj: 02-430/23-149/1 od 29.01.2024. godine.

Plan je objavljen na portalu www.cejn.gov.me, odnosno u ESJN (Elektronskom sistemu javnih nabavki) 31.01.2023. godine (broj: #19301).

Ukupna vrijednost Plana javnih nabavki Agencije za 2024. godinu iznosi 579.552,00 €, bez PDV-a.

Tokom 2024. godine, nakon sprovedenih procedura, zaključeni su **ugovori o javnim nabavkama**:

UGOVORI	Datum zaključenja
<i>Za nabavku turističkih usluga, sa: „Miross“ D.O.O.</i>	31.05.2024.
<i>Za nabavku usluga – Treća faza nadogradnje informacionog sistema Agencije, sa: „B-one“ D.O.O. Podgorica</i>	12.06.2024.
<i>Za nabavku usluga – održavanja aplikativnog softvera, sa “PROZONE” d.o.o. Novi Sad</i>	12.09.2024.

Tokom 2024. godine, nakon sprovedenih procedura, zaključeni su **ugovori o jednostavnim nabavkama prikazani u tabeli:**

UGOVORI	Datum zaključenja
1. Za nabavku usluga – paket propisa, sa: „Pravni ekspert“ D.O.O. Podgorica	16.01.2024.
2. Za nabavku usluga – migracija metapodataka i dokumenata iz aplikacije eDocumentus (pisarnica), sa: „B-one“ D.O.O. Podgorica	02.02.2024.
3. Za nabavku usluga – link (internet), sa: „Crnogorski telekom“ A.D. Podgorica	22.03.2024.
4. Za nabavku usluga – prevođenja, sa „PORTA APERTA“ D.O.O. Podgorica	22.03.2024.
5. Za nabavku poštanskih usluga, sa „Pošta Crne Gore“ A.D. Podgorica	18.03.2024.
6. Za nabavku usluga – održavanje agregata, sa „Novi sjever mont“ D.O.O. Podgorica	18.03.2024.
7. Za nabavku roba – naftni proizvodi i goriva, sa: „Jugopetrol“ A.D. Podgorica	01.04.2024.
8. Za nabavku usluga – održavanje dokument menadžment sistema, sa: „B-one“ D.O.O. Podgorica	09.04.2024.
9. Za nabavku usluga – održavanje softverskog modula za sprovođenje kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, sa: „B-one“ D.O.O. Podgorica	09.04.2024.
10. Za nabavku usluga – instalacije novog domen kontrolera, mail servera i migracije postojećih podataka, sa: „Digit Montenegro“ A.D. Podgorica	08.04.2024.
11. Za nabavku usluga – aplikacija za registraciju politički eksponiranih lica, sa: „B-one“ D.O.O. Podgorica	02.07.2024.
12. Za nabavku usluga – fiksne telefonije, sa: „Crnogorski telekom“ A.D. Podgorica	02.07.2024.
13. Za nabavku usluge – održavanje tehničkog sistema zaštite, naročito protivpožarnog sistema, sa „Netcom“ d.o.o. Podgorica	16.07.2024.
14. Za nabavku usluga – microsoft licence, sa „Digit Montenegro“ d.o.o. Podgorica	16.07.2024.
15. Za nabavku usluga – antivirusni softverski paket, sa „Trio tech“ d.o.o.	23.07.2024.
16. Za nabavku usluga – sistem za prevenciju i detekciju insajderskih prijetnji u informacionom sistmenu – RDP sesije, sa „Digit Montenegro“ d.o.o. Podgorica	01.08.2024.
17. Za nabavku usluga – licence za support – FortiGate, sa „Digit Montenegro“ d.o.o. Podgorica	06.09.2024.
18. Za nabavku roba – kancelarijski materijal, sa „Kastex“ d.o.o. Podgorica	12.09.2024.
19. Za nabavku roba – birotehnički materijal, sa „Kastex“ D.O.O. Podgorica	18.03.2024.
20. Za nabavku usluga press clipping-a, ugovor je zaključen sa privrednim društvom „Ninamedia clipping“ d.o.o.	28.10.2024.
21. Za nabavku usluge istraživanja javnog mnjenja, ugovor je zaključen sa privrednim društvom „Defacto consultancy“ d.o.o.	28.10.2024.
22. Za nabavku usluga osiguranja zaposlenih, ugovor je zaključen sa privrednim društvom „Lovćen“ osiguranje a.d.	31.10.2024.
23. Za nabavku usluga registracije vozila, ugovor je zaključen sa privrednim društvima „Lovćen auto“ d. o. o. i „Lovćen“ osiguranje a.d.	31.10.2024.
24. Za nabavku usluga kasko osiguranja, ugovor je zaključen sa privrednim društvom „Lovćen“ osiguranje a.d.	31.10.2024.
25. Za nabavku usluga organizacije okruglih stolova, ugovor je zaključen sa privrednim društvom „Congress travel“ d.o.o.	1.11.2024.

Pored navedenog, nabavljene su licence: *FortiWeb*, *FortiAnalyzer*, *2FA* i licence za *Vmware*, po fakturama, kao i nabavka usluge praćenja medijskog oglašavanja političkih subjekata u toku izborne kampanje.

V Nadzorna uloga Savjeta ASK

Nadležnosti Savjeta i direktora Agencije utvrđene su i razgraničene zakonskim odredbama, na osnovu kojih Savjet vrši sistemsku kontrolu nad radom Agencije i njenog direktora. Direktor rukovodi Agencijom, predstavlja je i odgovoran je za zakonitost njenog rada.

Savjet je kolektivni organ odlučivanja pri donošenju Statuta i drugih opštih akata Agencije. U odnosu na direktora, Savjet Agencije ima kontrolnu funkciju koja se, prije svega, ogleda u nadležnosti raspisivanja konkursa, izbora i razrješenja direktora Agencije, usvajanja podzakonskih akata na prijedlog direktora, kao što su Godišnji plan rada Agencije, Predlog budžeta, Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije, itd. U

skladu sa zakonskim ovlaštenjima i na predlog direktora, Savjet Agencije odlučuje i o drugim značajnim pitanjima rukovođenja i upravljanja Agencijom.

Članom 86 Zakona o sprečavanju korupcije propisano je da Savjet ima pet članova koji se biraju na period od četiri godine i mogu biti izabrani najviše dva puta. Članove Savjeta bira Skupština Crne Gore na prijedlog radnog tijela nadležnog za poslove antikoruptione.

Savjet radi i odlučuje na sjednicama koje se, po pravilu, održavaju dva puta mjesečno. Radom Savjeta koordinira predsjednik, koga između sebe biraju članovi Savjeta, na period od godinu dana, u skladu s Poslovníkom o radu Savjeta.

Izbor članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije

Odbor za antikoruptionu donio je Odluku o pokretanju postupka izbora članova Komisije za sprovođenje izbora članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije na Sedmoj sjednici od 17.05.2024. godine. Na Devetoj sjednici Odbora, održanoj 31.07.2024. godine, utvrđena je Lista od pet kandidata za izbor članova Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije, na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 86 stav 2 Zakona

o sprečavanju korupcije („Službeni list Crne Gore“, broj 54/24). Skupština Crne Gore, na Šestoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2024. godini, dana 31. jula 2024. godine, za članove Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije izabrala je: Aleksandru Vukašinović, Pavla Ćupića, Draganu Šuković, Slavicu Mirković i Mladena Tomovića.

Sjednice i zaključci Savjeta Agencije

Kao što je navedeno, aktuelni sastav Savjeta Agencije izabran je 31. jula 2024. godine i do kraja godine održao je 20 sjednica, na kojima su donesene odluke od suštinskog značaja za reformu Agencije, jačanje integriteta i odgovornosti unutar Agencije, što je ključno za efektivnu borbu protiv korupcije u društvu.

Na sjednicama su donesena ukupno 34 zaključka, od kojih je osam upućeno na realizaciju bivšoj direktorici Agencije, kao i vršiocu dužnosti

direktora Agencije, saglasno Zakonom utvrđenim nadležnostima.

Aktivnosti Savjeta su se bazirale na temeljnoj analizi zatečenog stanja u Agenciji i identifikovanju ključnih područja koja zahtijevaju unapređenja, kao i na prekidu onog dijela prakse koji je dovodio u pitanje zakonitost u postupanju i povjerenje javnosti u njen rad.

Nakon upoznavanja sa zatečenim stanjem u Agenciji od strane v.d. direktora Agencije, Savjet Agencije je donosio zaključke i inicijative u odnosu na različita pitanja koja se tiču rada Agencije, uključujući preispitivanje dotadašnjih odluka i mišljenja, odluka po presudama Upravnog suda u kojima još uvijek nije donesena nova odluka u skladu sa ukidnim razlozima, unapređenja transparentnosti, kao i uspostavljanja efikasnije organizacione strukture Agencije. Takođe, posebna pažnja posvećena je nadzoru nad izbornim procesom kako bi se osigurala transparentnost izbornog procesa, a samim tim dao dodatan doprinos jačanju povjerenja građana u institucije sistema.

Na Prvoj (konstitutivnoj) sjednici, koja je održana 3. avgusta 2024. godine, za predsjednika Savjeta Agencije izabran je Pavle Ćupić, dok je za njegovog zamjenika izabran Mladen Tomović.

Na Drugoj sjednici, Savjet Agencije je donio zaključke, kojima je od tadašnje direktorice Agencije zatražio da, u roku od sedam dana, tom tijelu dostavi akta koja se moraju uskladiti sa Zakonom o sprečavanju korupcije od 12. juna 2024. godine, i to: Predlog Statuta Agencije za sprečavanje korupcije; Odluku o koeficijentima i zvanjima zaposlenih; Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta; Predlog Pravila za izradu i sprovođenje plana integriteta; Etički kodeks zaposlenih i druga akta Agencije donijeta na osnovu ZSK ("Službeni list Crne Gore" br. 53/14, 42/17 i 73/23).

U cilju usklađivanja akata Agencije sa Zakonom o sprečavanju korupcije, Savjet Agencije, na Trećoj sjednici, jednoglasno je usvojio Poslovnik o radu Savjeta, kao i Etički kodeks zaposlenih u Agenciji.

Poslovnik o radu Savjeta Agencije, između ostalog, definiše ključna pravila i procedure koje uređuju rad Savjeta Agencije. Etički kodeks, s druge strane, propisuje norme i principe ponašanja koji se očekuju od svih zaposlenih, naglašavajući važnost odgovornosti i profesionalnog integriteta u svakodnevnom radu.

Na Četvrtoj sjednici, Savjet Agencije upoznao se sa dokumentacijom koju je Jelena Perović predala na Četvrti ponovni javni konkurs za izbor direktora/ice Agencije za sprečavanje korupcije.

S tim u vezi, Savjet ASK je jednoglasno usvojio zaključak da je pismo preporuke Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu br.02-210/20-3 od 16.07.2020. godine dostavljeno u skladu sa članom 84 stav 3 ZSK („Službeni list Crne Gore“, br. 53/14, 42/17 i 73/23).

Savjet ASK je većinom glasova usvojio zaključak da preporuka Sudskog savjeta br.01-4203/20 od 16.07.2020. godine nije dostavljena u skladu sa članom 84 stav 3 ZSK.

Takođe, Savjet ASK je većinom glasova usvojio zaključak da podnesak naslovljen kao "Kolegijum sudija Osnovnog suda u Cetinju", potpisan od strane troje sudija kao fizičkih lica, bez pečata i memoranduma Suda, a koji je zaveden kao eksterno dostavljeni podnesak Sudu, jedino prijemnim pečatom pisarnice Suda, dana 15.07.2020. godine, nije dostavljen u skladu sa članom 84 stav 3 tada važećeg Zakona o sprječavanju korupcije.

U odnosu na gore navedena dva zaključka, članica Savjeta Aleksandra Vukašinović imala je izdvojeno mišljenje.

Nakon uvida u dokumentaciju o izvršenom inspeksijskom nadzoru u ASK, broj predmeta: 01-244, jednoglasno je konstatovano da je prilikom donošenja rješenja i odluka povrijeđen član 9 st. 1 i 2 ZSK, odnosno da je direktorica ASK sama odlučila o svojim pravima i obavezama i svom interesu, čime je javni interes podredila privatnom.

Savjet Agencije se na predmetnoj sjednici upoznao i sa informacijom da se protiv Jelene Perović vodi krivični postupak zbog osnovane sumnje da je učinila produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 1 KZ i produženog krivičnog djela falsifikovanje službene isprave iz člana 414 stav 2 KZ. Takođe,

Savjet Agencije je upoznat sa informacijom da se protiv pomoćnice direktorice Nine Paović vodi postupak zbog osnovane sumnje da je učinila produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 2 KZ. Savjet ASK se upoznao i sa informacijom da je protiv pomoćnice direktorice ASK Nine Paović pokrenut postupak zbog osnovane sumnje da je učinila produženo krivično djelo zloupotreba službenog položaja iz člana 416 stav 2 KZ.

U okviru tekućih pitanja, na istoj sjednici, Savjet Agencije je jednoglasno donio Odluku o pokretanju postupka razrješenja direktorice Agencije za sprečavanje korupcije Jelene Perović zbog postojanja razloga za razrješenje iz člana 98 stav 1 tačka 4 a u vezi sa članom 9 stav 1 i 2 ZSK.

Nakon što je od strane direktorice ASK Jelene Perović stigao podnesak naslovljen Savjetu ASK-a, kao i nakon upoznavanja sa sadržinom navedenog podneska, Savjet ASK je jednoglasno donio zaključak da se direktorica ASK Jelena Perović u svom dopisu izjasnila o razlozima za razrješenje.

Savjet je zauzeo stav da su navodi iz podneska direktorice Agencije bez uticaja na pokrenuti postupak razrješenja direktorice Agencije za sprječavanje korupcije, niti da navodi direktorice izneseni u dopisu, dovode u sumnju ili opovrgavaju dokaze iz službenih evidencija Agencije i druge dokaze sa kojima su se članovi Savjeta upoznali i cijenili ih u pokrenutom postupku razrješenja direktorice Agencije, a koji su se nalazili u materijalima za Četvrtu sjednicu Savjeta Agencije.

Nakon svega navedenog Savjet ASK je na osnovu člana 9 stav 1 i 2, člana 98 stav 1 tačka 4 i člana 93 stav 1 tačka 1 ZSK, člana 15 stav 1 tačka 1 i člana 26 Statuta Agencije za sprečavanje korupcije, jednoglasno donio Odluku o razrješenju Jelene Perović, direktorice ASK.

Na istoj sjednici, Savjet Agencije je jednoglasno donio nekoliko zaključaka kojim ovlaštenja koja je direktorica prenijela na druge zaposlene prestaju

da važe. Takođe, zaključeno je da, do izbora vršioca dužnosti direktora, Agencija ne može donositi pojedinačna akta, odluke, obavještenja ili mišljenja iz svoje nadležnosti. Savjet je takođe naglasio da sva akta koja budu predana, zavedena i otpremljena iz Pisarnice Agencije nakon razrješenja direktorice neće biti smatrana zakonitim, te da će Savjet bez odlaganja o tome obavijestiti nadležne organe. Takođe, Savjet ASK je jednoglasno bio uzdržan u odnosu na Predlog izvještaja o radu ASK za 2023. godinu i odlučio je da isti dostavi na upoznavanje nadležnom skupštinskom tijelu zaduženom za poslove antikorupcije.

Nakon što je na Petoj sjednici donio Statut Agencije za sprečavanje korupcije, Savjet je, na Šestoj sjednici, većinom glasova, odredio Dušana Drakića za vršioca dužnosti direktora ASK. Na istoj sjednici, jednoglasno je donesena Odluka kojom se stavlja van snage Odluka o utvrđivanju visine naknade za rad predsjedniku i članovima Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije, br. 00-245/6 od 27. januara 2017. godine

U odnosu na aktivnosti u pogledu kontrole i nadzora u toku kampanje za izbor odbornika u Glavnom gradu Podgorica, kao i opštinama Kotor, Gusinje i Budva, Savjet Agencije, na Sedmoj sjednici, zadužio je vršioca dužnosti direktora Agencije da preduzme sve mjere i radnje koje se odnose na utvrđivanje mogućih kršenja Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Savjet je tražio da se, po prioritetu, sprovede upravni postupak u odnosu na slučaj donošenja Odluke Glavnog grada o besplatnom prevozu, kao i da izvijesti Savjet o ishodu tog postupka i drugih postupaka kršenja zakona od strane drugih subjekata nadzora, u roku od pet dana.

Kao rezultat takvog zaključka, pokrenut je značajan broj postupaka iz nadležnosti Agencije, koji se odnose na sumnje u kršenje Zakona i zloupotrebu javnih resursa u kampanji. Kao posebno značajan prepoznat je predmet koji se odnosi na besplatni prevoz u prigradskom i gradskom linijskom saobraćaju na teritoriji

Glavnog grada, koji je i zaokupio najveću pažnju javnosti. Nakon analize prikupljenih dokaza, spisa predmeta i Izjašnjenja na rezultate ispitnog postupka koje je dostavio Glavni grad, ASK je utvrdila da je donošenjem Odluke o besplatnom prevozu u prigradskom i gradskom linijskom saobraćaju na teritoriji Glavnog grada prekršen član 42, stav 2 Zakona.

Razmatrajući postupke u kojima Agencija postupala po presudama Upravnog suda Crne Gore, a u kojima još uvijek nije donesena nova odluka u skladu sa ukidnim razlozima, Savjet Agencije je jednoglasno zatražio od vršioca dužnosti direktora da u roku od 15 dana dostavi detaljan izvještaj o svim neriješenim predmetima. Ovaj izvještaj treba da sadrži informacije o radnjama koje su sprovedene za svaki slučaj pojedinačno. Takođe, naloženo je da Agencija u najkraćem mogućem roku preuzme u rad navedene predmete i donese zakonite odluke ili mišljenja.

U tom smislu, izvršen je popis i pokrenuti su postupci u svim predmetima iz prethodnog perioda po kojima nije postupano, dok će prioritet biti dat predmetima vezanim za neprijavljene poklone, neprijavljivanje uvećanja imovine i sukob interesa kod bivših i aktuelnih visokih funkcionera, što treba da doprinese konačnom rasterećivanju Agencije od dugogodišnjeg bremena izazvanog ovim slučajevima.

Kada je riječ o sprovođenju Godišnjeg plana provjera izvještaja o prihodima i imovini javnih funkcionera, Savjet je konstatovao da postoje nepravilnosti u vezi sa izmjenama elektronskog obrasca izvještaja, koje nisu u skladu sa Zakonom o sprečavanju korupcije. U tom smislu, Savjet je zatražio od vršioca dužnosti direktora detaljne informacije o broju i vrsti sprovedenih kontrola, načinu kako su do tada vršene provjere izvještaja, te da se ustanovi da li su iste sprovedene suprotno zakonu i Planu provjera. Takođe, naloženo je da se preduzmu sve neophodne mjere kako bi elektronski obrazac bio usklađen sa zakonskim propisima.

Pored toga, Savjet je zadužio vršioca dužnosti direktora Agencije da bez odlaganja započne dodatne provjere izvještaja o prihodima i imovini javnih funkcionera, u skladu sa Godišnjim planom provjera, kako bi se osigurala puna transparentnost i usklađenost sa zakonima.

Na Osmoj sjednici, Savjet Agencije se upoznao sa nizom mišljenja, odluka i obavještenja koja je Agencija donijela u prethodnom periodu. Nakon detaljne analize istih, Savjet je zadužio vršioca dužnosti direktora Agencije da pripremi nova mišljenja i odluke za sva navedena akta, u skladu sa zakonskim propisima. Na taj način, Savjet je još jednom iskazao opredjeljenje ka zakonitom i transparentnom radu Agencije.

Takođe, Agencija je donijela novo mišljenje prema kojem članovi školskih odbora, prema važećem Zakonu o sprečavanju korupcije, nemaju status javnih funkcionera, imajući u vidu da nijesu izabrana, imenovana niti postavljena lica, što znači da ne potpadaju pod regulative iz člana 3 Zakona. Pored toga, Agencija je povukla ranije odluke i tumačenja prema kojima su predsjednici i članovi radnih tijela (poput komisija, savjeta i drugih organa formiranih od strane državnih institucija i Vlade) imali status javnih funkcionera. Nastavljeno je sa detaljnim preispitivanjem svih prethodnih odluka koje su dovele do neosnovanog uvrštavanja velikog broja osoba u evidenciju javnih funkcionera. Takva "kreativna" tumačenja zakona dovela su do nepotrebnog povećanja broja javnih funkcionera, iako za to nije postojao zakonski osnov.

U cilju unapređenja interne kontrole i transparentnosti, donijeta je odluka o uspostavljanju prakse redovnog preispitivanja ranije donesenih akata, čime se uvodi sistematski pristup u ocjenjivanju zakonitosti i efektivnosti dosadašnjih odluka Agencije.

Na istoj sjednici, razmotreno je Mišljenje Ministarstva finansija koje se odnosi na primjenu odredbi Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i Zakona o sprečavanju korupcije, u vezi sa radno-pravnim statusom zaposlenih, njihovim

koeficijentima i dodacima na zaradu. Savjet je odlučio da pripremi detaljan dopis i na taj način zaštititi prava zaposlenih i zakonitost njihovih primanja.

U susret donošenju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije, Savjet je upoznat sa Mišljenjem koji je na taj akt dostavila Sindikalna organizacija ASK i odlučio da isto pažljivo sagleda i razmotri prilikom donošenja pomenutog akta. Na taj način, Savjet je iskazao spremnost i punu otvorenost po pitanju saradnje sa Sindikatom i uvažavanje mišljenja zaposlenih prilikom donošenja Pravilnika o sistematizaciji.

Na Devetoj i Desetoj sjednici, Savjet je, saglasno članu 93 Zakona o sprečavanju korupcije, usvojio Pravila za izradu i sprovođenje plana integriteta, kao i Pravila o radu Agencije za sprečavanje korupcije o postupanju po prijavi o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Navedeni akti usklađeni su sa Zakonom o sprečavanju korupcije iz juna te godine, koji propisuje da će se akti Agencije donijeti na osnovu prethodnog zakona, uskladiti sa Zakonom o sprečavanju korupcije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Na Jedanaestoj sjednici većinom glasova usvojen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije za sprečavanje korupcije. Ovim aktom predviđeno je 98 radnih mjesta i to: za Potprogram I (Stručni i operativni poslovi i međunarodna saradnja u oblasti sprečavanja korupcije - upravljanje i administracija i međunarodna saradnja) - 40 radnih mjesta i za Potprogram II (Prevenција korupcije - provjera sprečavanja sukoba interesa i provjera prihoda i imovine) - 58 radnih mjesta. Pravilnikom je povećan broj izvršilaca koji direktno sprovode zakonske nadležnosti u Agenciji za 50%.

Na sjednici je naglašena potreba za sveobuhvatnom analizom kadrovskih kapaciteta koja će pokazati postoji li potreba za povećanjem

broja radnih mjesta. Navedena analiza bi trebalo da bude usklađena sa strateškim planom za razvoj ljudskih resursa i kapacitetima neophodnim za osiguranje funkcionalnosti Agencije u sprovođenju novih odredbi ZSK, ZFPSiK, kao i Zakona o lobiranju. U vezi sa tim, Savjet je insistirao na izradi Strategije razvoja ljudskih resursa, a potom i kadrovske procjene. Takođe, do usvajanja takve strategije, Savjet je preporučio zapošljavanja samo na prioriternim radnim mjestima.

Na Dvanaestoj sjednici, Savjet Agencije za sprečavanje korupcije donio je Odluku o dodatku na zarade zaposlenih u Agenciji za sprečavanje korupcije, kojom je utvrđeno da zaposleni u Agenciji ostvaruju pravo na mjesečni dodatak u iznosu od 30% na osnovnu zaradu. Na istoj sjednici, donijeta je i Odluka o varijabilnom dijelu zarade za zaposlene u Agenciji za sprečavanje korupcije, kojom se utvrđuju uslovi i način ostvarivanja prava na varijabilni dio zarade za zaposlene u Agenciji. Ovom odlukom je, između ostalog, propisano da varijabilni dio zarade može ostvariti zaposleni u Agenciji sa izuzetnim rezultatima i kvalitetom rada za izvršavanje poslova predviđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ili za obavljanje poslova koji nijesu u opisu poslova radnog mjesta zaposlenog.

Usvajanjem ovih akata stvorene su zakonske pretpostavke za primjenu člana 101 ZSK, čime se regulišu prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Agenciji. Prilikom donošenja odluka, Savjet je sagledao i uvažio prijedloge Sindikalne organizacije Agencije, čime je potvrđena posvećenost unapređenju položaja zaposlenih i transparentnom regulisanju njihovih prava.

Na Trinaestoj sjednici, Savjet je usvojio Nacrt budžeta Agencije za sprečavanje korupcije za 2025. godinu. Budžet Agencije pažljivo je koncipiran u skladu sa važećim zakonima i relevantnim strateškim dokumentima, uključujući Strategiju za borbu protiv korupcije za period 2024-2028, te Komunikacionu strategiju Agencije za sprečavanje korupcije za 2023-2025.

Planirani budžet za 2025. godinu iznosi 2.697.930,00 eura. S obzirom na to da je tekući budžet Crne Gore za 2025. godinu projektovan na 1.335,12 miliona eura, budžet Agencije je u potpunosti usklađen s Zakonom, koji propisuje da sredstva odobrena za rad Agencije ne smiju biti manja od 0,2% tekućeg budžeta.

Planirana sredstva u budžetu, prema Nacrtu budžeta koji je utvrdio Savjet Agencije, raspoređuju se na program Sprečavanje korupcije, a koji će biti realizovan kroz Potprogram I - Stručni i operativni poslovi i međunarodna saradnja u oblasti sprečavanja korupcije (upravljanje i administracija i međunarodna saradnja - 1,29 miliona eura) i Potprogram II - Prevencija korupcije (provjera sprečavanja sukoba interesa i provjera prihoda i imovine - 1,40 miliona eura).

Navedeni akt je usvojen od strane skupštinskog Odbora za ekonomiju, finansije i budžet u iznosu od 2.697.930,00 eura, dok je Vlada predložila smanjeni budžet u iznosu od 2.129.993,99 eura (0,16%), što predstavlja smanjenje od 567.936,01 eura. Iznos koji je utvrdila Vlada je ispod zakonskog minimuma.

Naime, član 100 stav 4 ZSK propisuje da budžet Agencije ne smije biti manji od 0,2% tekućeg budžeta Crne Gore, koji je za 2025. godinu planiran na 1.507,41 miliona eura. U skladu s tim, minimalni budžet ASK-a trebalo bi da bude 3.014.826,45 eura, što znači da je predloženi iznos niži za čak 884.832,46 eura, odnosno čini samo 0,14% tekućeg budžeta Crne Gore.

Članica Savjeta, Dragana Šuković, istakla je da proces zapošljavanja treba biti sproveden tek nakon temeljne analize kadrovskih potreba Agencije, a u cilju racionalnog zapošljavanja i raspolaganja budžetskim sredstvima. U tom smislu, Savjet je, na njen predlog, obavezao v.d. direktora Agencije da izradi Kadrovski plan u skladu sa Strategijom razvoja ljudskih resursa Agencije.

Na Četrnaestoj sjednici Savjet je razmotrio dokument „Revizija IT sistema ASK“, pripremljen od strane nezavisnih eksperata koje je angažovala Agencija. Ovaj dokument pruža sveobuhvatnu analizu trenutnog stanja informacionog sistema Agencije, procjenu postojećih bezbjednosnih mehanizama, kao i konkretne preporuke za unapređenje informatičke bezbjednosti u kratkoročnom periodu.

Savjet je, nakon razmatranja zatečenog stanja, zatražio dopunu dokumenta kako bi se precizno definisali ključni nedostaci i eventualne nepravilnosti vezane za rad IT sistema. Dopunjeni dokument treba da obuhvati detaljne informacije o tenderskoj dokumentaciji, sprovođenju ugovora, usklađenosti sa važećim zakonima i propisima, kao i o izazovima u uspostavljanju novog IT sistema.

Na osnovu zaključaka, vršilac dužnosti direktora Agencije zadužen je da dostavi dopunjenu verziju dokumenta Savjetu. Cilj je da se osigura visok stepen transparentnosti i zakonitosti u radu Agencije, uz fokus na modernizaciju IT sistema i implementaciju savremenih standarda informatičke bezbjednosti.

Savjet je takođe naglasio potrebu za unapređenjem funkcionalnosti postojećih softverskih rješenja, čime bi se značajno povećala efikasnost i sigurnost u radu Agencije.

Na Petnaestoj sjednici Savjet Agencije je razmatrao detaljne informacije o ključnim aktivnostima Agencije u postupku nadzora i kontrole izbornih kampanja za izbor odbornika u skupštinama opština Budva i Berane, sa posebnim osvrtom na sprovođenje usvojenih planova kontrole i nadzora i do sada uočene nepravilnosti, kao i informaciju o izvršenim provjerama izvještaja o prihodima i imovini javnih funkcionera, u skladu sa Godišnjim planom provjera.

Savjet je donio zaključak prema kojem se zadužuje vršilac dužnosti direktora da preduzme sve mjere i radnje koje se odnose na utvrđivanje

mogućih kršenja Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, da bez odlaganja sprovede sve zakonom predviđene postupke protiv prekršilaca, kao i da izvijesti Savjet o ishodu svih pokrenutih postupaka. Takođe, predloženo je povećanje broja terenskih kontrola, kako bi se ojačala prisutnost Agencije na terenu i proširio obuhvat provjerenih subjekata.

Tokom decembra, Savjet Agencije održao je pet sjednica, na kojima su razmatrana i usvojena značajna akta i izvještaji od ključnog značaja za rad Agencije. Između ostalog, Savjet je donio Pravila o radu Agencije za sprečavanje korupcije u dijelu provjere imovine i prihoda javnih funkcionera, čime se unapređuje transparentnost i efikasnost ovog procesa.

Pored toga, članovi Savjeta su se upoznali sa izvještajima o radu Agencije za prva tri kvartala 2024. godine, analizirali dopunjenu Informaciju o reviziji IT sistema Agencije te, kao rezultat te analize, definisali niz preporuka usmjerenih na poboljšanje sigurnosti, efikasnosti i usklađenosti IT sistema sa važećim zakonodavnim i tehničkim standardima.

Savjetu je predstavljen i Preliminarni izvještaj o sprovedenom nadzoru tokom izborne kampanje za izbore u glavnom gradu Podgorica. Ovaj izvještaj predstavlja važan segment rada Agencije u nadzoru izbornog procesa, s ciljem osiguranja zakonitosti, nepristrasnosti i poštovanja pravila koja garantuju fer i transparentne izbore.

Međuinstitucionalna saradnja

Prepoznajući međuinstitucionalnu saradnju kao ključni element u borbi protiv korupcije i unapređenju antikorupcijskog okvira u Crnoj Gori, članovi Savjeta Agencije za sprečavanje korupcije učestvovali su na sastancima sa predstavnicima državnih institucija koje se primarno bave ovom oblašću, naglašavajući

zajedničku posvećenost efikasnijem odgovoru na korupciju. Sastanci su održani sa glavnim specijalnim tužiocem, predstavnicima Ministarstva pravde, Ministarstva finansija, sa potpredsjednikom Vlade Crne Gore za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju.

Učešće u normativnim aktivnostima

Kao što je navedeno, Agencija je uključena u rad Radne grupe za izmjenu Zakona o sprečavanju korupcije, koju je formiralo Ministarstvo pravde. Članovi Radne grupe, ispred Agencije za sprečavanje korupcije, su Mladen Tomović, zamjenik predsjednika Savjeta, i Kristina Braletić, pomoćnica direktora Agencije za Sektor prevencije korupcije i zaštite zviždača.

Članovi Savjeta Agencije aktivno su učestvovali na tri okrugla stola posvećena izmjenama ZSK. Tom prilikom, razmotreni su izazovi i sačinjene preporuke u oblastima koje se tiču javnih funkcionera u Crnoj Gori, prijavljivanja korupcije i zaštite zviždača i položaja Agencije u antikorupcijskom sistemu, uz naglasak na unapređenju zakonskog okvira i jačanju institucionalne nezavisnosti.

Međunarodna saradnja

Tokom 2024. godine, Savjet Agencije za sprečavanje korupcije aktivno je učestvovao u međunarodnim antikorupcijskim aktivnostima,

potvrđujući svoju posvećenost jačanju saradnje i implementaciji najboljih praksi. Predstavnici Savjeta Agencije prisustvovali su različitim

međunarodnim događajima, uključujući plenarne sastanke i konferencije u organizaciji: Antikorupcijske mreže za Istočnu Evropu i Centralnu Aziju (ACN), Kancelarije Ujedinjenih nacija za borbu protiv droge i kriminala (UNODC), Grupe za reviziju implementacije UNCAC, Ambassade Sjedinjenih Američkih Država u Sjevernoj Makedoniji, kroz INL odjeljenje, Grupe

zemalja Savjeta Evrope protiv korupcije (GRECO), Grupe za poslovni integritet (BIG meeting) ACN / OECD i EPAC/EACN. Na navedenim događajima razmijenjena su iskustva i diskutovano o unapređenju borbe protiv korupcije, ali i dogovoreni konkretni mehanizmi saradnje sa srodnim antikorupcijskim institucijama u Evropi.

REZIME

Savjet Agencije izabran je u veoma izazovnom periodu, imajući u vidu da je kredibilitet institucije u tom periodu bio ozbiljno ugrožen, što je uticalo na njen ugled i povjerenje kod domaće i međunarodne javnosti. Dodatno, pored nedostatka administrativnih i tehničkih kapaciteta, dodatan izazov bila je činjenica da su u junu 2024. godine stupila na snagu dva propisa iz djelokruga rada Agencije, kojima su uvedene značajne novine – Zakon o sprečavanju korupcije i Zakon o lobiranju.

Novoizabrani Savjet bio je usmjeren ka sprovođenju temeljne unutrašnje reforme institucije i stvaranju preduslova za kvalitetno sprovođenje zakonom propisanih nadležnosti.

Cilj je bio da se prekine s dotadašnjim praksama čija se zakonitost često dovodila u pitanje, posebno u dijelu ključnih vrijednosti na kojima bi antikorupcijska politika i tijelo koje je sprovodi trebalo da počivaju, a koje su prevashodno vezane za integritet, nezavisnost, transparentnost, neselektivnost, proaktivnost, te jasno određivanje prioriteta i kvaliteta donesenih odluka.

U tom kontekstu, nakon detaljne analize, identifikovano je nekoliko ključnih prioriteta koji će se strateški razvijati u narednom periodu. U tom smislu, Savjet Agencije se aktivno uključio u proces ubrzane reforme zakonodavstva, kako bi se na taj način uticalo na glavne aspekte potrebnih reformi.

Savjet je kao ključne prioritete prepoznao transparentnost i nepristrasnost u radu Agencije,

kao i jačanje međuinstitucionalne saradnje u borbi protiv korupcije. Ovaj pristup zasnovan je na ocjenama iz Izveštaja Evropske komisije o napretku, u kojem je, između ostalog, jasno naglašeno da Crna Gora mora unaprijediti međuinstitucionalnu saradnju i koordinaciju svih tijela koja su uključena u borbu protiv korupcije, te osigurati koherentan okvir koji precizno definiše njihove mandate, uloge i odgovornosti.

U cilju ispunjavanja preporuke Evropske komisije da Crna Gora mora poboljšati međuinstitucionalnu saradnju i koordinaciju svih tijela uključenih u ovaj proces, inicirani su razgovori sa relevantnim institucijama, domaćim i međunarodnim organizacijama, kako bi se na kvalitetan i sistemski način odgovorilo izazovima sa kojima se Agencija suočava.

Savjet Agencije je tokom 2024. godine održao 20 sjednica, na kojima su doneseni zaključci i odluke koji su direktno usmjereni na zakonito, transparentno i efikasno djelovanje Agencije.

Među prvim odlukama koje je Savjet donio bila je Odluka o razrješenju bivše direktorice Jelene Perović zbog povreda ZSK, ali i imenovanje Dušana Drakića za vršioca dužnosti direktora Agencije, što je predstavljalo prvi korak ka unapređenju rada i integriteta Agencije, ali i preduslov za sprovođenje aktivnosti u pravcu sprovođenja neophodnih reformi institucije.

Istovremeno, naloženo je prioritetno preispitivanje odluka i mišljenja Agencije zbog kojih se od strane domaće i međunarodne javnosti dovodila u pitanje zakonitost i

neselektivnost njenog postupanja. Kao posljedica inicijative Savjeta, stavljene su van snage odluke i mišljenja kojim je tumačeno da su funkcije predsjednika i potpredsjednika opštine, te predsjednika i potpredsjednika skupštine opštine, spojive s funkcijom poslanika.

Takođe, Agencija je revidirala Mišljenje prema kojem članovi školskih odbora, prema važećem Zakonu o sprečavanju korupcije, nemaju status javnih funkcionera, imajući u vidu da nijesu izabrana, imenovana niti postavljena lica, što znači da ne potpadaju pod regulative iz člana 3 Zakona. Pored toga, Agencija je povukla ranije odluke i tumačenja prema kojima su predsjednici i članovi radnih tijela (poput komisija, savjeta i drugih organa formiranih od strane državnih institucija i Vlade) imali status javnih funkcionera. Nastavljeno je sa detaljnim preispitivanjem i svih prethodnih odluka koje su dovele do neosnovanog uvrštavanja velikog broja osoba u evidenciju javnih funkcionera. Takva "kreativna" tumačenja zakona dovela su do nepotrebnog povećanja broja javnih funkcionera, iako za to nije postojao zakonski osnov.

Posebna pažnja posvećena je unapređenju rada Agencije u oblasti kontrole finansiranja kampanje za izbor odbornika u Glavnom gradu Podgorica, kao i opštinama Kotor, Gusinje, Budva i Berane, kako bi se osiguralo proaktivno djelovanje u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i preporukama relevantnih međunarodnih organizacija koje prate ovu oblast.

U tom smislu, pokrenut je veliki broj postupaka iz nadležnosti Agencije, koji se odnose na sumnje u kršenje Zakona i zloupotrebu javnih resursa u kampanji. Kao posebno značajan prepoznat je predmet koji se odnosi na besplatni prevoz u prigradskom i gradskom linijskom saobraćaju na teritoriji Glavnog grada, a u kojem je ASK utvrdila da je prekršen član 42, stav 2 Zakona.

Nadalje, Savjet je naložio popis svih otvorenih predmeta iz prethodnog perioda po kojima nije postupano i koji nisu okončani nakon dostavljanja

Presuda Upravnog suda Crne Gore i donošenje zakonitih odluka ili mišljenja, dok će prioritet biti dat predmetima vezanim za neprijavljene poklone, neprijavljivanje uvećanja imovine i sukob interesa kod bivših i aktuelnih visokih funkcionera i konačno rasterećivanje Agencije od dugogodišnjeg tereta izazvanog ovim slučajevima.

U pogledu uspostavljanja kvalitetnog institucionalnog okvira, Savjet je usvojio cijeli niz podzakonskih akata, u cilju njihovog usaglašavanja sa Zakonom o sprečavanju korupcije od 12. juna 2024, čime su stvoreni uslovi za kadrovsko i intitucionalno jačanje i povećana transparentnost i odgovornost unutar institucije. Navedene izmjene poslužile su kao osnova za efikasnije izvršavanje propisanih nadležnosti i usklađenost sa zakonskim normama.

U cilju ispunjavanja preporuke Evropske komisije da Crna Gora mora poboljšati međuinstitucionalnu saradnju i koordinaciju svih tijela uključenih u ovaj proces, inicirani su razgovori sa relevantnim institucijama, domaćim i međunarodnim organizacijama, kao bi se na kvalitetan i sistemski način odgovorilo izazovima sa kojima se Agencija suočava.

Tako je sa Glavnim specijalnim tužiocem dogovoreno formiranje specijalnih istražnih timova koji će raditi na predmetima koje ASK prosljeđuje Specijalnom državnom tužilaštvu, čime je osigurana direktna saradnja stručnjaka iz obje institucije i stvorene pretposatavke za kvalitetno procesuiranje prijava za ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na korupciju.

Međunarodna saradnja je takođe u fokusu rada Savjeta. Održan je niz sastanaka sa međunarodnim partnerima, u cilju utvrđivanja vidova podrške, u cilju omogućavanja pune i kvalitetne primjene zakonskih nadležnosti Agencije.

Savjet je inicirao uspostavljanje saradnje sa nevladinim organizacijama koje se bave pitanjem

korupcije u Crnoj Gori. Kao rezultat takve inicijative, dogovoreno je zajedničko kreiranje modela saradnje, kako bi zajednička ekspertiza, kao i veliki obim podataka kojima ASK raspolaže, bili upotrijebljeni na najefikasniji način.

Ipak, izazov u radu i dalje predstavlja finansijska nezavisnost Agencije. Potezom Vlade Crne Gore, koja je u Predlogu budžeta Crne Gore umanjila iznos sredstava za Agenciju u odnosu na onaj koji su, saglasno Zakonu o sprečavanju korupcije, utvrdili Savjet Agencije, a nakon toga i Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, prekršen je član 100 stav 4 Zakona o sprečavanju korupcije koji propisuje da budžet Agencije ne smije biti manji od 0,2% tekućeg budžeta Crne Gore.

Time je istovremeno dovedeno u pitanje poštovanje Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC), koju je Crna Gora ratifikovala 2005. godine, koja propisuje da je svaka država ugovornica obavezna da obezbijedi antikorupcijskom tijelu potrebnu nezavisnost, kako bi moglo da vrši svoje funkcije djelotvorno i bez bilo kakvog neprimjerenog uticaja, te da treba obezbijediti neophodna materijalna sredstva i specijalizovani kadar, kao i obuku kadra za obavljanje funkcija.

Savjet je tokom analize rada Agencije identifikovao nekoliko ključnih izazova koji otežavaju efikasno sprovođenje njenih nadležnosti. Prije svega, konstатовano je da se Agencija suočava sa nedostatkom kadrovskih i tehničkih kapaciteta, što može negativno uticati

na realizaciju svih obaveza predviđenih zakonom. Takođe, problemi u funkcionisanju IT sistema zahtijevaju sigurnosne mjere kako bi se osigurala zaštita podataka i efikasnost rada. Pored toga, prepoznata je potreba za jačanjem mehanizama kontrole finansiranja političkih kampanja i provjere imovine i prihoda, što je ključno za očuvanje transparentnosti i jačanje povjerenja u rad Agencije.

U tom smislu, Savjet je kao prioritet utvrdio potrebu jačanja kadrovskih kapaciteta, kroz zapošljavanje kvalitetnog kadra, kao i jačanje IT kapaciteta kroz poboljšanje digitalne sigurnosti i efikasnosti sistema.

Savjet je prepoznao i potrebu za reformom normativnog okvira, koja podrazumijeva nastavak rada na izmjenama Zakona o sprečavanju korupcije i Zakona o finansiranju političkih kampanja, kako bi se unaprijedili postojeći mehanizmi kontrole i omogućilo efikasnije sprovođenje zakonskih nadležnosti Agencije.

Savjet Agencije za sprečavanje korupcije je svojim djelovanjem, za samo šest mjeseci, značajno doprinio unapređenju rada Agencije kao centralne preventivne antikorupcijske institucije u Crnoj Gori.

Savjet će nastaviti sa reformama, u cilju ispunjavanja završnih mjerila u Poglavlju 23, kroz jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta Agencije, aktivno učešće u zakonodavnim izmjenama i osiguranje dosljedne i efikasne primjene zakonskih nadležnosti.

Broj: 00-773/4

Podgorica, 31.03.2025. godine

PREDSJEDNIK SAVJETA ASK
Pavle Ćupić, s.r.

ANEKSI

ANEKS 1

EFIKASNA PROVJERA IZVJEŠTAJA O IMOVINI I PRIHODIMA JAVNIH FUNKCIONERA

	Dostavljeni izvještaji o prihodima i imovini po različitim osnovima						Administrativno-tehnička provjera Izvještaja o prihodima i imovini	Provjereni izvještaji shodno Godišnjem planu provjere u smislu tačnosti i potpunosti	Dodatna provjera izvještaja shodno Godišnjem planu provjere	Odluke/akta u oblasti provjere izvještaja o prihodima i imovini		Prekršajni postupci zbog nepredavanja izvještaja	Prekršajni postupci – netačni podaci	Izrečene sankcije	Predmeti ustupljeni tužilaštvu
	Javni funkcioneri	Državni službenici	Notari	Javni izvršitelji	Kandidati za predsjednika	Stečajni upravnici				Ukupan broj Odluka/akata	Broj odluka sa utvrđenim kršenjem				
Januar-mart	7807	1200	61	25	-	-	Započeta	/	/	/	/	355 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	35 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	Okončano ukupno 411 postupaka (uključujući i postupke pokrenute po zahtjevima iz prethodnih godina) - 104 novčane kazne u iznosu od 24.415€ i 255 opomena	/
April – jun	1074	69	11	3	-	-	10.250	261	/	67	64	701 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	Okončano ukupno 264 postupaka (uključujući i one iz prethodnih godina) - 69 novčanih kazni u iznosu od 15.530€; 152 opomene	/
Jul - septembar	906	74	-	-	-	88	1.068	250	/	/	/	11 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	/	Okončana ukupno 264 postupka (uključujući i one iz prethodnih godina) - 69 novčanih kazni u iznosu od 15.080€; 131 opomena	/
Oktobar-decembar	556	28	3	-	-	-	587	103	18	52	43	1 zahtjev; 2 prekršajna naloga	10 zahtjeva; 1 prekršajni nalog	Okončano ukupno 369 postupaka (uključujući i one iz prethodnih godina) - 70 novčanih kazni u iznosu od 15.825€; 97 opomena	1
UKUPNO	10343	1371	75	28	-	88	11.905	614	18	119	107	1.068 zahtjeva; 2 prekršajna naloga	46 zahtjeva; 1 prekršajni nalog	312 novčanih kazni u iznosu od 70.850€ i 635 opomena	1

ANEKS 2

KONTROLA FINANSIRANJA POLITIČKIH SUBJEKATA I IZBORNIH KAMPANJA										
	Broj izvještaja političkih subjekata o redovnom radu	Odluke organa vlasti o visini budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata	Broj izvještaja političkih subjekata u toku izborne kampanje	Broj izvještaja organa vlasti i pravnih lica u toku izborne kampanje	Broj kontrola dostavljenih izvještaja	Broj kontrola poštovanja zabrana i ograničenja propisanih zakonom	Broj prigovora/pokrenutih postupaka zbog sumnji u kršenje ZFPSiIK	Predmeti ustupljeni tužilaštvu	Prekršajni postupci	Izrečene sankcije
Januar-mart	55 – god. Izvješ. 49 – članarina 2024	26 odluka o finansiranju redovnog rada; 26 odluka o finansiranju rada ženskih organizacija	/	/	156	/	7	/	14 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka	Okončano ukupno 65 postupaka (uključujući i postupke pokrenute po zahtjevima iz prethodnih godina) - 15 novčanih kazni u iznosu od 22.850€ i 35 opomena
April-jun	/	/	/	/	/	19 kontrola na terenu (15 političkih subjekata; 4 organa vlasti)	4	/	/	Okončano ukupno 28 postupaka (uključujući i postupke pokrenute po zahtjevima iz prethodnih godina) - 6 novčanih kazni u iznosu od 13.000€ i 15 opomena
Jul-septembar	/	1 odluka o finansiranju redovnog rada; 1 odluka o finansiranju rada ženskih organizacija	32 privremena izvještaja; 33 izvještaja o medijskom oglašavanju; 37 petnaestodnevnih izvještaja	159 izvještaja o socijalnim i jednokratnim davanjima i potrošnji budžetske rezerve; 5.457 odluka o zapošljavanju sa pratećom dokumentacijom; 157 odluka o raspodjeli sredstava iz budžetske rezerve; 82 cjenovnika; 58 ugovora pružalaca usluga medijskog oglašavanja	6.017	7 kontrola na terenu (5 političkih subjekata; 2 organa vlasti); 2 kontrole zabrane otpisa duga/mehanizacija i oprema; 152 kontrole ograničenja mjesečne potrošnje	15	/	25 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka	Okončano 17 postupaka (uključujući i postupke pokrenute po zahtjevima iz prethodnih godina) - 2 novčane kazne u iznosu od 500€ i 12 opomena

Oktobar-decembar	8 – članarina 2025.	8 odluka o finansiranju redovnog rada; 8 odluka o finansiranju rada ženskih organizacija	14 privremenih izvještaja o troškovima izborne kampanje; 13 izvještaja o medijskom oglašavanju u izornoj kampanji; 45 petnaestodnevni izvještaja o priložima pravnih i fizičkih lica; 32 izvještaja o prikupljenim i utrošenim sredstvima u toku izborne kampanje	113 izvještaja o socijalnim i jednokratnim davanjima i potrošnji budžetske rezerve; 584 odluke o zapošljavanju sa pratećom dokumentacijom; 305 odluka o raspodjeli sredstava iz budžetske rezerve; 16 cjenovnika u toku izborne kampanje od strane pružalaca usluga medijskog oglašavanja političkim subjektima; 29 ugovora pružalaca usluga medijskog oglašavanja.	1.175	220 kontrola mjesečne potrošnje; 3 kontrole organa vlasti na terenu; 9 kontrola zabrane otpisa duga/upotrebe mehanizacije i opreme.	8	/	93 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka	Okončano 15 postupaka (uključujući i postupke pokrenute po zahtjevima iz prethodnih godina) - 11 novčanih kazni u iznosu od 3.000€ i 3 opomene
UKUPNO	112	70	206	6.960	7.348	412	34	-	132 zahtjeva	34 novčane kazne u iznosu od 39.350€ i 65 opomena

ANEKS 3

SPREČAVANJE SUKOB A JAVNOG I PRIVATNOG INTERESA U VRŠENJU JAVNIH FUNKCIJA /SUKOB INTERESA/NESPOJIVOST FUNKCIJA											
	Mišljenja Agencije				Odluke/akta zbog sprečavanja sukoba interesa/poštovanja ograničenja		Ostavke javnih funkcionera		Prekršajni postupci	Izrečene sankcije	Predmeti prosljeđeni tužilaštvu
	Sukob interesa	Ograničenja u vršenju javnih funkcija	Status javnog funkcionera	U oblasti poklona, sponzorstava i donacija	Ukupan broj Odluka/akata	Broj odluka sa utvrđenim kršenjem	Na osnovu Mišljenja	Na osnovu Odluka			
Januar-mart	15	28	8	2	-	-	5	-	-	okončan 1 predmet iz prethodnog perioda – 1 novčana kazna u iznosu od 500€	-
April-jun	13	17	13	1	19	17	1	-	-	okončana 2 predmeta iz prethodnog perioda – 1 novčana kazna u iznosu od 250€; 1 opomena	-
Jul-septembar	6	23	8	/	-	-	2	-	-	okončana 3 predmeta iz prethodnog perioda – 1 novčana kazna u iznosu od 500€; 1 opomena; oduzeta imovinska korist u iznosu od 2.264,22€	-
Oktobar-decembar	12	22	22	1	27	19	2	-	1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	okončan 1 predmet iz prethodnog perioda – 1 opomena	
UKUPNO	191				46	36	10		1	3 novčane kazne u iznosu od 1.250€ ; 3 opomene; oduzeta imovinska korist u iznosu od 2.264,22€	

ANEKS 4

KONTROLA PRIMLJENIH POKLONA, DONACIJA I ZAKLJUČENIH SPONZORSTAVA								
	Prijavljeni pokloni	Prijavljena sponzorstva	Prijavljene donacije	Provjereni izvještaji	Utvrđene nepravilnosti	Mišljena Agencije	Prekršajni postupci	Izrečene sankcije
Januar-mart	164	402	2.335	-	-	2	-	Okončano 8 predmeta iz prethodnog perioda – 6 opomena
April-jun	-	-	-	2.901	1	1	1 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka	Okončan 1 predmet iz prethodnog perioda – 1 opomena
Jul-septembar	-	-	-	-	-	-	-	Okončana 3 predmeta iz prethodnog perioda – 1 opomena
Oktobar-decembar	-	-	-	-	-	1		Okončana 3 predmeta iz prethodnog perioda - izrečena je 1 opomena i 1 novčana kazna u iznosu od 200€
UKUPNO	164	402	2.335	2.901	1	4	1 zahtjev	1 novčana kazna u iznosu od 200€ ; 9 opomena

ANEKS 5

POSTUPANJE PO PRIJAVI O UGROŽAVANJU JAVNOG INTERESA KOJE UPUĆUJE NA KORUPCIJU I ZAHTEVU ZA ZAŠTITU

Napomena: 275 postupaka po prijavama je prenijeto u 2024. 5 ex officio 6 ZZZ	Broj prijava zviždača	Anonimno	Okončani postupci po prijavama	Mišljenje Agencije po prijavama (poz + neg -)	Preporuke	Realizovano	Pokrenuto ex officio	Okončano ex officio	Preporuke	Realizovano	Predmeti ustupljeni tužilaštvima	Predmeti ustupljeni drugim nadležnim organima	Broj zahtjeva za zaštitu zviždača	Mišljenje Agencije zzz (poz + neg -)	Preporuke	Realizovano	Broj obuka za zak. obveznike	Broj obuka za zaposlene	Prekršajni postupci/ Izrečene sankcije
Januar - mart	38	25	5 (iz prethodn. perioda)	5-	-	-	2	1	1	-	7	4	-	2-	-	-	-	1	2 zahtjeva za pokretanje prekrš. postupka; Okončan 1 postupak iz prethodne godine – 1 opomena
April - jun	38	17	15 (iz prethodn. perioda)	15-	-	-	-	-	-	-	5	12	2	1+	2	2	3	1	-
Jul - septembar	37	7	28 (iz prethodn. perioda)	14+; 14-	22	6	-	-	-	-	2	5	-	-	-	-	1	-	Okončan 1 postupak iz prethodnog perioda – 1 opomena
Oktobar - decembar	50	19	68 (iz prethodn. perioda)	11+; 57-	24	12+ 9	-	-	-	-	9	25	-	-	-	-	4	3	2 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka
UKUPNO	163	68	116	25+ 91-	46	27	2	1	1	-	23	46	2	3	2	2	8	5	4 zahtjeva; 2 opomene

ANEKS 6

JAČANJE INTEGRITETA U JAVNOM SEKTORU DONOŠENJEM PLANOVA INTEGRITETA OD STRANE ORGANA VLASTI I IZVJEŠTAVANJE O NJIHOVOM SPROVOĐENJU

	Broj organa koji su imenovali menadžera integriteta	Usvojeni planovi integriteta	Revidirani planovi integriteta (za 2024-2026)	Izveštaji o sprovođenju planova integriteta	Broj preporuka za unapređenje PI i izvještaja o sprovođenju PI	Broj potpunjenih upitnika za procjenu efikasnosti i efektivnosti PI	Prekršajni postupci/ Izrečene sankcije	Održane obuke, sastanci i konsultacije
Januar	0	0	0	3	/	0	okončana 3 predmeta po zahtjevima iz prethodnog perioda – 1 opomena	17 konsultacija
Februar	5	1	1	19	/	2		60 konsultacija
Mart	4	0	4	160	/	0		200 konsultacija, 2 obuke
April	0	7	5	545	/	0	6 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka; okončana 4 predmeta po zahtjevima iz prethodne godine – 1 novčana kazna u iznosu od 500€ i 1 opomena.	381 konsultacija, 3 obuke
Maj	1	0	2	0	/	11		39 konsultacija, 3 obuke
Jun	0	0	6	1	/	26		24 konsultacije
Jul	1	1	8	1	/	39	okončano 8 predmeta po zahtjevima iz prethodnog perioda – 6 opomena	62 konsultacije, 1 radni sastanak, 2 obuke/radionice
Avgust	0	0	26	0	/	75		138 konsultacija
Septembar	2	1	556	0	547	492		646 konsultacija, 1 radni sastanak
Oktober	0	1	54	0	/	23	okončana 2 predmeta po zahtjevima iz prethodne godine - 1 opomena i 1 novčana kazna u iznosu od 600€.	139 konsultacija, 2 radna sastanka
Novembar	0	0	7	0	/	3		41 konsultacija, 1 obuka
Decembar	2	2	12	0	/	9		92 konsultacije, 2 obuke
UKUPNO	15 (741 od 1.1.2016.)	13 (740 od 1.1.2016.)	680	729	Dato je 547 preporuka za pravosudne organe, kao i sektorske preporuke u februaru i pojedinačne preporuke u okviru izvršenih konsultacija tokom godine	680	6 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka; 2 novčane kazne u iznosu od 1.100€; 9 opomena	1.839 konsultacija, 4 radna sastanka, 13 obuka

ANEKS 7

EFIKASNO SPROVOĐENJE I NADZOR NAD SPROVOĐENJEM ZAKONA O LOBIRANJU

	Broj objavljenih poziva za polaganje ispita za obavljanje poslova lobiranja	Broj organizovanih ispita za obavljanje poslova lobiranja	Broj lica koja su položila ispit	Broj registrovanih lobista i pravnih lica koja obavljaju djelatnost lobiranja	Broj dostavljenih službenih zabilješki o lobističkom kontaktu	Broj dostavljenih pisanih izvještaja o radu lobista i pravnih lica koja obavljaju djelatnost lobiranja	Broj dostavljenih prijava zbog nedozvoljenog lobiranja	Prekršajni postupci i izečene sankcije	Ostalo
Januar	0	0	0	1	0	14 (13 fizičkih lica i 1 pravno lice)	0	/	/
Februar	1	0	0	0	0	0	0	/	/
Mart	0	1	5	1	0	0	0	/	/
April	0	0	0	1	0	0	0	/	/
Maj	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Jun	0	0	0	3 (2 fizička lica i 1 pravno lice)	0	0	0	/	/
Jul	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Avgust	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Septembar	0	0	0	0	0	0	0	/	/
Oktobar	0	0	0	0	0	0	0	/	1
Novembar	0	0	0	0	0	0	0	/	2
Decembar	0	0	0	0	0	0	1	/	/
UKUPNO	1 (28 od 1.1.2016.	1 (14 od 1.1.2016.	5 (39 od 1.1.2016.	6 (ukupno 16 fizičkih lica i 2 pravna lica u registru lobista)	-	14 (ukupno 13 fizičkih lica i 1 pravno lice)	1	-	3

ANEKS 8.1

SAČINJAVANJE MIŠLJENJA ZA IZMJENU I DOPUNU ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA	
Mišljenje na Nacrt zakona o privrednim društvima u dijelu odredbi koje se odnose na sukob interesa	Postupajući po zahtjevu Ministarstva ekonomskog razvoja br: 03-04-268 od 13.02.2024. za davanje mišljenja na rješenja iz člana 56 do 58 novog Zakona o privrednim društvima, ASK je analizirala relevantne odredbe ovog propisa i utvrdila da su na zadovoljavajući način razrađene odredbe Nacrta zakona o privrednim društvima iz: - člana 45 kojim se uređuju lica sa posebnim obavezama; - člana 46, kojim se uređuju povezana lica, fizička i pravna u smislu ovog zakona i kroz ovo pitanje značajnog učešća, većinskog učešća, pitanje kontrole i zajedničkog djelovanja; - člana 50, kojim se utvrđuje definicija ličnog interesa i finansijskih odnosa; - člana 51, kojim se uređuje način prijavljivanje pravnog posla, odnosno pravne radnje u kojoj postoji lični interes, u formi obavještenja, koje privredno društvo mora primiti prije zaključenja pravnog posla, odnosno prije preduzimanja pravne radnje; - člana 52, kojim se reguliše pitanje odobrenja pravnog posla nakon prijema obavještenja; - člana 54, kojim se predviđa tužba zbog povrede pravila o odobravanju poslova, odnosno radnji u kojima postoji lični interes, nadležnom sudu za poništaj tog pravnog posla, odnosno pravne radnje i tražiti naknadu štete od tog lica; - člana 56, kojim se uvodi obaveza lica iz člana 45 da izbjegavaju da njihov lični interes dođe u sukob sa interesom privrednog društva; - člana 57, kojim je predviđena tužba zbog povrede sukoba interesa gdje se propisuje da društvo može podnijeti tužbu nadležnom sudu protiv lica iz člana 45 ovog zakona zbog povrede obaveze izbjegavanja sukoba interesa iz člana 56. ovog zakona, kao i protiv sa njim povezanog lica iz člana 46 stav 1. i 2. ovog zakona, a da se od njih može tražiti naknada štete i prenos koristi na društvo koju je to lice, odnosno povezano lice sa namjerom ili krajnjom nepažnjom ostvarilo kao posljedicu povrede dužnosti. S tim u vezi, Agencija je u mišljenju konstatovala da nema primjedbi na gore navedene članove Nacrta zakona o privrednim društvima, ali istovremeno podsjetila na značaj i prijeku potrebu normativnog uređenja oblasti rada javnih preduzeća, kako onih koja se nalaze u državnom vlasništvu, tako i onih u vlasništvu lokalnih samouprava, a koja je prepoznata i u Inicijativi za unificiranje zakonskog okvira koji reguliše najvažnija pitanja upravljanja, nadzora, stvarnog i potencijalnog sukoba interesa i transparentnosti rada organa upravljanja javnih preduzeća koju je Agencija uputila predsjedniku Vlade 19.7.2022, kao i kroz CPL Smjernice sa kontrolnim popisima za sektor javnih preduzeća koje je sačinila Regionalna antikorupcijska inicijativa u okviru SEE-TAC projekta.
Mišljenje na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima (objavljen na javnu raspravu 18. marta 2024)	Agencija je po službenoj dužnosti prepoznala potrebu sprovođenja antikorupcijske analize odredbi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, posebno cijeneći značaj samog propisa, kao i potrebu da ovaj propis sadrži jasne procedure zapošljavanja i odabira kandidata u cilju sprovođenja profesionalizacije i depolitizacije u obavljanju poslova u državnim organima i primjenu tzv. <i>merit principa</i>. S tim u vezi, Agencija je u mišljenju navela da pažljivo predviđanje kriterijuma u Nacrtu zakona član 1-6, koji gradiraju zvanja u okviru postojećih kategorija i nivoa doprinose upravljanju ljudskim resursima koje je zasnovano na jasnim i objektivnim kriterijumima, time uspostavljajući princip napredovanja po zaslugama, što predstavlja jasan stimulans i podstrek za zalaganje zaposlenih u okviru državne uprave i samim tim utiče na unapređenje kvaliteta rada cijelog sistema. Kada je u pitanju član 16 Nacrta zakona, a kojim se postojeći član 61 dopunjuje u dijelu instituta vršioca dužnosti, Agencija je pozvala resorno ministarstvo da, imajući u vidu percepciju zloupotrebe instituta „vršioca dužnosti“, razmotri preciziranje predmetnog instituta, imajući u vidu da je prirodno rješenje da ova lica prioritarno dolaze iz redova zaposlenih tog organa, kao svojevrsno „prelazno rješenje“, a samo izuzetno, ako lica koja su zaposlena u tom organu ne ispunjavaju uslove, bude određeno lice van tog organa državne uprave, odnosno službe ili pravnog lica iz člana 3 stav 2 ovog zakona, a koje ispunjava propisane uslove, kao i da se iznađe jasna i nedvosmislena zakonska formulacija u kojoj će biti navedeno da se ovi periodi ne mogu produžavati, odnosno obnavljati. Kada su u pitanju izmjene iz člana 18 do 28 Nacrta zakona, a kojima se predlaže reorganizacija disciplinske komisije, na način da se formira Državna disciplinska komisija, a konkretno član 25 Nacrta zakona u kome se u novopredloženom članu 106a stav 6 propisuje da se provjera znanja i sposobnosti vrši na osnovu usmenog intervjua, koji se sprovodi najkasnije u roku od osam dana od dana sačinjavanja liste kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa, Agencija je navela u mišljenju da bi zapisnik o sprovedenom intervjuu trebalo da sadrži jasno bodovanje predmetnog usmenog intervjua i dostavljene dokumentacije, te da bi isti trebalo da bude sastavni dio Liste za izbor predsjednika i članova Državne disciplinske komisije, koju Komisija za izbor utvrđuje i dostavlja Upravnom odboru Centra. Dodatno, u članu 25 stav 14 Nacrta zakona, a kod zakonske formulacije koja se odnosi na određivanje vršioca dužnosti u slučaju privremene spriječenosti za rad, trudnoće, roditeljskog ili porodijskog odsustva predsjednika, odnosno člana Državne disciplinske komisije, ASK je u mišljenju navela da je neophodno precizirati način određivanja „vršioca dužnosti“ i uslove koje lice mora ispuniti da bi bilo određeno za „vršioca dužnosti“ predsjednika, odnosno člana Državne disciplinske komisije.

	Kada je u pitanju član 26 stav 2 tačka 2 Nacrta zakona, u kome se propisuju slučajevi za prestanak mandata predsjedniku, odnosno članovima Državne disciplinske komisije, a gdje je kao jedan od osnova za prestanak mandata navedeno razrješenje ako je ovo lice osuđeno za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za rad u državnom organu, Agencija je mišljenja da je neophodno definisati listu krivičnih djela koja lice koje je osuđeno za isto čine nedostojnim za rad u državnom organu, posebno imajući u vidu da se navedeni uslov propisuje i kod člana 60 stav 2 tačka 2 važećeg Zakona, a propisuje kao uslov za razrješenje u prilagođenoj formi i u nekim drugim zakonima. Na kraju, a imajući u vidu predlaganje formiranja Administrativnog centra državnih komisija (Poglavlje IX.a članovi 147a do 147i), te imajući u vidu da je članom 147h Nacrta zakona propisano da se na postupak zasnivanja radnog odnosa, prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u Centru primjenjuju opšti propisi o radu, neophodno je uspostaviti neke od važnih kriterijuma u samom Zakonu, a koji se konkretno odnose na način odlučivanja Upravnog odbora Centra i osnovne elemente za postupak izbora direktora, imajući u vidu nadležnosti i javna ovlašćenja Centra. Ovdje se u prvom redu misli na dužinu trajanja konkursa za izbor direktora, rok za sprovođenje intervjua, tj. razgovora sa kandidatima u prisustvu svih članova Upravnog odbora, način glasanja Upravnog odbora, obavezu obavještanja svih kandidata o ishodu konkursa i rok za predmetno postupanje, uslove za razrješenje direktora Centra, nadležno tijelo za odlučivanje o razrješenju, kao i eventualno uvođenje „vršioca dužnosti“ kojim bi se „premostio“ period od sprovođenja konkursa za izbor novog direktora Centra u slučajevima razrješenja koji se ne odnose za istek mandata.
Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama koji je dostavljen Skupštini Crne Gore 18. januara 2024. klasifikacioni broj 23-3/24-1	Imajući u vidu da je slobodan pristup informacijama jedan od najznačajnijih instituta u kome se ogleda namjera zakonodavca da rad organa vlasti učini transparentnim i istovremeno zadovolji princip javnosti „da zna“, odnosno da blagovremeno i tačno bude informisana o pitanjima o kojima organi vlasti donose odluke i bude upoznata sa podacima na osnovu kojih kreiraju svoje politike djelovanja, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, a koji je Ministarstvo javne uprave dostavilo Skupštini Crne Gore 18. januara 2024. bio je predmet analize Agencije. U predmetnom mišljenju posebna pažnja posvećena je preporukama koje je Agencija dala u Mišljenju na Zakon o slobodnom pristupu informacijama ("Sl. listu CG", br. 44/2012 i 30/2017) od 6.12.2022. broj 03-04-2321. S tim u vezi, u ovom mišljenju konstatuje se značajno unaprijeđenje člana 12 Zakona u pravcu povećanja transparentnosti rada organa vlasti, čime se neminovno doprinosi jačanju povjerenja javnosti u rad tih organa. Takođe, proširivanje nadležnosti Agencije za zaštitu podataka o ličnosti i slobodan pristup informacijama iz člana 39 Predloga zakona u dijelu koji se odnosi na donošenje smjernica za primjenu pojedinih odredbi ovog zakona, posebno je važno za unaprijeđenje člana 16 i 17 Zakona, a koji se tiču sprovođenja testa štetnosti i preovlađujućeg javnog interesa. Na kraju, a u odnosu na predloženu izmjenu člana 30 stav 5, koja se odnosi na spajanje odlučivanja po više zahtjeva koji se zasnivaju na istom ili sličnom činjeničnom stanju i na istom pravnom osnovu, stvaraju se uslovi za veću efikasnost rada organa vlasti prilikom postupanja po zahtjevima kao i smanjivanja troškova koji zbog velikog broja predmeta nastaju po državni budžet. Ipak, ono što je Agencija prepoznala kao nedostatak važećeg Zakona, a što ostaje neuređeno kroz predložene izmjene i dopune Zakona o slobodnom pristupu informacijama jeste „protivteža“ i ono što čuva ideal otvorenosti i transparentnosti organa vlasti, a to je princip zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama. Uzimajući u obzir obaveze koje su predviđene za organe vlasti Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, te imajući u vidu da je ASK od marta 2022. sprovodila analizu visine sudskih troškova koje su organi vlasti isplatili u sporovima koji se odnose na ostvarivanje prava na slobodan pristup informacijama u periodu od 01.01.2016. do 01.03.2022, te kako pristigla dokumentacija ukazuje da se, u odnosu na predmetni zahtjev kroz odgovore preko stotinu organa vlasti, radi o iznosu od oko 1.000.000,00 eura za traženi period, Agencija je u ovom mišljenju prepoznala potrebu da se sagleda mogućnost predviđanja instituta koji bi pratio i otklanjao česte zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama. U mišljenju se navodi da je predmetno pitanje djelimično uređeno kroz predloženu izmjenu člana 30 stav 5 Predloga zakona, koja se odnosi na spajanje odlučivanja po više zahtjeva koji se zasnivaju na istom ili sličnom činjeničnom stanju i na istom pravnom osnovu. Ipak, sprečavanje zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama značajno je kako bi se omogućilo efikasno ostvarivanje prava građana na slobodan pristup informacijama u cilju zaštite javnog interesa, ali i spriječila svaka eventualna namjera fizičkog ili pravnog lica da navedeno pravo zloupotrijebi uzurpiranjem predviđenih instituta, te direktno utiče na redovno funkcionisanje institucija koje obavljaju javne funkcije nepotrebnim administrativnim opterećivanjem, koje u krajnjem vodi i značajnom finansijskom iscrpljivanju. U Mišljenju od 6.12.2022. broj 03-04-232120 Agencija je analizirala način uređenja ovog pitanja kroz uporednu praksu i tom prilikom navela rješenja iz: - Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pristupu informacijama od javnog značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečišćeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18 in 141/22) Republike Slovenije; - Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13., 85/15. i 69/22.) Republike Hrvatske i - Zakona br. 26/2016 od 22. avgusta 2016. Portugala. Imajući u vidu praksu kod primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama, kao i dio navedene uporedne prakse, Agencija je mišljenja da je neophodno razmotriti uvođenje instituta zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama, te naći adekvatnu normativnu mjeru koja će detektovati ovu zloupotrebu, pri tome vodeći računa u svakom pojedinačnom slučaju da se ne ugrozi pravo građanina, odnosno javnosti da bude informisana, a koju bi pratili uslovi na osnovu kojih

²⁰https://www.antikorupcija.me/media/documents/Mišljenje_na_zakon_o_slobodnom_pristupu_informacijama_1.pdf

	će biti moguće predmetnu zloupotrebu detektovati, koji bi obuhvatali kriterijume koji se odnose na to da se radi o jednom ili više međusobno povezanih podnosilaca zahtjeva koji putem jednog ili više funkcionalno povezanih zahtjeva očigledno zloupotrebljavaju pravo na pristup informacijama suprotno svrsi i cilju zakona, kao i da li se radi o učestalim zahtjevima za dostavljanje istih ili istovrsnih informacija ili zahtjevima kojima se traži veliki broj informacija zbog kojih dolazi do opterećivanja rada i redovnog funkcionisanja organa vlasti, odnosno ako su zahtjevi evidentno nerazumni, odnosno uznemirujući. Ovdje je posebno važno imati u vidu ulogu Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, kao i Savjeta Agencije zbog nadležnosti koje su im povjerene Zakonom o slobodnom pristupu informacijama, kroz član 39 i 40 Zakona, gdje bi oni bili ti koji bi sačinjavali smjernice koje se odnose na detektovanje zloupotrebe prava na slobodan pristup informacijama i bili nadzorno tijelo u cijelom procesu, kako ne bi došlo do neopravdanog pozivanja na ovaj pravni osnov sa ciljem ograničavanja slobodnog pristupa informacijama, te kako bi se starali da se isti adekvatno primjenjuje.
Mišljenje na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika	Postupajući po zahtjevu za davanje mišljenja na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika br. 070/24-16488/1, a koji je dostavljen Agenciji 27. marta 2024, te cijeneći ispunjenost preporuka datih na Nacrt pravilnika o kontroli imovine i životnog stila policijskih službenika br.040/22-37703/2 od 26. oktobra 2022. i na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika br.040/23-8641 od 31.3.2023, u Mišljenju koje je donijela Agencija 1.4.2024. konstatovano je da su sve preporuke Agencije iz ranijih mišljenja na zadovoljavajući način inkorporirane u Predlog pravilnika, te da Agencija iz ulga antikorupcijske procjene zakona nema dodatnih preporuka na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika.
Mišljenje na Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja	Agencija je, po službenoj dužnosti, prepoznala potrebu sprovođenja antikorupcijske analize odredbi Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list Crne Gore“, br. 3/20 i 38/20) imajući u vidu da joj je data uloga da vrši nadzor nad ovim zakonom, odnosno poverjena nadležnost da sprovodi mjere kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, te da postoji značajna praksa u implementaciji Zakona, sa posebnim osvrtom na naučeno iz iskustava u četvorogodišnjoj primjeni u izbornim ciklusima za parlamentarne izbore koji su održani 30. avgusta 2020, vanrednim parlamentarnim izborima koji su održani 11. juna 2023, kao i predsjedničkim izborima koji su održani 19. marta i 2. aprila 2023. S tim u vezi, u mišljenju je data ocjena regulatornog okvira za finansiranje političkih partija i izbornih kampanja u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na odredbe Zakona kod kojih su uočeni određeni nedostaci i nesaglasnosti, sa preporukama za smanjenje rizika od korupcije, njihovo unapređenje i efikasniju primjenu. Mišljenje je dostavljeno Skupštini Crne Gore, odnosno Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu i Odboru za antikorupciju.
Mišljenje na Uredbu o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore	Imajući u vidu da je odgovorno upravljanje i korišćenje javnih resursa od strane javnih funkcionera i institucija od izuzetnog značaja za zaštitu budžeta države i očuvanje poverenja i integriteta institucija, Agencija je pristupila analizi Uredbe o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore, a posebno onih članova Uredbe u čijoj primjeni su identifikovani: značajan prostor za različito tumačenje, neuređenost i nedovoljna razrađenost norme, i dala preporuke kojima bi se doprinijelo unaprjeđenju mehanizama kojima će se obezbijediti zakonito i odgovorno raspolaganje ovom vrstom resursa. S tim u vezi, Agencija je u Mišljenju naglasila potrebu izmjene, odnosno definisanja pojedinih aspekata Uredbe, među kojima je najvažnije: - definisati obveznike, odnosno precizirati druge službe čiji je osnivač Crna Gora i druge organe i organizacije koji vrše javna ovlašćenja, čiji je osnivač Crna Gora iz člana 2 Uredbe, kako bi nedvosmisleno bilo određeno ko su obveznici Uredbe; - definisati pojmove „službena potreba“, odnosno „potreba iz nadležnosti“ iz člana 5 Uredbe koje zbog različitog tumačenja i primjene mogu voditi zloupotrebama prilikom utvrđivanja prava na korišćenje službenog vozila; - propisati obavezne elemente koje treba da sadrži akt organa iz člana 5 Uredbe, posebno zbog njegove jednobraznosti i uspostaviti obavezu objave istog, uz definisanje modela kontrole njegove sadržine, preispitivanja i primjene kao i definisanje nadležnih organa za sprovođenje ovih nadležnosti; - predvidjeti proceduru procjenjivanja potrebe i izdavanja odobrenja starješini organa, ukoliko je odgovorno lice u smislu člana 6 Uredbe, kao i proceduru na koji način i ko je nadležan da utvrđuje da li je, shodno članu 9 Uredbe, starješina u privatne svrhe koristio službeno vozilo, kao i detaljnije propisati kaznenu politiku, kojom bi se osim budžeta, u krajnjem čuvao ugled i integritet institucije; - utvrditi obavezu objave akta Vlade Crne Gore iz člana 15 c Uredbe, kojim se određuje broj vozila koja organi mogu da koriste, čime bi se povećala transparentnost u načinu raspodjele i upotrebe ovih javnih sredstava; - utvrditi obavezne elemente koje putni nalog treba da sadrži, uvesti obavezu njegovog redovnog objavljivanja, kao i obavezu objavljivanja potrošnje goriva i drugih troškova u vezi održavanja vozila, što bi vodilo većoj transparentnosti i bržoj detekciji eventualnih nepravilnosti i zloupotreba u vezi sa korišćenjem vozila, a olakšalo bi i internu i eksternu kontrolu upotrebe službenih vozila, kao i kontrolu potrošnje goriva i drugih troškova vezanih za korišćenje službenih vozila.

Mišljenje na Zakon o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju	Agencija za sprečavanje korupcije je, prepoznajući važnu ulogu obrazovanja u izgradnji održivog i pravednog društva, u postupku sprovedenom po službenoj dužnosti razmatrala izmjene i dopune Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju. Mišljenje je donešeno na osnovu inicijative Centra za građansko obrazovanje (CGO), s ciljem sagledavanja normativnih rješenja koja uređuju procedure za izbor direktora i zapošljavanje nastavnog kadra u obrazovnim ustanovama. Posebna pažnja posvećena je identifikaciji rizika koji mogu pogodovati korupciji i kreiranju preporuka usmjerenih na unapređenje transparentnosti i meritornosti u procesima zapošljavanja. Analizom koju je sprovedla Agencija uočeno je da, iako su u određenoj mjeri uvedeni kriterijumi i jasnije definisane procedure, postoji i dalje značajan prostor u kojem je detektovano više korupcijskih rizika koji mogu negativno uticati na integritet obrazovnog sistema u praksi i koje je potrebno revidirati. Konkretno, to se odnosi na nedostatak kriterijuma za izbor članova školskih, odnosno upravnih odbora, kao i za izbor članova komisije za izbor direktora i za zapošljavanje nastavnog kadra. Navedeni kriterijumi jedan su od preduslova za transparentan i pravičan proces izbora i zapošljavanja, jer uz postojanje javne liste rangiranja kandidata, poznatog sistema bodovanja priložene dokumentacije, te jasno definisanih metoda ocjenjivanja pisanog testiranja i intervjuu, makar u normativnom smislu, garantuje da se izabere najbolji kandidat za funkciju, odnosno zaposlenje. Takođe, Agencije je uočila da odredba kojom se propisuje da ministar može izuzetno izabrati drugorangiranog, odnosno trećerangiranog kandidata sa liste uz obavezu obrazloženja odluke, ostavlja nepotreban prostor za eventualno diskreciono odlučivanje koji umanjuje efekte razvijenih kriterijuma za izbor. S tim u vezi, Agencija ohrabruje resorno ministarstvo da predvidi kriterijume i bodovanje koji će osigurati da konačan rezultat ovog procesa ponudi najkvalifikovanijeg kandidata za funkciju direktora. U ovom dijelu, potrebno je obezbijediti nivo transparentnosti samog postupka, kako bi se isti mogao pratiti posebno u situacijama kada izbor ne podrazumijeva prvorangiranog kandidata. Na ovaj način nadležna institucija, a i zainteresovana stručna javnost, mogli bi da doprinesu kontroli samog postupka izbora i doprinesu identifikovanju anomalija blagovremeno, čime bi se doprinijelo povećanju povjerenja javnosti u postupak. Dodatno, u Mišljenju je ocjenjeno neophodnim uspostavljanje jasnih kriterijuma za izbor članova komisije koja vrši provjeru kompetencija kandidata za direktora kako bi se osiguralo da ista bude sastavljena od kvalifikovanih i stručnih osoba, koje imaju relevantno iskustvo i znanje, čiji rad će ponuditi pravično, kvalitetno i transparentno rangiranje kandidata. Takođe, ocjenjeno je potrebnim da se razrade procedure za zapošljavanje nastavnog kadra u obrazovnim ustanovama, koje uključuje i kriterijume za formiranje relevantnih komisija, kako bi bili stvoreni uslovi u kojima će prostor za arbitrarno i proizvoljno odlučivanje biti svedeni na minimum.
Mišljenja shodno članu 33a Poslovnika Vlade Crne Gore	Tokom I kvartala 2024. Agencija je, u saradnji sa Ministarstvom pravde, radila na uspostavljanju preliminarne kontrole na rizike od korupcije – CPL. U tom smislu, Agencija je pružila stručnu pomoć nadležnom direktoratu Ministarstva pravde u cilju upoznavanja sa rizicima od korupcije u propisima, kao i izradila Obrazac Preliminarne kontrole na rizike od korupcije, za potrebe popunjavanja istog od strane nadležnih organa prilikom pripreme predloga zakona i drugih propisa koje utvrđuje Vlada. S tim u vezi, Ministarstvo pravde je 1. avgusta 2024. donijelo Uputstvo o sprovođenju preliminarne kontrole na rizike od korupcije ("Službeni list Crne Gore", br. 075/24) u kome je razrađena obaveza sprovođenja preliminarne kontrole na rizike od korupcije (CPL) i propisan obrazac na kome će se u postupku pripreme zakona i drugih propisa ista sprovoditi. U odnosu na navedenu zakonsku obavezu, Ministarstvo pravde dostavilo je Agenciji u III kvartalu pet propisa na mišljenje, koje je Agencija obradila u kontekstu popunjenog CPL obrasca od strane predlagača, a shodno članu 33a Poslovnika Vlade Crne Gore, pri tome vodeći računa o odredbama predmetnog propisa u cjelini. Tako su izrađena i dostavljena Ministarstvu pravde: • Mišljenje na Predlog odluke o izmjeni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine; • Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o patentima; • Mišljenje na Predlog zakona o posredovanju u prometu i zakupu nepokretnosti; • Mišljenje na Predlog zakona o zanatstvu; • Mišljenje na Predlog zakona o mjerama sigurnosti pri istraživanju i proizvodnji ugljovodnika u podmorju; • Mišljenje na Predlog zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima; • Mišljenje na Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima; • Mišljenje na Predlog zakona o obligacionim odnosima i osnovama svojinsko-pravnih odnosa u vazdušnom saobraćaju; • Mišljenje na Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom; • Mišljenje na Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Republike Bugarske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (ECAA Sporazum); • Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja;

- Mišljenje na Predlog zakona o finansijskim konglomeratima;
- Mišljenje na Predlog zakona o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta;
- Mišljenje na Predlog zakona o izgradnji objekata;
- Mišljenje na Predlog zakona o legalizaciji bespravnih objekata;
- Mišljenje na Predlog zakona o uređenju prostora;
- Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama;
- Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu;
- Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji.

ANEKS 8.2

UPUĆIVANJE INICIJATIVA NOSIOCIMA IZVRŠNE I ZAKONODAVNE VLASTI

Inicijativa o potrebi unaprjeđenja Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu	Imajući u vidu značaj Zakona o radu, kao sistemskog zakona, odnosno jednog od osnovnih zakona čiji je značaj izuzetno veliki za ostvarivanje čitavog korpusa ekonomskih i socijalnih prava, te cijeneći da je stanje prevencije korupcije u kontekstu tržišta rada jedno od najosjetljivijih, Agencija je prepoznala interes da još jednom analizira Zakon o radu, ovog puta njegove najnovije izmjene i dopune koje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja u formi Nacrta stavilo na javnu raspravu 12.3.2024. Kako je Agencija u proteklom periodu u tri navrata analizirala Zakon o radu i donijela mišljenja 28. juna 2017. (broj: 03-03-2400), 25. oktobra 2017. (03-03-2796) i 10.9.2021. (broj: 03-04-1726), u predmetnoj Inicijativi konstatovano je da preporuke koje su date u ranijim mišljenjima, a koje se uglavnom odnose na potrebu otklanjanja korupcijskih rizika identifikovanih u tekstu zakona, nijesu našle mjesto u predmetnim izmjenama i dopunama formulisanim kroz posljednji Nacrt zakona o radu. Tu je posebno imala u vidu odredbe koje se odnose na obaveze poslodavca (član 19 u odnosu na član 168), zasnivanje radnog odnosa (prijavljivanje i javno oglašavanje – član 24, poništenje oglasa – član 27), vrste ugovora o radu (ugovor o radu na određeno vrijeme - član 37), prava i obaveze zaposlenih (prekovremeni rad – član 64 i preraspodjela radnog vremena – član 68) i otkaz od strane poslodavca (individualni otkaz - 172). Shodno navedenom, u cilju zaštite javnog interesa, Agencija je utvrdila da je neophodno preispitati analizirane norme, kako iste usljed širokih diskrecionih ovlaštenja datih poslodavcu, nedefinisanih normi i neusklađenosti sa međunarodnim izvorima prava, mogu prouzrokovati narušavanje integriteta, transparentnosti i pravne sigurnosti. Dodatno, kroz navedenu Inicijativu apelovano je na resorno ministarstvo da se predvidi odredba kojom će se obavezati poslodavci iz javnog sektora, na koje se primjenjuje Zakon o radu, da uspostave interne procedure za sprovođenje postupka zasnivanja radnog odnosa, koji neizostavno sadrže mjerljive pokazatelje na osnovu kojih se može zaključiti način vrednovanja, ocjenjivanja i bodovanja kandidata. Na ovaj način bili bi obezbijeđeni preduslovi adekvatnog bodovanja shodno postavljenim kriterijuma, sa kojima bi, uz obavezu sačinjavanja zapisnika ili izvještaja o sprovedenim intervjuima, bio formalno uspostavljen adekvatan sistem bodovanja kandidata na osnovu kojeg bi se moglo utvrditi na koji način je vršeno pojedinačno ocjenjivanje i bodovanje pojedinačnih kriterijuma, a koji bi osigurao odabir kvalitetnih kadrova.
Inicijativa o potrebi izmjene Predloga zakona o sprečavanju korupcije broj 23-2/24-5, a koji je Vlada Crne Gore dostavila Skupštini Crne Gore 30.5.2024.	Cijeneći tekst Predloga zakona o sprečavanju korupcije 23-2/24-5, a koji je Vlada Crne Gore dostavila Skupštini Crne Gore 30.5.2024, ASK je sačinila Inicijativu u kojoj je ukazala na manjkavosti i nedostatke pojedinih zakonskih rješenja, sve u cilju usvajanja zakona koji će biti snažan alat u prevenciji i suzbijanju korupcije, kao jednoj od ključnih politika za razvoj oblasti na kojima počiva svaka demokratski uređena država. Dodatno, pri komentarisanju Predloga zakona o sprečavanju korupcije Agencija se, osim iskustva u primjeni važećeg zakona u ovoj oblasti, vodila i međunarodnim standardima u oblasti prevencije korupcije, u prvom redu sa Konvencijom Ujedinjenih nacija protiv korupcije²¹, Direktivom (EU) 2019/1937 o zaštiti lica koja prijavljuju povrede prava Unije (Direktiva o zaštiti zviždača) i GRECO preporukama iz Izvještaja o evaluaciji za Crnu Goru u okviru V kruga evaluacije na temu Sprečavanje korupcije i unapređivanje integriteta u okviru organa centralne vlasti (na najvišim izvršnim funkcijama) i agencija za sprovođenje zakona (koji je Vlada Crne Gore usvojila 25. oktobra 2022). S tim u vezi, Agencija je u Inicijativi skrenula pažnju na članove 26, 47, 101 Predloga zakona, kao na buduća zakonska rješenja koja neće biti u funkciji unapređenja zakonskog okvira koji bi trebalo da da Agenciji još značajniji prostor u sprovođenju svojih nadležnosti. Dodatno, predložene su izmjene u dijelu odredbi Predloga zakona kojima se uređuju planovi integriteta, kao i odredbama kojim se utvrđuje postupanje po prijavama zviždača i zaštita zviždača.

²¹ Zakon o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije "Službeni list SCG - Međunarodni ugovori", br. 11/2005

ANEKS 9 – Obuke za obveznike antikorupcijskih zakona i druge ciljne grupe

Oblast	Teme obuke	Organizator	Struktura polaznika	Br. polaznika	
Integritet	Dvije obuke na temu „Integritet u javnoj upravi i sprovođenje planova integriteta“	Uprava za ljudske resurse, u okviru Opštih programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika i namještenika	Polaznici iz Opština Danilovgrad (15), Kotor (2), Mojkovac (1), Plav (1), Plužine (1) i Glavnog grada Podgorica (2), kao i JU Dom starih Grabovac Risan (1), JU Dnevni centar za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju, Tivat (1) i Agencije za elektronske medije (1).	25	I kvartal
	Za službenike i namještenike na lokalnom nivou Za službenike i namještenike na državnom nivou			26	
Antikorupcijska procjena propisa	Seminar na temu „Antikorupcijski propisi“	Sindikata državnih službenika i namještenika Crne Gore (SDSNCG) i Solidarity centar, u okviru projekta „Oснаživanje učešća sindikata u radu javne uprave u cilju sužavanja okvira za koruptivne i nedozvoljene uticaje“	Predstavnici SDSNCG zaposleni u organima uprave Opština Bijelo Polje, Berane, Budva i Nikšić, Državnom arhivu Crne Gore i Upravi pomorske sigurnosti Crne Gore.	18	
Prevenција korupcije	Tri obuke na temu „Prevenција i represija korupcije na graničnim prelazima“	Policijska akademija Danilovgrad	Predstavnici Uprave policije, Uprave carina i nadležnih inspekcija	59	
Mehanizmi suzbijanja korupcije	Tri treninga o mehanizmima suzbijanja korupcije	Centar za građansko obrazovanje – CGO, u okviru projekta PAKT protiv korupcije	Predstavnici lokalne uprave (jedinice lokalne samouprave i ustanove na lokalnom nivou)	20	II kvartal
			Predstavnici sektora obrazovanja	17	
			Predstavnici sektora zdravstva	24	
	Jedan trening o mehanizmima suzbijanja korupcije		Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije i Ministarstva odbrane	25	III kvartal
Integritet	Radionica za menadžere integriteta u jedinicama lokalne samouprave	Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori	Menadžeri integriteta u jedinicama lokalne samouprave	22	

Integritet	Uloga menadžera integriteta	Uprava za ljudske resurse – IV ciklus Programa obrazovanja za sticanje ljučnih vještina za obavljanje poslova menadžera integriteta	Menadžeri integriteta iz opština Ulcinj i Plužine, Privrednog suda Crne Gore, Suda za prekršaje i Osnovnog suda u Podgorici, Zavoda za zapošljavanje, Uprave pomorske sigurnosti i upravljanje lukama, Državne izborne komisije, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, Vrhovnog suda, službe Skupštine CG, službe Predsjednika CG, Suda za prekršaje Budva, JZU Doma zdravlja Tivat, Uprave za statistiku, Osnovnog suda Ulcinj, Poreske uprave, Ministarstva sporta i mladih i Ministarstva finansija.	22	IV kvartal
	Vještine menadžera integriteta				
	Izrada i sprovođenje planova integriteta				
	Procjena primjene antikorupcijskih mjera				
Lobiranje	Uloga i značaj nadzora lobiranja	ASK	Šefica kabineta Predsjednika Opštine, urednica Radio Berane, pomoćnik direktora Direkcije za imovinu, pomoćnik sekretara Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora, pomoćnik direktora JU Centar za kulturu Berane, sekretar JU „Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju - Berane“, sekretar Sekretarijata za opštu upravu i društvene djelatnosti, sekretar Sekretarijata za inspekcijske poslove, rukovodilac DOO „Berane“, sekretar Sekretarijata za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine, izvršni direktor Regionalnog biznis centra Berane.	21	
Zaštita zviždača i postupanje po prijavama zviždača	Postupanje po prijavama zviždača i zaštita zviždača				
Sukob interesa	Prepoznavanje i sprečavanje sukoba interesa				
Finansiranje političkih subjekata i izbornih kampanja	Kontrola finansiranja političkih subjekata i integritet organa vlasti u izornoj kampanji (<i>opština Berane</i>)	ASK		21	
Prevenција korupcije	Sprečavanje sukoba interesa i lobiranje	ASK u saradnji sa Biroom za upravljanje ljudskim resursima Skupštine Crne Gore, u okviru Plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa za poslanike za 2024.	Poslanici, savjetnik i saradnik predsjednika Skupštine, sekretarka i savjetnici Odbora za antikorupciju, sekretar Kluba poslanika (Bošnjačka stranka), šef Biroa za upravljanje ljudskim resursima, rukovodilac Odsjeka pravnih, kadrovskih i administrativnih poslova.	16	
	Sprečavanje korupcije, postupanje po prijavama korupcije i zaštita zviždača				
	Prevenција korupcije sa posebnim akcentom na planove integriteta i lobiranje	ASK u saradnji sa Pravnim fakultetom	Studenti Pravnog fakulteta	10	
	Tri obuke na temu „Prevenција i represija korupcije na graničnim prelazima“	MUP i Policijska akademija Danilovgrad	Predstavnici Uprave policije i Uprave carina	39	

ANEKS 10– Edukacija zaposlenih u Agenciji

Tema obuke	Organizator	Struktura polaznika	Broj polaznika	
Tri dvodnevna treninga o komunikacionim vještinama (teme: javni nastup, medijski nastup, asertivna komunikacija, eksterna komunikacija, odnosi sa medijima)	Centar za građansko obrazovanje (CGO) i ASK u okviru projekta „PAKT protiv korupcije“	Direktorica, pomoćnici direktorice, načelnici i službenici	27	I kvartal
Radionica na temu: „Međunarodna iskustva i razmjena dobrih praksi: Zloupotreba državnih resursa“	Savjet Evrope	Službenik	1	
Integritet državnih službenika	(MATRA Rule of Law Programme) Holandski Helsinški komitet, Univerzitet u Leidenu i Akademija za lokalnu upravu, Hag	Službenica	1	
Uvod u političko finansiranje	IFES, Ambasada Velike Britanije i UK International Development	Načelnici i službenici	13	
Upravni postupak	Uprava za ljudske resurse u okviru Opšteg programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika	Službenice	2	
Emocionalna inteligencija		Službenice	2	
Informatička zaštita podataka		Načelnica	1	
Sajber bezbjednost	Uprava za ljudske resurse u okviru Opšteg programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika i namještenika	Službenica	1	II kvartal
Prekršajni postupak		Službenici	3	
Upravljanje stresom		Službenica	1	
Radionica za javni nastup i komunikacije	ASK	Direktorica, pomoćnici direktorice, načelnici, službenici	21	
Uvod u javne finansije	Ministarstvo finansija i Uprava za ljudske resurse u okviru Programa obuka za računovođu u javnom sektoru (Obuke u okviru predmeta: Osnovi nacionalnog zakonodavstva)	Načelnica i službenica	2	
Pravni sistem Crne Gore				
Budžet Crne Gore				
Sistem budžetskog računovodstva i sistem trezora				
Državni službenici i namještenici i zaštita podataka				
Sistem upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru				
Javne nabavke				
Državna imovina				
Osnovi poreskog sistema – poreski sistem Crne Gore				
Finansiranje jedinica lokalne samouprave	Uprava za ljudske resurse, u okviru obuka za realizaciju Programa andragoškog osposobljavanja (Trening za trenere)	Službenik	1	
Specifičnosti odraslih u procesu obrazovanja i učenja				
Komunikacija u obrazovanju odraslih				
Organizacija, planiranje i programiranje u obrazovanju odraslih				
Moderacija obrazovnog procesa i grupna dinamika				

Uvod u finansijsko računovodstvo	Ministarstvo finansija i Uprava za ljudske resurse, u okviru Programa obuka za računovođu u javnom sektoru (Obuke u okviru predmeta: Finansijsko računovodstvo)	Načelnica i službenica	2	III kvartal
Dvojno knjigovodstvo				
Računovodstveni standardi				
Korektivna usklađivanja završnih računa				
Sintetički računi, ispravke grešaka i uparivanja sa izvodom banke				
Nepotpuna evidencija				
Izveštaj o tokovima gotovine				
Obuka za kontakt osobe i vladine eksperte koji učestvuju u drugom ciklusu Mehanizma za reviziju sprovođenja Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC)	UNODC	Službenica	1	
Upravljanje javnim službama	(MATRA Rule of Law Programme) Holandski Helsinški komitet, Univerzitet u Leidenu i Akademija za lokalnu upravu, Hag	Službenik	1	IV kvartal
Međunarodni pravni odnosi i pravda (pravo intelektualne svojine, radni odnosi, pravo informaciono-komunikacionih tehnologija, upravno-pravna zaštita slobode)	Kopaonička škola prirodnog prava – Slobodan Perović	Službenici	2	
Uloga i opseg upravljačkog računovodstva	Ministarstvo finansija i Uprava za ljudske resurse u okviru Programa obuka za računovođu u javnom sektoru (Obuke u okviru predmeta: Upravljačko računovodstvo)	Rukovoditeljka i službenica	2	
Ponašanje troškova i tehnike obračuna troškova				
Budžetiranje				
Finansijska kontrola				
Donošenje finansijskih odluka				
Centralizovani obračun zarada	Ministarstvo finansija- Program obuka za centralizovani obračun zarada	Rukovoditeljka i službenica	2	
Upravni postupak	Uprava za ljudske resurse –Opšti program obuka državnih službenika inamještenika	Službenik	1	
Scrum Master	Agile Humans – Beograd (Obuka održana u ASK-u)	VD direktora, rukovodioci, službenici	12	
Practitioner				
Jačanje interne komunikacije u Agenciji za sprečavanje korupcije (team bilding)	ASK/UNDP	VD direktora, rukovodioci, službenici	34	